

T.C. BOLU VALİLİĞİ
TİCARET İL MÜDÜRLÜĞÜ

BOLU

EKONOMİK
GÖRÜNÜM
RAPORU

2020

**T.C. BOLU VALİLİĞİ
TİCARET İL MÜDÜRLÜĞÜ**

**2020 YILI
BOLU İLİ
EKONOMİK GÖRÜNÜM
RAPORU**

MART - 2021

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	8
BOLU İLİ.....	8
Bolu İlinin Tarihi.....	9
1. İÇ TİCARET	12
1.1. İÇ TİCARETE İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER	12
1.1.1. Bolu Ticaret İl Müdürlüğü İç Ticaret İle İlgili İş Ve İşlemleri	14
1.1.2. Ticaret ve Sanayi Odaları	15
1.1.3. Kurulan Ve Kapanan Şirket Sayıları	17
1.1.4. Coğrafi İşaret.....	18
1.1.5. Gerede Ticaret ve Sanayi Odasının Değerlendirme ve Önerileri	20
1.1.6. Ticaret İl Müdürlüğünce Katılım Sağlanan Şirket Genel Kurul Sayıları	20
1.1.7. Hal Kayıt ve Yaş Meyve ve Sebze Hizmetleri	20
1.1.8. Taşınmaz Ticareti İşleri	21
1.1.9. İkinci El Motorlu Kara Taşıtları Ticareti İşleri.....	21
1.1.10. Alışveriş Merkezleri	22
1.1.11. Ticari İletişim ve Ticari Elektronik İletiler (İstenmeyen SMS Şikâyetleri).....	24
1.2. ESNAF VE SANATKÂRLARA İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER	25
1.2.1. Bolu Ticaret İl Müdürlüğü Esnaf Sanatkârlar İle İlgili İş Ve İşlemleri	25
1.2.2. Esnaf ve Sanatkâr Meslek Kuruluşları	25
1.2.3. Kurulan ve Kapanan Esnaf İşletme Sayıları	26
1.2.4. Esnaf ve Sanatkâr İşletme Sayısı	28
1.2.5. İlimiz Esnaf ve Sanatkârların Sorunları ve Çözüm Önerileri	30
1.2.6. Kamu ve Yerel Yönetimden Beklentiler	31
1.2.7. Hibe ve Faizsiz Kredi Destekleri.....	32
1.3. KOOPERATİFLERE İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER.....	32
1.3.1. Bolu Ticaret İl Müdürlüğü Esnaf Sanatkârlar İle İlgili İş Ve İşlemleri	32
1.3.2. Kooperatifçilik	33
1.3.3. Kooperatif Sayısı.....	33
1.3.4. Birlik Sayısı	35
1.3.5. Genel Kurul Sayısı.....	35
1.3.6. Kooperatiflerin Desteklenmesi Programı (KOOP-DES) Hibe Desteği	36
1.3.7. 2020 Yılında İç Ticaret, Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçiliğe Yönelik Seminer ve Toplantılar.....	37
1.4. TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİNE İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER	41
1.4.1. Bolu İl Tüketici Hakem Heyeti	41
1.4.2. Tüketicinin Korunmasına İlişkin Faaliyetler	42
1.4.3. Piyasa Gözetimi Denetim Faaliyetleri	44
2. DIŞ TİCARET	46
2.1. İhracat Yapılan İlk On Ülke İle İhracata Konu İlk On Ürün Kalemi Hakkında Bilgiler	46
2.2. İthalat Yapılan İlk On Ülke İle İthalata Konu İlk On Ürün Kalemi Hakkında Bilgiler	47
2.3. Dış Ticaret Dengesine Yönelik Görüş ve Değerlendirmeler	48

3. ÜRETİM	48
3.1. TARIM SEKTÖRÜ	48
3.1.1. Tarım Sektörünün Yapısı ve Gelişimine Yönelik Görüş ve Değerlendirmesi	48
3.1.2. En Fazla Üretimi Yapılan Tarımsal Ve Hayvansal İlk Beş Ürün Kalemı	50
3.1.3. Ciro Büyüklüğüne Göre Kanatlı Sektörü İlk Dört İşletmeye İlişkin Bilgiler	50
3.1.4. Üretici Örgütlerine Yönelik Bilgi Ve İstatistikler	51
3.1.4.1. Kooperatifler	51
3.1.4.2. Tarımsal Birlikler	52
3.1.5. Tarımsal Kredilere Yönelik Bilgi Ve İstatistikler	52
3.1.6. Sektörün Sorunlarına Yönelik Görüş Ve Değerlendirmeler	52
3.2. SANAYİ SEKTÖRÜ	53
3.2.1. Sanayi Sektörünün Yapısı ve Gelişimine Yönelik Görüş Ve Değerlendirmeler	53
3.2.2. Sanayi İşletmelerine İlişkin Bilgi Ve İstatistikler	55
3.2.3. Organize Sanayi Bölgelerine İlişkin Bilgi Ve İstatistikler	55
3.2.4. Küçük Sanayi Sitelerine İlişkin Bilgi ve İstatistikler	56
3.2.5. Sanayi Sektöründe İstihdam Bilgi ve İstatistikleri.....	57
3.2.6. Bolu İl Sanayinin Güncel Sorunları Ve Çözüm Önerileri	62
3.2.7. Bolu İlinin Sanayi – Ticaret Alanında Güçlü Ve Zayıf Yönleri, Fırsatlar, Tehditler Ve İlde Öne Çıkan Yatırım Alanları	63
3.3. HİZMET SEKTÖRÜ	65
3.3.1. Hizmet Sektörünün Yapısı Ve Gelişimine Yönelik Görüş Ve Değerlendirmeler	65
3.3.2. Konaklama	66
3.3.2.1. Turizm Belgeli- Belediye Belgeli İşletme Sayısı, Yatak Kapasitesi, Turist Sayısı.....	66
3.3.2.2. Sektörün Sorunlarına Yönelik Görüş Ve Değerlendirmeler	67
3.3.3. Kültür Varlıkları	66
3.4. TURİZM SEKTÖRÜ	67
3.4.1. Turizm Sektörünün Yapısı Ve Gelişimine Yönelik Görüş Ve Değerlendirmeler	67
3.4.2. Turizm	70
3.4.2.1. Termal Turizm	70
3.4.2.2. Bolu Kaplıcaları	70
3.4.2.3. Spor Turizmi.....	71
3.4.2.4. Kültür Ve İnanç Turizmi.....	71
3.4.2.5. Bolu Müzesi	72
3.4.2.6. Seben Kaya Evleri	73
3.4.2.7. Akşemsettin Türbesi	73
3.4.3. Geliştirilmesi Ve Desteklenmesi Gereken Turizm Alanları	73
3.4.4. Turizm Sektörünün Sorunlarına Yönelik Görüş Ve Değerlendirmeler	74
4. İSTİHDAM	75
4.1. ÇALIŞAN SAYISINA (SİGORTA TÜRLERİNE GÖRE) İLİŞKİN BİLGİ VE İSTATİSTİKLER	75
4.1.2. Sosyal Güvenlik Göstergeleri	75
4.2. İstihdamın Sektörel Dağılımına İlişkin Bilgi Ve İstatistikler	76
4.3. Aktif Nüfus İlgücüne Katılım Oranı Ve İşsizlik Oranına İlişkin İstatistikler	77
4.3.1. İlin İşgücü Piyasası	77

5. DEVLET YATIRIMLARI 77

5.1. Tamamlanan veya Halihazırda Devam Eden Önemli Devlet Yatırımları ve Bu Yatırımlar İle Elde Edilen/Edilecek Olan Ekonomik Değerlere Ve Sosyal Kazanımlara İlişkin Görüş Ve Değerlendirmeler	77
5.1.2. Bolu Orman Bölge Müdürlüğü Yatırımları	77
5.1.3. Bolu İl Millî Eğitim Müdürlüğü Yatırımları	78
5.1.4. Ulaştırma ve Altyapı Bölge Müdürlüğü Yatırımları	79
5.1.4.1. Yapımı Tamamlanan Yatırımlar	79
5.1.4.2. Yapımı Planlanan Yatırımlar	81
5.1.5. Karayolları Genel Müdürlüğü 4. Bölge Müdürlüğü Yatırımları	81
5.1.5.1. Bölge Müdürlüğümüz bünyesinde tamamlanan ve hâlihazırda yapımına devam eden projeler	81
5.1.5.2. İlimizde Bitirilerek Hizmete Girmiş Olan Devlet Yatırımları	85
5.1.6. Devlet Su İşleri 5. Bölge Müdürlüğü 53. Şube Müdürlüğü Yatırımları	86
5.1.6.1. İçme Suyu Tesisleri	86
5.1.6.2. Atık Su Arıtma Tesisleri	88
5.1.6.3. Barajlar, Göletler Ve Yeraltı Depolamaları	88
5.1.6.4. Sulama Tesisleri	91
5.1.6.5. Arazi Topplulaştırma Ve Tigh	92
5.1.6.6. Dere Islahları	93
5.1.6.7. Hes	94
5.1.7. Bolu İl Özel İdaresi Yatırımları	94
5.1.7.1. Tamamlanan Veya Hali Hazırda Devam Eden Önemli Devlet Yatırımları ve Bu Yatırımlar İle Elde Edilen/Edilecek Olan Ekonomik Değerlere ve Sosyal Kazanımlara İlişkin Görüş ve Değerlendirmeler	94
5.1.7.2. Yapılması Planlanan Önemli Devlet Yatırımları İle Bu Yatırımlardan Beklenen Ekonomik Değerlere Ve Sosyal Kazanımlara İlişkin Görüş Ve Değerlendirmeler	96
5.1.7.3. Önümüzdeki Dönemde Yatırım Yapılmasında Fayda Görülen Alanlara İlişkin Görüş, Öneri Ve Değerlendirmeler	96

6. DEVLET YARDIMLARI 97

6.1. Esnaf ve Sanatkârların İstifadesine Sunulan Hibe Ve Faizsiz Kredi Desteklerine İlişkin Bilgi Değerlendirme Ve Öneriler	97
6.1.1. Bolu Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği Başkanlığı'ndan alınan bilgiler	97
6.1.2. Bolu Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Bölge Birliği Başkanlığı'ndan alınan Bilgiler	97

7. DESTEKLENEN SEKTÖRLER..... 98

7.1. Halihazırda Devlet Tarafından Desteklenen Sektörler İle Bu Desteklerin İl Ekonomisine Katkısı	98
7.1.2. Bolu KOSGEB İl Müdürlüğü Bilgileri	98
7.2. Devlet tarafından desteklenmesi durumunda ekonomik gelişmeye katkı sunacağı değerlendirilen ve bu nedenle öne çıkarılması gereken sektörler ile bu sektörlerin desteklenmesi halinde ele edilecek ekonomik değerlere ve sosyal kazanımlara ilişkin görüş ve değerlendirmeler	99
7.3. İktisadi ve ticari gelişimin önündeki engeller ile bu engellerin ortadan kaldırılmasına yönelik görüş, değerlendirme ve öneriler	99

8. KAYNAKÇA.....100

TABLOLAR

Tablo 1. Türlerine Göre Bolu ve Gerede Ticaret ve Sanayi Odalarına Kayıtlı Faal Şirket Sayılarını Gösterir	
Tablo	15
Tablo 2. 31.12.2020 Tarihi İtibariyle Bolu Ticaret ve Sanayi Odasına Kayıtlı Şirket Sayılarını Gösterir	16
Tablo 3. 31.12.2020 Tarihi İtibariyle Gerede Ticaret ve Sanayi Odasına Bağlı Şirket Sayılarını Gösterir	16
Tablo 4. 31.12.2020 Tarihi İtibariyle Bolu Ticaret ve Sanayi Odası Kuruluşu Yapılan / Kapanan Şirket Sayılarını Gösterir	17
Tablo 5. 31.12.2020 Tarihi İtibariyle Gerede Ticaret ve Sanayi Odası Kuruluşu Yapılan / Kapanan Şirket Sayılarını Gösterir	17
Tablo 6. Gerede Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı'na Kayıtlı Meslek Komitelerini ve Üye Sayılarını Gösterir	17
Tablo 7. Bolu Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı'na Kayıtlı Meslek Komitelerini ve Üye Sayılarını Gösterir	18
Tablo 8. 31.12.2020 Tarihi İtibariyle Bolu Ticaret ve Sanayi Odası Coğrafi İşaret Almış Ürünleri Gösterir	19
Tablo 9. 31.12.2020 Tarihi İtibariyle Gerede Ticaret ve Sanayi Odasından Coğrafi İşaret Almış Ürünleri Gösterir	19
Tablo 10. 2020 Yılı Taşınmaz ve İkinci El Motorlu Kara Taşıtları Ticareti Veri Tablosu	22
Tablo 11. Highway Outlet AVM'de Faaliyet Gösteren İşyerlerine Ait Bilgileri Gösterir	22
Tablo 12. Esas14 Burda AVM'de Faaliyet Gösteren İşyerlerine Ait Bilgileri Gösterir	23
Tablo 13. Cadde AVM'de Faaliyet Gösteren İşyerlerine Ait Bilgileri Gösterir	23
Tablo 14. 2020 Yılı Ticari İletişim ve Ticari Elektronik İleti İstatistiği	24
Tablo 15. Bolu İlinde 2020 Yılında Kurulan ve Kapanan Esnaf İşletme Sayılarını Gösterir	26
Tablo 16. Bolu İli Meslekler Bazında Esnaf ve Sanatkârlar Yaş Ortalaması ve Cinsiyet Dağılımları	26
Tablo 17. Bolu İlinde 31.12.2020 Tarihi İtibariyle Faaliyet Gösteren Esnaf ve Sanatkârlar Odaları	27
Tablo 18. Bolu İlinde 31.12.2020 Tarihi İtibariyle Faaliyet Gösteren Esnaf ve Sanatkârlar Odalarının İlçeler İtibariyle Dağılımını Gösterir	28
Tablo 19. Bolu İlinde 31.12.2020 Tarihi İtibariyle En Fazla İcra Edilen 10 Meslek	29
Tablo 20. Bolu İlinde 2020 Yılında En Fazla Tescil Edilen 10 Meslek	29
Tablo 21. Bolu İlinde 2020 yılında En Fazla Terkin Edilen 10 Meslek	29
Tablo 22. Bolu İlinde 1163 Sayılı Kooperatifler Kanununa Tabi Ticaret Bakanlığı Sorumluluk Alanına Giren Kooperatifler ve Ortak Sayıları	33
Tablo 23. Bolu İl ve İlçelerinde Kurulu Bulunan Tüm Kooperatiflerin Ortak Sayıları	34
Tablo 24. İlimiz ve İlçelerindeki Esnaf ve Sanatkârlar Kredi Kefalet Kooperatiflerince 01.01.2020 – 31.12.2020 Tarihleri arasında Kullanılan Kredi ve Miktarları	35
Tablo 25. Bolu İlinde 2020 yılında KOOP-DES Programı Hibe Desteği İçin Başvuran Kooperatif Bilgileri	36
Tablo 26. Bolu İlinde 2020 yılında KOOP-DES Programı Hibe Desteği Alan Kooperatifler	36
Tablo 27. Bolu İl Tüketici Hakem Heyeti 2020 Yılı İstatistiklerini Gösterir	41

Tablo 28. Bolu İlinde 6502 Sayılı Kanun Kapsamında 2020 Yılında Yapılan Denetim Tablosu	45
Tablo 29. Bolu İl Gümrük Müdürlüğünden 2020 Yılında İhracat Yapılan Ülke ve Ürün Tablosu.....	46
Tablo 30. 2020 Yılında Bolu İl Gümrük Müd. İthalat Yapılan Ülke ve Ürün Tablosu	47
Tablo 31. Bolu İli 2020 İhracat-İthalat Rakamlarını Gösterir Tablo	47
Tablo 32. Bolu İlinde 2020 Yılında En Fazla Üretimi Yapılan İlk Beş Hayvansal Ürün Kalemini Gösterir Tablo.....	50
Tablo 33. Bolu İlinde 2020 Yılı İtibariyle İlimizde En Çok Ekilen İlk Beş Tarımsal Ürün Kalemini Gösterir Tablo	50
Tablo 34. Üretim Kapasitesi En Fazla İlk Beş Gıda İşletmesi	50
Tablo 35. Tarımsal Kalkınma Kooperatiflerinin Ortak Sayısını Gösterir Tablo	51
Tablo 36. Bolu İl ve İlçelerdeki Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri ve Ortak Sayılarını gösterir Tablo	51
Tablo 37. Bolu İli 2020 Yılı Üretici Birliklerini Gösterir Tablo	52
Tablo 38. Bolu İlinde 31.12.2020 Tarihi İtibarıyla Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı Gösterir Tablo	55
Tablo 39. Bolu İlinde 31.12.2020 Tarihi İtibarıyla Kurulu Bulunan Organize Sanayi Bölgeleri	55
Tablo 40. Bolu İlinde 31.12.2020 Tarihi İtibarıyla Kurulu Bulunan Küçük Sanayi Siteleri	56
Tablo 41. Bolu İlinde 31.12.2020 Tarihi İtibarıyla Kurulu Bulunan Küçük Sanayi Sitelerinde Faaliyet Gösteren İşyeri Sayıları.....	56
Tablo 42. Bolu İlinde 2020 Yılında Sanayi Sektöründe İstihdamın Dağılımı Gösterir Tablo	57
Tablo 43. Bolu İlinde 2020 Yılında Çalışan Sayısına Göre İlk 5 Büyük İşletmeyi Gösterir Tablo	57
Tablo 44. Bolu İlinde 31.12.2020 Tarihi İtibarıyla Organize Sanayi Bölgelerinde Faaliyet Gösteren Firmaların Sektörel Dağılımını Gösterir Tablo	58
Tablo 45. Bolu İl SGK Kayıtlarına Göre Bolu İlinde Çalışan Sayısına İlişkin Tablo	75
Tablo 46. Bolu İli Aktif Nüfusun Kır-Kent Dağılımı Gösterir Tablo	75
Tablo 47. TÜİK Verilerine Göre Bolu İli Temel Göstergeler Tablosu	76
Tablo 48. İşe Yerleştirilenlerin Sektörel Dağılımını Gösterir Tablo	77
Tablo 49. Bolu İlinde devam eden İl Özel İdaresi Projeleri Tablosu	94
Tablo 50. S.S. 5. Bölge Birliğimize bağlı Kooperatiflerimizce 2020 yılında kullanılan krediler.	97
Tablo 51. Bolu İli 2020 Yılı KOSGEB Destek Gerçekleşmelerine İlişkin Bilgiler	98

ÖNSÖZ

■ **Ersin TERZİ**
Ticaret İl Müdürü

Ülkemizin iç ticaret politikalarının belirlenmesi ve uygulanmasında, illerimizdeki mevcut ekonomik durumun, ticari ihtiyaçların ve sektörel gelişmelerin izlenmesi ve değerlendirilmesi büyük önem arz etmektedir.

Bu düşüncelerle, Ticaret İl Müdürlüğü olarak ilimizdeki kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde, ilimizin ticari hayatını tüm yönleriyle ortaya koyacak bir çalışmayla İç Ticaret, Esnaf ve Sanatkarlar, Kooperatifler ve Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi faaliyetleri, Dış Ticaret, Üretim, İstihdam, Devlet Yatırımları, Devlet Yardımları, Desteklenen ve Desteklenmesi öngörülen sektörler ile bunların ekonomiye katkıları ile gerekli görülecek diğer konularda bilgi ve değerlendirmelerin ve çözüm önerilerinin yer aldığı **“Bolu ili 2020 yılı Ekonomik Görünüm Raporu”** nu hazırlamış bulunmaktayız.

Batı Karadeniz Bölgesi’nde yer alan Bolu ilinin, bilinen en eski tarihi milattan önce 1200’lü yıllara dayanmaktadır. Hititleri, Büyük İskenderi, Persleri, Osmanlı Devletini ağırlayan Bolu, yıllar içinde kendine özgü gelenek ve göreneklere ile de farklı bir kimliğe bürünmüştür.

Bolu ili, Ankara ve İstanbul gibi sanayileşmiş bölgelerin ortasında, ülkemizin en önemli yatırım aksı üzerinde yer alan ve kişi başına düşen milli gelirde ülke genelinde ön sıralarda olan bir il’dir.

Bolu’da tarım, ticaret, sanayi, turizm ve hizmetler sektörü İl ekonomisini ayakta tutan önemli sektörler olarak sıralanmaktadır.

315 bin nüfusa sahip ilimizde 9 binden fazla kayıtlı esnaf bulunmaktadır. Anadolu'ya özgü bir gelenek olan Ahilik Geleneği, Bolu ve özellikle de Mudurnu ilçesinde halen yaşatılmaktadır. Ahiliğin sosyal dokudaki en belirgin yansımaları, tarihi çarşıda (Arasta) 700 yıldır devam etmekte olan Esnaf Duası (veya Bereket Duası) geleneği Mudurnu'nun köklü kent kültürüdür. Mudurnu ilçesinde demirci ustası olan Hacı Mehmet Şenkaya "*Türkiye'nin Ahi Babası*" seçilen ilk esnaf olmuştur.

Mevcut coğrafi konumu ve ana pazarlara yakınlığı, Bolu Dağı Tünelinin açılmasıyla da ulaşım olanaklarının daha da arttığı ilimiz, zengin turizm potansiyeline sahip olması, 30 binden fazla öğrencisi bulunan bir Üniversitenin bulunması, eğitim ve sağlık altyapısının büyük ölçüde tamamlanmış olması gibi avantajlara sahiptir.

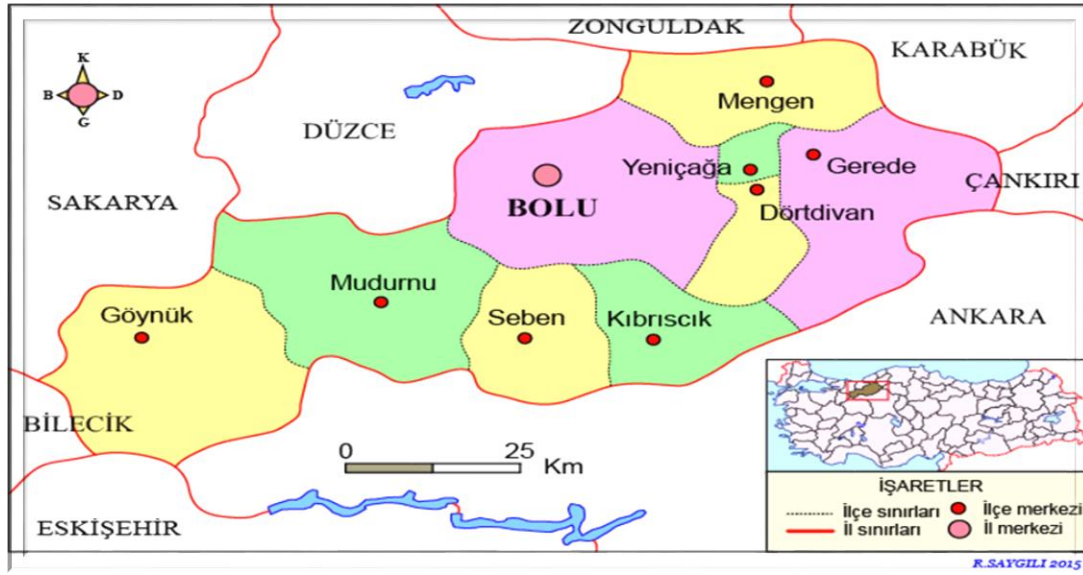
Tarımsal faaliyetlerin büyük bir bölümünü hayvancılığın oluşturduğu ilimizde, kanatlı hayvancılık sektörü çok önemli bir ekonomik faaliyet alanı olarak öne çıkmaktadır. Ülkemizde beyaz et üretiminin yaklaşık % 30'u Bolu'dan sağlanmaktadır.

Topraklarının % 65'i ormanlarla kaplı ilimizde, başta Abant, Yedigöller, Gölcük, Sünnet Gölü, Sülüklü Göl ve Seben Gölü olmak üzere irili ufaklı birçok doğal ve yapay göl, Kartalkaya Kayak Merkezi, Karacasu, Mudurnu Babas ve Sarot, Seben Kesenözü-Pavlu, Göynük-Çatak kaplıcalarıyla, başta doğa turizmi olmak üzere kış, termal, kültür, inanç, gençlik, spor, av, kongre, toplantı, gastronomi ve alternatif turizmde de potansiyeli giderek büyümektedir.

Sanayinin büyük ölçüde küçük ve orta ölçekli işletmelerden oluştuğu Bolu'da, faaliyette bulunan önemli sanayi dalları; Gıda, Orman ürünleri ve Mobilya, Deri Ürünleri, Isı Cam ve Temperli Cam Sanayi, Elektrik Cihazları Üretimi, Kömür ve Linyit, Dokuma-Giyim Eşyası, Çimento sektörleridir.

İlimizi tanıtmak, İlin demografisi, ticaret, üretim, istihdam ve yatırımlar vb. alanlarda mevcut durumunu ortaya koymak amacıyla hazırlamış olduğumuz bu raporun hazırlanmasında, sahip oldukları verileri İl Müdürlüğümüzle paylaşan tüm kurum ve kuruluşlara, verdikleri destek için teşekkürlerimi sunuyorum.

BOLU İLİNİN GENEL DURUMU

Yüzölçümü : 8.323 km²
Nüfusu : 314.802 (İl Geneli)

Bolu ili, yurdumuzun Batı Karadeniz Bölgesinde yer almaktadır. İlimizin batısında; Sakarya ve Düzce, güneybatısında; Bilecik ve Eskişehir, güneyinde; Ankara, doğusunda; Çankırı ve Karabük, kuzeyinde; Zonguldak illeri vardır.

İlimiz Merkez İlçe haricinde 8 İlçesi, 4 Beldesi ve 511 Köyü vardır.

Bolu, Ankara ve İstanbul gibi sanayileşmiş bölgelerin ortasında, ülkemizin en önemli yatırım aksı üzerinde yer alan ve kişi başına düşen milli gelirden Türkiye genelinde ön sıralarda olan bir İl'dir.

Bolu, mevcut coğrafi konumu ve ana pazarlara yakınlığı, Bolu Dağı Tünelinin açılmasıyla ulaşım olanaklarının daha da artması, şehir içi dağıtım altyapı çalışmaları yıllık programlar dâhilinde sürdürülen doğalgaz kullanımının giderek yaygınlaşması, zengin turizm potansiyelini değerlendirmeye yönelik çalışmalar, su kaynaklarının yeterli, toprak verimliliğinin yüksek olması, ülkenin önemli kanatlı hayvancılık merkezlerinden biri olması, İlde otuz bine yakın öğrencisi bulunan bir üniversitenin bulunması, eğitim ve sağlık altyapısının büyük ölçüde tamamlanmış olması gibi avantajlara sahiptir.

Bolu'da tarım, ticaret, sanayi ve hizmetler sektörü İl ekonomisini ayakta tutan önemli sektörler olarak sıralanmaktadır.

Tarımsal faaliyetlerin büyük bir bölümünü hayvancılık teşkil etmekte, hayvansal üretim içerisinde kanatlı hayvancılık sektörü çok önemli bir ekonomik faaliyet alanı olarak belirmektedir. Türkiye beyaz et üretiminin yaklaşık % 30'u Bolu'dan sağlanmaktadır.

Sektörde 4 firma entegre üretim yapmaktadır. Bunlardan 2'si Avrupa Birliği'ne ihracat için ön izin belgesi almış olup, diğer firmalarca da ön izin belgesi alınması yönünde çalışmalar devam etmektedir.

Yüzde 11,5'i mutlak tarım arazisi olmak üzere tarım alanları, il arazisinin yaklaşık % 18'ini oluşturmaktadır. İlimizde tarla bitkileri olarak ekili alanların büyük bir kısmını tahıllar oluşturmaktadır. Yetiştirilen tahılların başında buğday gelmektedir. Buğdayı sırasıyla arpa, yulaf, çeltik ve mısır izlemektedir. Baklagillerden nohut, fasulye, fiğ ve burçak, endüstri bitkilerinden şeker pancarı ve şekerpancarı tohumu yetiştirilmektedir. Yumrulu bitkilerden patates, soğan, sarımsak ve hayvan pancarı yetiştirilmekte olup, bunlardan patates İlimiz için önemli ekonomik değere sahiptir. İlimizde ayrıca çeşitli meyve ve sebze bitkileri de üretilmektedir.

İl yüzölçümünün % 64'üne tekabül eden orman alanları toplam 514.295 hektardır. Bu alanın % 76'sı (389.222 hektarı) normal koru, % 24'ü (125.073 hektarı) bozuk korudan oluşmaktadır. İl ormanlarının yarıya yakın kısmını çam türleri oluşturmaktadır. Köknar, kayın, meşe ağaçları da il ormanlarında bulunan diğer ağaç türleridir. Orman kadastro yapılan alan 504.244 hektardır. Bu alanın 373.149 hektarının tescili yapılmıştır. Kadastro yapıp, tescili yapılmayan alan 131.095 hektar, kadastro yapılmayan alan ise 10.051 hektardır.

İldeki 487 köyün 402'si orman köyüdür. İl nüfusunun yaklaşık % 25'i orman köylerinde yaşamaktadır. İlin orman yolları uzunluğu toplam 9.235 km. olup, bunun 6.598 km'si yapılmış, 2.637 km'sinin de yapımı planlanmıştır. Bolu ili ormanlarında 2015 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla; 933.848 m³ endüstriyel odun ile 111.101 ster yakacak odun üretimi yapılmıştır. Bu ürünlerin satışından 160 milyon TL gelir elde edilmiştir. İlimiz ormancılık sektöründe faaliyet gösteren fabrika sayısı 118 olup, yıllık üretim kapasiteleri 498.049 m³'tür.

BOLU'NUN TARİHİ

M.Ö. 1200'lü yıllarda bütün Hitit toprakları gibi Bolu da Friglerin elindeydi. M.Ö. 6. asırda Persler bölgeye hâkim oldular. M.Ö. 336'da Büyük İskender Persleri yenerek Anadolu'nun birçok yeri gibi Bolu'yu da ele geçirdi. Büyük İskender'in ölümü üzerine Makedonya yıkılınca Bolu bölgesinde Bitinya Krallığı kuruldu. Yazılı belgeler, o dönemlerden kalan arkeolojik eserler ve tarih kaynaklarına göre, Trak göçleri sonunda Sakarya ve Filyos Nehrinin yayı içine yerleşen halk "Bithyn" ismi ile anılıyordu. Bu yüzden Bolu'nun da içinde bulunduğu Kuzeybatı Anadolu'ya "Bithynia" denilmiştir. Bithynler tarafından Salonia Campus

denilen Bolu Ovası ve çevresinin adı Romalılar tarafından “Claudio Polis” olarak değiştirilmiştir. Bolu isminin de “Polis”ten geldiği sanılmaktadır. Üç tepe üzerinde kurulmuş olan şehir içte ve dışta surlara sahipti. Şehrin kuzeyinde Halı Hisarı bölgesinde bu surların kalıntıları görülebilmektedir. 1071 Malazgirt zaferinden sonra batıya yayılan Türkmenler 3 yıl sonra Bolu’ya yerleştiler. Selçuklu Devleti’nin komutanları Artuk, Tutuk, Danişmend, Karateki ve Saltuk Beyler Süleyman Şah’ın emrinde İstanbul sınırına dayandılar. Bu akınlar sırasında Bolu, Horasanlı Aslahaddin tarafından fethedilmiştir.

Bolu Yöresine Osmanlı akını ilk kez Osman Gazi tarafından başlatılmıştır. Bolu yöresinin tümüyle fethedilmesi ise Orhan Gazi döneminin ilk yıllarına (1324 – 1326) rastlar. Bir başka rivayete göre Osmanlılar zamanında bölgede, bol olarak Uluğ – Alim olması nedeniyle önceleri “Bol Uluğ”, zamanla yöre “BOLU” olarak isimlendirilmiştir. Yıldırım Beyazid’in ölümü ile başlayan şehzadeler savaşına Bolu, birçok kez sahne oldu. Bolu, Ankara Savaşı sonrası Timur’un talan ettiği bölgelerin dışında kaldığı gibi, bu tehlike bitinceye kadar, Osmanlı Devleti’nin 2. kurucusu sayılan Çelebi Mehmet’i de Kızık Yaylasında barındıran belde olmuştur. Çelebi Mehmet’in Osmanlı Devleti’nin birliğini sağlamasından sonra ise Bolu, düzenli bir yönetime kavuştu.

1324 – 1692 yılları arasında Bolu, 36 kazası olan bir sancak beyliği idi. XVI. Yüzyılda Bolu, ikinci derece Şehzade sancaklarından biri oldu. 2. Bayezit döneminde Şehzade Süleyman (Kanuni) buraya atandı. 1683-1792 yılları arasında Voyvodalıkla yönetildi.

II.Mahmut zamanında ise Mutasarrıflığa dönüştürüldü. (1811) Tanzimat sonrası Bolu; Kastamonu eyaletine bağlandı (1864). 1909 yılında ise tekrar Mutasarrıflığa dönüştürüldü.

Mondros Mütarekesi'nin yürürlüğe girmesi ve İzmir'in işgal edilmesinin ardından Bolu yöresinde ilk Müdafa-i Hukuk Cemiyeti Gerede'de örgütlendi. Bolu 1. Dünya Savaşı'nda ve sonrasında düşman işgaline uğramadı fakat maddi zarar gördü. Mustafa Kemal Paşa önderliğinde yapılan milli mücadele dönemlerinin sonunda Bolu, 10 Ekim 1923'de Mutasarrıflık devrini tamamladı ve vilayet haline getirildi.

1.

Valilik Binası / BOLU

İÇ TİCARET

1.1. İÇ TİCARETE İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER

1.1.1. BOLU TİCARET İL MÜDÜRLÜĞÜ İÇ TİCARET İLE İLGİLİ İŞ VE İŞLEMLERİ

- Şirketlerin genel kurul toplantılarına ait başvuru evraklarının eksiksiz olarak kayda alınması için kontrol işlemlerini yapmak,
- Genel Kurul Toplantı Tutanak ve Belgelerini incelemek, noksanlıklarını tamamlamak, toplantı tutanak ve eklerini arşivlemek, bu bilgilerden Bakanlıkça belirlenecek olanları Merkezi Sicil Sistemine aktarmak,
- Şirket Genel Kurul Toplantılarına Bakanlık Temsilcisi görevlendirme işlerini yapmak,
- Elektronik Ticaret ve Perakende Ticarete ilişkin ilgili mevzuat ve Bakanlıkça verilen görevleri yapmak,
- Ticaret ve Sanayi Odaları ile ticaret Borsalarına ilişkin mevzuat ve Bakanlıkça verilen görevleri yapmak,
- Şirketler hakkında ileri sürülen ve denetim gerektirmeyen şikâyetlere ilişkin olarak bu kuruluşların işlem, hesap ve varlıklarını doğrudan ya da Bakanlığın talimatı üzerine incelemek ve sonuçlarını Bakanlığa rapor halinde bildirmek, bu incelemeler için personel görevlendirmek,
- İkinci El Motorlu Kara Taşıtlarının Ticareti Hakkında Yönetmelik kapsamında yapılan müracaatları değerlendirmek, belirlenen belgeleri düzenleyip ilgililere vermek,
- Toptancı halleri ve Pazar yerleri ile ilgili işlemleri yürütmek, Sebze ve Meyve ticareti ile iştigal eden meslek mensuplarını ve diğer ilgilileri ile Hal Hakem Heyeti üyelerine ilişkin bilgileri ve Heyet kararlarını Hal Kayıt Sistemine aktarmak,
- Kanun ve Yönetmelikle belirlenen belgeleri düzenleyip ilgililere vermek,

1.1.2. Ticaret ve Sanayi Odaları

Anayasamızın 135. maddesine göre; “Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlâkını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzel kişilikleridir.”

5174 Sayılı Yasa ticaret ve sanayi odaları, ticaret odaları, sanayi odaları, deniz ticaret odaları, ticaret borsaları ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin kuruluş ve işleyişine ilişkin esasları düzenlemektedir.

İlimiz genelinde, Merkezde **Bolu Ticaret ve Sanayi Odası** ile Gerede ilçemizde **Gerede Ticaret ve Sanayi Odası** olmak üzere toplam 2 Ticaret ve Sanayi Odası faaliyet göstermektedir.

İlimizde, **2020 yılı sonu** itibariyle toplam **4.479** şirket bulunmaktadır.

Tablo 1. Türlerine Göre Bolu ve Gerede Ticaret ve Sanayi Odalarına Kayıtlı **FAAL** Şirket Sayılarını Gösterir Tablo

Şirket Türleri	Bolu TSO Sayı	Gerede TSO Sayı	Toplam Sayı
Anonim Şirket	602	57	659
Limited Şirket	2.106	412	2.515
Şahıs Firma	184	346	530
Kooperatif	726	11	737
Diğer	33	5	38
TOPLAM	3.651	831	4.479

Tablo 2. 31.12.2020 tarihi itibarıyla Bolu Ticaret ve Sanayi Odasına Kayıtlı Şirket Sayılarını Gösterir Tablo

ŞİRKET TÜRÜ	FAALİYET DURUMU			
	FAAL	TASFİYE HALİNDE	TERKİN	TOPLAM
ANONİM	602	6	357	965
LİMİTED	2.106	70	1.659	3.835
KOOPERATİF	184	43	234	461
ŞAHİS	726	--	1.527	2.253
DİĞER	33	--	23	56
TOPLAM	3.651	119	3.800	7.570

Tablo 3. 31.12.2020 tarihi itibarıyla Gerede Ticaret ve Sanayi Odasına Kayıtlı Şirket Sayılarını Gösterir Tablo

ŞİRKET TÜRÜ	FAALİYET DURUMU			
	FAAL	TASFİYE HALİNDE	TERKİN	TOPLAM
ANONİM	57	--	33	90
LİMİTED	410	2	223	635
KOOPERATİF	11	--	16	27
ŞAHİS	346	--	546	892
DİĞER	5	--	--	5
TOPLAM	829	2	818	1.649

1.1.3. Kurulan ve Kapanan Şirket Sayıları

Tablo 4. 31.12.2020 tarihi itibarıyla Bolu Ticaret ve Sanayi Odası Kuruluşu Yapılan ve Kapanan Şirket Sayılarını Gösterir Tablo

	Anonim	Limited	Komandit	Kooperatif	Şahıs	Diğer	Toplam
Kuruluşu Yapılan	63	175	-	8	59	1	306
Kapanışı Yapılan	37	291	-	15	56	1	406

Tablo 5. 31.12.2020 tarihi itibarıyla Gerede Ticaret ve Sanayi Odası Kuruluşu Yapılan / Kapanan Şirket Sayılarını Gösterir Tablo

	Anonim	Limited	Komandit	Kooperatif	Şahıs	Diğer	Toplam
Kuruluşu Yapılan	6	65	-	1	22	-	94
Kapanışı Yapılan	1	14	-	-	21	-	36

Tablo 6. Gerede Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı'na kayıtlı Meslek Komitelerini ve Üye Sayılarını Gösterir Tablo

Meslek Komitesinin Adı	Üye Sayısı
Tarım Hayvancılık Balıkçılık Ve Gıda İmalat Toptan Ve Perakende	80
Gıda Dışı Toptan Ve Perakende Ticareti	27
Orman Maden Kimya Elektronik İnşaat Malzemeleri Toptan ve İmalat	90
Tekstil Ve Deri İmalat Sanayi	207
Enerji Su Kanalizasyon Atık Yönetimi İnşaat Ve Yapı Kooperatifleri	76
Motorlu Taşıtlar Satış Ve Bakım Akaryakıt Ve Mahrukat	52
Ulaştırma Taşıma Ve Depolama Ve Destekleyici Diğer Faaliyetler	33
Hizmet Finans Sigortacılık Gayrimenkul Mücevherat Leasing ve Danışmanlık	47
TOPLAM	612

Tablo 7. Bolu Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı'na kayıtlı Meslek Komitelerini ve Üye Sayılarını Gösterir Tablo

Meslek Komitesinin Adı	Üye Sayısı
Gıda, Toptan ve Perakende	396
Giyim, Mobilya, Elk. Mlz., Toptan ve Perakende	239
Kırtasiye, Bilgisayar, Toptan ve Perakende, Telekom, Haber/Reklam Ajansları	107
Banka, Tarım Kredi Koop., Sigorta, Gayrimenkul	185
Otel, Konaklama, Pansiyon, Lokanta, Pastahane, Yemek, Seyahat Acentesi, Turizm	341
Sağlık, Güvenlik, Eğitim	285
Madencilik, Gıda Dışı İmalat, Giyim İmalatı	180
Gıda İmalatı	218
İnşaat	602
İnşaat Malzemeleri	139
Araç, Akaryakıt	290
Taşıma	280
Ağaç İmalat	137
Metal İmalat	169
Değerli Metal ve Takı İmalat ve Ticareti, Temizlik Malzemesi, Spor Malz., Hediyelik Eşya Toptan ve Perakende, Anahtarcılık, Fotorafçılık	83
TOPLAM	3.651

1.1.4. Coğrafi İşaret

Belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri itibariyle kökenin bulunduğu bir yöre, alan, bölge veya ülke ile özdeşleşmiş bir ürünü gösteren ad veya işaretlere “coğrafi işaret” denir.

Coğrafi işaretler, ayırt edici özelliği ile ön plana çıkan ve bulunduğu bölge ile özdeşleşen doğal ürünler, tarım, maden ve el sanatları ile sanayi ürünlerine verilen işaretlerdir.

Coğrafi işaret tescilinin amacı; Coğrafi işarete konu olan ürünün kalitesinin korunması, bilinen özellikte üretiminin sağlanması, coğrafi işarete konu olan yörede veya özellikte üretim yapanların korumadan öncelikli olarak yararlanmalarının sağlanması ve ülkenin milli ve kültürel değerlerinin korunmasıdır. Coğrafi işaret tescili ile tek bir üreticinin haklarından ziyade, tescil belgesinde yer alan hükümlere uygun üretimde bulunan ve pazarlamasında bulunan herkesin haklarını koruma altına alır.

İlimizde 31.12.2020 tarihi itibarıyla 10 Ürün için Coğrafi İşaret alınmıştır.

Tablo 8. 31.12.2020 tarihi itibarıyla Bolu Ticaret ve Sanayi Odası **Coğrafi İşaret** Almış Ürünleri Gösterir Tablo

BOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI - COĞRAFI İŞARET ALMIŞ ÜRÜNLER			
	ÜRÜN ADI	KURUM	TESCİL TARİHİ
1	BOLU KIBRISCIK PİRİNCİ	Bolu Tic. ve San. Odası	28.07.2020
2	BOLU KEŞİ	Bolu Tic. ve San. Odası	22.09.2020
3	BOLU FINDIK ŞEKERİ	Bolu Tic. ve San. Odası	22.09.2020
4	BOLU PATATESLİ EKMEĞİ	Bolu Tic. ve San. Odası	22.09.2020
5	BOLU MANDA KAYMAĞI	Bolu Tic. ve San. Odası	05.10.2020
6	BOLU SARI PATATESİ	Bolu Tic. ve San. Odası	10.11.2020
7	BOLU KABAKLI GÖZLEMESİ	Bolu Tic. ve San. Odası	10.11.2020
8	BOLU GÖYNÜK UĞUT TATLISI	Bolu Tic. ve San. Odası	09.12.2020
9	BOLU DAĞ FINDIĞI	Bolu Tic. ve San. Odası	18.12.2020

Tablo 9. 31.12.2020 tarihi itibarıyla Gerede Ticaret ve Sanayi Odasından **Coğrafi İşaret** Almış Ürünleri Gösterir Tablo

GEREDE TİCARET VE SANAYİ ODASI - COĞRAFI İŞARET ALMIŞ ÜRÜNLER			
	ÜRÜN ADI	KURUM	TESCİL TARİHİ
1	GEREDE ŞAK ŞAK HELVASI	Gerede Tic. ve San. Odası	01.12.2020

1.1.5. Gerede Ticaret ve Sanayi Odasının Değerlendirme ve Önerileri

- **Hali hazırda devlet tarafından desteklenen sektörler ile bu desteklerin il ekonomisine katkısı.**

Kırsal Kalkınma ve KOSGEB gibi kuruluşların desteği ile deri imalat sektörü desteklenmekte olup, il ekonomisinde deri ve tekstilde 1.487 kişi istihdam edilmekte, ayrıca; ilçemiz Deri İhtisas OSB ile Karma OSB yeni inşaatlar devam etmekte olup, bu inşaatların inşaat sektörünü de desteklemesi ile il ekonomisine katkı sağlamaktadır.

- **Devlet tarafından desteklenmesi durumunda ekonomik gelişmeye katkı sunacağı değerlendirilen ve bu nedenle öne çıkarılması gereken sektörler ile bu sektörlerin desteklenmesi halinde elde edilecek ekonomik değerlere ve sosyal kazanımlara ilişkin görüş ve değerlendirmeler.**

Devlet tarafından imalat sektörünün desteklenerek ilçemizin 4. Bölge teşvikleri ile IPARD Programı uygulama illeri arasına dâhil edilmesi. Bölgenin refah düzeyini artırarak göç alan bir konum haline gelmesinin il ekonomisine katkı sağlayacağı.

- **İktisadi ve ticari gelişimin önündeki engeller ile bu engellerin ortadan kaldırılmasına yönelik Görüş, Değerlendirme ve öneriler.**

Yüksek faiz oranları ve uygulanan teşvik yöntemleri konusunda yüksek faiz oranlarının düşürülerek teşvik yöntemlerinde uygulanan yöntemlerin basite indirgenmesi.

1.1.6. Ticaret İl Müdürlüğüne Katılım Sağlanan Şirket Genel Kurul Sayıları

- Müdürlüğümüzce 01.01.2020 – 31.12.2020 tarihleri arasında **16** adet A.Ş.'nin Genel Kurul Toplantısına Bakanlık Temsilcisi görevlendirilmesi yapılmıştır.
- 01.01.2020-31.12.2020 tarihleri arasında **20** Firmaya COKEY numarası verilmiştir.

1.1.7. Hal Kayıt ve Yaş Meyve ve Sebze Hizmetleri

5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, 1 Ocak 2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

5957 sayılı kanunun amacı; tüketicinin kaliteli, güvenilir, sağlıklı ve uygun fiyatlı mal temin edebilmesi, gıda güvenilirliğinin sağlanması, meslek mensuplarının faaliyetlerinin düzenlenmesi, rekabetçi yapının sağlanması, kayıt dışılığın önlenmesi, maliyetlerin

düşürülmesi, tedarik, dağıtım ve satışta etkinliğin sağlanması, üreticinin emeğinin karşılığını alabilmesi, toptancı halleri ve pazar yerlerinin çağdaş bir sisteme kavuşturulması ve işletilmesidir. Kanunla, rüsum oranları yeniden düzenlenmiştir.

Buna göre; toptancı halinde satılan mallardan %1, toptancı hali dışında satılan mallardan ise %2 oranında hal rüsumu alınmaktadır.

- İlimizde Yazıören Köyü 3185 ada parselde 30 adet işyeri kapasiteli **1 adet Toptancı Hali** bulunmaktadır.
- Toptancı Halinde faaliyet gösteren 30 işyerinde 01.01.2020-31.12.2020 tarihleri arasında toplam **14.599.549 kg** işlem yapılmıştır.
- Toptancı Halinde 30 işyeri mevcut olup, 29'u faaliyet göstermekte, 1'i ise 5957 sayılı Hal Kanunu gereği tüketici kooperatifleri için ayrılmıştır.
- Hal Kayıt Sistemine kayıtlı toplam **639** adet **Bildirimci** kaydı yapılmıştır.

1.1.8. Taşınmaz Ticareti İşleri

05.06.2018 tarih 30442 sayılı Taşınmaz Ticareti Hakkında Yönetmelik kapsamında, taşınmaz alım satımı ve kiralanması ile tapu işlemlerine aracılık eden, taşınmazla ilgili danışmanlık ve yönetim hizmeti veren gerçek veya tüzel kişi tacirler ile esnaf ve sanatkârların mesleki faaliyetlerini, yetki belgesinin verilmesi, yenilenmesi, askıya alınması ve iptaline ilişkin iş ve işlemleri yürütülmektedir.

1.1.9. İkinci El Motorlu Kara Taşıtları Ticareti İşleri

13.02.2018 tarih 30331 sayılı İkinci El Motorlu Kara Taşıtlarının Ticareti Hakkında Yönetmelik kapsamında; ikinci el motorlu kara taşıtı ticaretiyle iştigal eden, gerçek ve tüzel kişi tacirler ile esnaf ve sanatkârların ikinci el motorlu kara taşıtı alım satım faaliyetleri, yetki belgesinin verilmesi, yenilenmesi ve iptaline karar verilmesine yönelik işlemler yürütülerek, ikinci el motorlu kara taşıtı ticareti yapılan işletme, toplu işyeri ve pazarlarda aranan şartlara uygunluğu incelenmektedir

Tablo 10. 2020 Yılı Taşınmaz ve İkinci El Motorlu Kara Taşıtları Ticareti Veri Tablosu

TAŞINMAZ TİCARETİ (EMLAK) YETKİ BELGESİ			
YILLAR	Yetki Belgesi Başvuru Sayısı	Verilen Yetki Belgesi Sayısı	Reddedilen Başvuru Sayısı
2018	27	23	4
2019	96	70	26
2020	83	34	49
Toplam	206	127	79

İKİNCİ EL MOTORLU KARA TAŞITI TİCARETİ (OTO GALERİ) YETKİ BELGESİ			
YILLAR	Yetki Belgesi Başvuru Sayısı	Verilen Yetki Belgesi Sayısı	Reddedilen Başvuru Sayısı
2018	---	---	---
2019	106	50	56
2020	146	59	87
Toplam	252	109	143

1.1.10. Alışveriş Merkezleri

İlimizde 2020 yılı itibariyle “Highway Outlet”, “Esas14 Burda” ve “Cadde AVM” isimli üç adet alışveriş merkezi faaliyet göstermektedir.

Tablo 11. Highway Outlet AVM’de Faaliyet Gösteren İşyerlerine Ait Bilgileri Gösterir Tablo

Mağaza Türü										
Mağaza Sayısı	Giyim	Ayakkabı	Eğlence Merkezi	Gıda	Kozmetik	Mobilya	Marketler	Kitap	Diğer	Toplam
		Çanta			Aksesuar	Ev Aksesuar		Kırtasiye		
	36	7	1	20	2	4	1	1	29	101

Ankara-İstanbul Otoyolu 227. Km Elmalık Mevkiinde bulunan Highway Outlet AVM’de toplam 101 firma hizmet vermekte olup, 1.200 kişi istihdam edilmektedir.

Alışveriş Merkezinde Verilen Diğer Hizmetler

Bebek bakım odaları, engelli arabaları, Bebek arabaları, Mescid, ATM, Ücretsiz servis, Terzi, Masaj Koltukları, Ücretsiz Otopark, Mama Sandalyesi, Kayıp Eşya, Çocuk Kulübü, Sinema, Sanat Galerisi, Akaryakıt.

Tablo 12. Esas14 Burda AVM’de Faaliyet Gösteren İşyerlerine Ait Bilgileri Gösterir Tablo

Mağaza Türü										
Mağaza Sayısı	Giyim	Ayakkabı	Eğlence Merkezi	Gıda	Kozmetik	Mobilya	Marketler	Kitap	Diğer	Toplam
		Çanta			Aksesuar	Ev Aksesuar		Kırtasiye		
	27	6	4	0	5	4	1	1	24	72

Paşaköy Mah. D-100 Karayolu üzerinde bulunan Esas14 Burda AVM’de toplam 72 adet firma hizmet vermekte olup, toplam 465 Kişi istihdam edilmektedir.

Alışveriş Merkezinde Verilen Diğer Hizmetler

Turizm Acentesi, Kuyumcu, Pet Shop Terzi, Oto Yıkama (Diğer Kategorisine dâhil edildi), ATM, Ücretsiz Wi-fi, Ücretsiz Otopark.

Tablo 13. Cadde AVM’de Faaliyet Gösteren İşyerlerine Ait Bilgileri Gösterir Tablo

Mağaza Türü										
Mağaza Sayısı	Giyim	Ayakkabı	Eğlence Merkezi	Gıda	Kozmetik	Mobilya	Marketler	Kitap	Diğer	Toplam
		Çanta			Aksesuar	Ev Aksesuar		Kırtasiye		
	7	3	1	6	3	2	1	1	5	29

İzzet Baysal Caddesinde hizmet veren Cadde AVM’de toplam 29 adet firma hizmet vermekte olup, toplam 87 Kişi istihdam edilmektedir.

Alışveriş Merkezinde Verilen Diğer Hizmetler

Bebek bakım odaları, Mescid, ATM, Terzi, Sinema, Oto Yıkama, Otopark

1.1.11. Ticari İletişim ve Ticari Elektronik İletiler (İstenmeyen SMS Şikâyetleri)

6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kapsamında yürürlüğe giren Ticari İletişim ve Ticari Elektronik İletiler Hakkında Yönetmelik hükümlerine aykırı hareket hizmet sağlayıcılara, İl Müdürlüğümüzce 2020 yılı içerisinde yapılan işlemlere ve uygulanan idari yaptırımlara ait veriler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 14. 2020 Yılı Ticari İletişim ve Ticari Elektronik İleti İstatistiği

Yapılan İşlemin Türü	Sayısı
6563 Sayılı Kanun Kapsamında Olmadığından İşleme Alınmayan Şikâyet Sayısı	30
Eksik Bilgiden Dolayı İşleme Alınmayan Şikâyet Sayısı	41
Mükerrer Giriş Nedeniyle Sonlandırılan Şikâyet Sayısı	0
Bahis/Kumar İçerikli İleti Olması Nedeniyle İlgili Kuruma İntikal Ettirilen Şikâyet Sayısı	7
Cinsel Ürün İçerikli İleti Olması Nedeniyle İlgili Kuruma İntikal Ettirilen Şikâyet Sayısı	4
Cinsel Sohbet İçerikli İleti Olması Nedeniyle İlgili Kuruma İntikal Ettirilen Şikâyet Sayısı	5
Dolandırıcılık İçerikli İleti Olması Nedeniyle İlgili Kuruma İntikal Ettirilen Şikâyet Sayısı	35
Cezasız Sonuçlandırılan Şikâyet Sayısı	8
Cezai İşlemle Sonuçlandırılan Şikâyet Sayısı	14
Şikâyet Edilenin Kayıtlı Adresinin Başka İlde Yer Aldığının Tespit Edilmesi Üzerine İl Müdürlüğümüzden Diğer İl Müdürlüklerine Gönderilen Şikâyet Sayısı	99
İşlemi Devam Eden Şikâyet Sayısı	58
TOPLAM	301

Bolu Ticaret İl Müdürlüğünce, Kanuna aykırı uygulama nedeniyle 01/01/2020 - 31/12/2020 tarihleri arasında toplam **25.822,00 TL** idari para cezası uygulanmıştır.

2015-2020 yılları arasında uygulanan İdari Para Cezası toplamı **99.826,00 TL.** dir.

1.2. ESNAF VE SANATKÂRLARA İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER

1.2.1. BOLU TİCARET İL MÜDÜRLÜĞÜ ESNAF SANATKÂRLAR İLE İLGİLİ İŞ VE İŞLEMLERİ

- Esnaf ve Sanatkâr Odalarının kuruluş taleplerini incelemek ve kuruluş belgelerini Bakanlığa göndermek,
- 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanununun 47 nci maddesi çerçevesinde genel kurul toplantıları ile ilgili işlemleri yerine getirmek, genel kurullarda Bakanlık Temsilcisi görevlendirme işlerini yapmak,
- 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanununun 64 üncü maddesine göre il ve ilçelerde oluşturulacak mutabakat komitelerinin almış olduğu kararları Bakanlığa bildirmek,
- Valilikçe yapılacak Esnaf ve Tacir ayrımı Komitesinin sekretaryasını yürütmek,
- 5362 sayılı kanuna göre Esnaf Odaları ile ilgili şikâyetlerin ön incelemelerini yapmak, yönetici, denetici ve ilgililerden bilgi belge istemek ve Bakanlığa bildirmek,
- Odalarca belirlenen fiyat tarifelerine Valilikçe yapılacak itiraz işlemlerinin sekretaryasını yürütmek.

1.2.2. Esnaf ve Sanatkâr Meslek Kuruluşları

5362 Sayılı Kanuna göre kurulan odalar tarafından aralarında birlik ve dayanışma kurma ve kuruluşun gelişmesini sağlamak amacıyla kuracakları tüzel kişiliğe sahip kuruluşlara Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği denir.

Oda ve Birliklerimiz, 4 yılda bir yapılan genel kurullarında Yönetim Kurulu ve Denetim Kurulundan oluşan yetkili kurullarını seçerler.

Birlikler ilave olarak Disiplin Kurulunu ayrıca seçer.

- İlimizde, **2020 yılı sonu** itibariyle **24** adet Esnaf ve Sanatkârlar Odası, **1** adet Esnaf ve Sanatkârlar Odalar Birliği bulunmakta olup, bu odalara bağlı üye sayısı ise **9.020**'dir.
- Bolu ilinde toplam Esnaf sayısında bir önceki yıla (2019) göre **% 8** 'lik bir artış meydana gelmiştir. (2019 yılında ki esnaf sayısı 8.414'tür.)
- Bolu Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği'ne bağlı Bolu Merkez ve İlçelerimizdeki toplam işletme sayısı **9.567**'dir.

1.2.3. Kurulan ve Kapanan Esnaf İşletme Sayıları

Tablo 15. Bolu İlinde 2020 Yılında Kurulan ve Kapanan Esnaf İşletme Sayılarını Gösterir Tablo

01.01.2020 – 31.12.2020 tarihleri arasında Kurulan ve Kapanan Esnaf İşletme Sayıları	
Kurulan Esnaf Sayısı (Tescil)	1.364
Kapanan Esnaf Sayısı (Terkin)	469

Bir önceki yıl (2019) Kurulan Esnaf Sayısı (694), Kapanan Esnaf Sayısı (313)'tür.

Bolu İlinde Kurulan (Tescil) esnaf sayısında bir önceki yıla göre % 97 'lik bir artış görülmektedir. Kapanan esnaf sayısı da bir önceki yıla oranla % 50 artış göstermiştir. Kapanan esnaf sayısındaki artışta Korona virüs (covid-19) salgının etkisi söz konusudur.

Tablo 16. Bolu İli Meslekler Bazında Esnaf ve Sanatkârlar Yaş Ortalaması ve Cinsiyet Dağılımları

ESNAF VE SANATKÂRLAR BİLGİ SİSTEMİ (YAŞ ORTALAMASI)	46
ESNAF VE SANATKÂRLAR BİLGİ SİSTEMİ CİNSİYET DAĞILIMI (ERKEK)	6.880
ESNAF VE SANATKÂRLAR BİLGİ SİSTEMİ CİNSİYET DAĞILIMI (KADIN)	1.697

Tablo 17. Bolu İlinde 31.12.2020 tarihi itibariyle Faaliyet Gösteren Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Tablosu

1	BOLU AYAKKABICILAR ESNAF ODASI
2	BOLU BAKKALLAR ŞEKERCİLER VE BAYİLER ESNAF ODASI
3	BOLU BERBERLER VE KUAFÖRLER ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI
4	BOLU DEMİRCİLER VE NALBURLAR ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI
5	BOLU ELEKTRİK VE İNŞAAT SANATKÂRLAR I ESNAF ODASI
6	BOLU KAHVECİLER VE OTELCİLER ESNAF ODASI
7	BOLU LOKANTACILAR AŞÇILAR VE PASTACILAR ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI
8	BOLU MANAVLAR VE PAZARCILAR ESNAF ODASI
9	BOLU ŞOFÖRLER VE OTOMOBİLCİLER ESNAF ODASI
10	BOLU TERZİLER ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI
11	DÖRTDİVAN ŞOFÖRLER VE OTOMOBİLCİLER ESNAF ODASI
12	GEREDE BAKIR. KALAY. SOBA. MAD. İŞ OTO TAM. VE TENEKECİLER ESN. VE SAN. ODASI
13	GEREDE ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI
14	GEREDE KAHVECİLER VE LOKANTACILAR ESNAF ODASI
15	GEREDE ŞOFÖRLER VE OTOMOBİLCİLER ESNAF ODASI
16	GEREDE TABAK ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI
17	GÖYNÜK ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI
18	MENGEN ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI
19	MENGEN ŞOFÖRLER VE OTOMOBİLCİLER ESNAF ODASI
20	MUDURNU BAKKAL VE TUHAFİyecİLER ESNAF ODASI
21	MUDURNU ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI
22	MUDURNU ŞOFÖRLER VE OTOMOBİLCİLER ESNAF ODASI
23	SEBEN ŞOFÖRLER ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI
24	YENİÇAĞA ŞOFÖRLER ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI

1.2.4. Esnaf ve Sanatkâr İşletme Sayısı

Tablo 18. Bolu İlinde 31.12.2020 tarihi itibarıyla Faaliyet Gösteren Esnaf ve Sanatkârlar Odalarının İlçeler İtibarıyla Dağılımını Gösterir Tablo

ODANIN ADI		İLÇELER	ENS. VE SANAT. ODA. BİRLİĞİ	AYAKKABICILAR ODASI	BAKIR KALAY SOBA TENKEKÇİ ODASI	BAKKALLAR ŞEK. BAYİLER ODASI	BAKKALLAR TUHAFFİYECİLER ODASI	BERBERLER KUAFÖRLER ODASI	DEMİRCİLER NALBURCULAR ODASI	ELEKTRİKÇİLER İNŞAAT SANATKÂRLARI ODASI	ESNAF SANATKÂRLAR ODASI	KAHVECİLER VE OKANTACILAR ODASI	ŞÖFÖRLER VE ESNAF SANATARLAR ODASI	LOKANTACILAR AŞÇILAR VE PASTACILAR ODASI	MANAVLAR VE PAZARCILAR ODASI	ŞOFÖRLER VE OTOMOBİLCİLER ODASI	TABAK ESNAF SANATKÂRLAR ODASI	TERZİLER ODASI	GENEL TOPLAM
MERKEZ	ODA ADEDİ		1	1		1		1	1	1		1		1	1	1		1	10
	ÜYE SAYISI			128		558		374	629	951		369		607	358	1074		560	5608
DÖRTDİVAN	ODA ADEDİ															1			1
	ÜYE SAYISI															151			151
GEREDE	ODA ADEDİ				1						1	1				1	1		5
	ÜYE SAYISI				172						436	107				161	85		961
GÖYNÜK	ODA ADEDİ										1								1
	ÜYE SAYISI										665								665
MENGEN	ODA ADEDİ										1					1			2
	ÜYE SAYISI										331					169			500
MUDURNU	ODA ADEDİ						1				1					1			3
	ÜYE SAYISI						136				332					162			630
SEBEN	ODA ADEDİ												1						1
	ÜYE SAYISI												133						133
YENİÇAĞA	ODA ADEDİ												1						1
	ÜYE SAYISI												372						372
TOPLAM	ODA ADEDİ		1	1	1	1	1	1	1	1	4	2	2	1	1	5	1	1	24
	ÜYE SAYISI		9020	128	172	558	136	374	629	951	1764	476	505	607	358	1717	85	560	9020

Tablo 19. Bolu İlinde 31.12.2020 tarihi itibarıyla En Fazla İcra Edilen 10 Meslek

	MESLEK	SAYISI
1	ŞEHİRLERARASI YÜK TAŞIMACILIĞI	917
2	BÜFELERDE BAKKALLARDA VE MARKETLERDE YAPILAN TİCARET	673
3	LOKANTACILIK YEMEK VE İÇECEK SUNUM FAALİYETİ	615
4	KAHVEHANE KIRAATHANE VE ÇAY OCAĞI İŞLETMECİLİĞİ	476
5	TEZGÂHLAR VE PAZAR YERLERİ VASITASIYLA YAPILAN TİCARET	358
6	TAKSİ İŞLETMECİLİĞİ	303
7	SERVİS ARACI İŞLETMECİLİĞİ	302
8	OTO BAKIM SERVİSCİLİĞİ	223
9	ERKEK BERBER VE KUAFÖR İŞLETMECİLİĞİ	218
10	KONFEKSİYONCULUK	191

Tablo 20. Bolu İlinde 2020 Yılında En Fazla TESCİL Edilen 10 Meslek

	MESLEK	SAYISI
1	LOKANTACILIK YEMEK VE İÇECEK SUNUM FAALİYETİ	127
2	BÜFELERDE, BAKKALLARDA VE MARKETLERDE YAPILAN TİCARET	101
3	YÜK TAŞIMACILIĞI	98
4	TEZGÂHLAR VE PAZAR YERLERİ VASITASIYLA YAPILAN TİCARET	63
5	KAHVEHANE, KIRAATHANE VE ÇAY OCAĞI İŞLETMECİLİĞİ	49
6	GİYİM EŞYASI İMALATI VE TİCARETİ	44
7	TAKSİ İŞLETMECİLİĞİ	38
8	OTO BAKIM SERVİSCİLİĞİ	38
9	KONFEKSİYONCULUK	37
10	OTO GALERİCİLİĞİ	22

Tablo 21. Bolu İlinde 2020 yılında En Fazla TERKİN Edilen 10 Meslek

MESLEK		SAYISI
1	LOKANTICILIK YEMEK VE İÇECEK SUNUM FAALİYETİ	52
2	BÜFELERDE, BAKKALLARDA VE MARKETLERDE YAPILAN TİCARET	49
3	KAHVEHANE KIRAATHANE VE ÇAY OCAĞI İŞLETMECİLİĞİ	34
4	YÜK TAŞIMACILIĞI	30
5	TEZGÂHLAR VE PAZAR YERLERİ VASITASIYLA YAPILAN TİCARET	26
6	TAKSİ İŞLETMECİLİĞİ	21
7	NAKLİYECİLİK	12
8	MİNİBÜS İŞLETMECİLİĞİ	11
9	KONFEKSİYONCULUK	9
10	SERVİS ARACI İŞLETMECİLİĞİ	8

1.2.5. İlimiz Esnaf ve Sanatkârların Sorunları ve Çözüm Önerileri (Bolu Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliğinin Raporundan alınmıştır)

- 5362 Sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunun aksayan yönleri ele alınmalı, esnaf teşkilatlarının yapısını güçlendirecek değişiklikler mutlaka gerçekleştirilmelidir.
- Destek ve teşvikler, Esnaf ve Sanatkârı korumaya yönelik erişebilir mahiyette olmalıdır.
- Mevcut vergi sistemi Esnaf ve Sanatkâra ağır yük getirmektedir. Bu hususta şu düzenlemeler yapılmalıdır.
 - Esnaf ve Sanatkârın ödediği kira stopajı tamamen kaldırılmalıdır.
 - KDV ve Gelir Vergisi oranları indirilmelidir.
 - Çek defterlerinde alınan harç kaldırılmalıdır.
 - Yatırım amacı ile temin edilen krediler üzerindeki vergi, fon gibi mali yükler kaldırılmalıdır.
- Borcundan dolayı iş yerleri kapatılmamalı Nakliyeciler esnafının araçları bağlanmamalıdır.
- 4925 Sayılı Karayolu Taşıma Kanunu ve Yönetmeliği tekrar gözden geçirilmeli, özellikle şoför, minibüsçü, servisçi ve nakliyeciler esnafının yerine getiremeyeceği kadar ağır şartlar ortadan kaldırılmalıdır.

- Emekli olup da çalışmaya devam eden Esnaf ve Sanatkârın yapılandırılan Sosyal destekleme prim borçları sıfırlanmalıdır.
- Avrupa Birliğinin sunduğu Esnaf ve Sanatkârlara yönelik olarak uygulanan standartlar yasal düzenlemeler ile desteklenmeli ve uygulanmalıdır.
- İstihdam yaratmadaki etkinlikleri canlandırmak ve desteklemek amacıyla ilave yapılan ve yeni açılan işletmelerin üç yıl vergiden ve SGK Primlerinden muaf tutulmalı, böylece işsizlik azaltılmalıdır.
- Kayıt dışı ekonomi kayıt altına alma çalışmalarına hız verilmelidir.
- Esnaf ve Sanatkârın finansman sorununun giderilmesi için Esnaf Kefalet Kooperatifi aracılığı ile kredi kullanan esnaftan, kefillik istenmemeli, Esnaf Kefalet Kooperatiflerindin takip oranı kaldırılmalıdır.
- Enflasyon muhasebesine geçilmeli, gerçekçi vergi uygulaması getirilerek vergi çeşitleri azaltılmalıdır.
- Büyük işletmeleri destekleyen ekonomik politikalar, küçük işletmelerin kapanmasına yol açmaktadır. Bu nedenle gıda ve ihtiyaç maddeleri satan büyük işletmeler (Süper ve hiper marketler)kent merkezi dışına çıkarılmalıdır.
- İş ve istihdam yaratan esnaf ve sanatkâra kolay ulaşabileceği teşvik kredisi verilmelidir.
- Esnafın, defterlerinin tasdiklerini mesleki odalara verilerek odaların maddi yönden gelişiminin yanında üyeleri ile münasebetlerinin devamlılığı sağlanmalıdır.
- ÖTV'siz akaryakıt alımı uygulamasından, esnaf ve sanatkâr odalarına kayıtlı esnafın yararlandırılması sağlanmalıdır.
- Esnaf ve Sanatkârın kullandığı enerji fiyatlarında indirim yapılmalıdır.

1.2.6. Kamu ve Yerel Yönetimden Beklentiler

- Covid-19 süreci ve sonrası için esnaf ve sanatkârların ödemekle yükümlü olduğu vergi, Sgk primi gibi konularda pozitif ayrımcılık yapılmalıdır. Bu kapsamda ödeme kolaylıkları/ yeniden yapılandırmalar sağlanmalıdır.
- Yeni kredi ve hibe olanakları yaratılarak en az 2 yıl ödemesiz, sıfır faizli ve uzun vadeli destekler verilmelidir.
- Zor durumda olan mesleklere (kantin, kırtasiye, okul servisi, kahvehane, eğlence yeri ve masaj salonu işleten esnaflar) lokal destek verilmelidir.
- Halk Bankası aracılığı ile sunulan kredi desteklerinden faydalanma oranları artırılmalıdır.
- Büyük çoğunluğu kiracı konumunda olan esnaf ve sanatkârı; işyeri sahibi yapmak amacıyla faizsiz, uzun vadeli, makul taksitli ve esnek ödemeli kredi imkânları tanınmalıdır.
- E-ticaret yapma potansiyeli yüksek ve e-ticaret faaliyetlerine geçiş yapmaya istekli olan esnaf ve sanatkârlara destek olunmalıdır.

- İşletmelerin sabit giderleri arasında yer alan su, katı atık, reklam tabela vergisi vb. giderleri konusunda destek verilmelidir.
- Belediyelerden kiralanan işyerlerinin kira bedelleri ötelenmelidir.
- Belediyelerin alacağı her türlü mal ve hizmeti mümkün olması durumunda öncelikle esnaf ve sanatkârlardan temin etmesi beklenmektedir.
- Salgın günlerinde fırsatçılar artmaktadır. Kayıt dışı faaliyet gösteren işletmelere karşı denetimlerin artırılması istenmektedir.

1.2.7. Hibe ve Faizsiz Kredi Destekleri

(Bolu Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliğinin Raporundan alınmıştır)

“Korona virüs sürecinde Devletimiz esnaf ve sanatkârlarımıza destek ve teşvikler uygulamıştır. Halkbank ve Esnaf ve Sanatkârlar Kredi Kefalet Kooperatifleri aracılığı ile can suyu mahiyetinde verilen 25.000 TL vadesi gelmiş kamu borçlarındaki ötelemeler, pandemi sürecinde etkilenen 133 meslek dalındaki esnaflarımız ile basit usule tabi tüm esnaf ve sanatkârlarımıza verilen 3 aylık 1.000 TL teşvik ve 500 TL kira yardımları bizleri mutlu etmiştir.” denilmektedir.

1.3. KOOPERATİFLERE İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER

1.3.1. BOLU TİCARET İL MÜDÜRLÜĞÜ KOOPERATİFLER İLE İLGİLİ İŞ VE İŞLEMLER

- Bakanlıkça verilen yetki çerçevesinde, kooperatif kuruluşlarına ve ana sözleşme değişikliklerine izin vermek, izin verilen kooperatiflerle ilgili bilgileri düzenli olarak Bakanlığa bildirmek, Kooperatiflerin kuruluş ve işleyişleri ile ilgili her türlü dosyalama ve arşivleme hizmetlerini yürütmek,
- 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa göre kooperatif genel kurul toplantılarına Bakanlık Temsilcisi görevlendirme işlerini yapmak,
- Kooperatifler ve Üst Kuruluşların yönetim kurulu üyeleri ile genel müdürlerinin mal bildirimi ile ilgili işlemleri yürütmek,
- 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa göre yapılan şikâyetlerle ilgili inceleme işlemlerini yapmak,
- Kanuni süresinde genel kurullarını yapmayan ve diğer yasal zorunluluklarını yerine getirmeyen kooperatiflerin yöneticileri hakkında Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusu işlemlerini yapmak,
- Bakanlıkça belirlenen esaslar çerçevesinde, kooperatifleri ve üst kuruluşlarına yol göstermek ve çalışmalarında yardımcı olmak amacıyla eğitim ve benzeri faaliyetlerde bulunmak.

1.3.2. Kooperatifçilik

Kooperatifler; ortak ekonomik, sosyal ve kültürel ihtiyaç ve istekleri müşterek sahip olunan ve demokratik olarak kontrol edilen bir işletme yoluyla karşılamak üzere gönüllü olarak bir araya gelen insanların oluşturduğu özerk teşkilatlardır.

Hedefimiz; küçük ölçekli de olsa her kooperatifin üretmiş olduğu mal ve hizmetlerin hak ettiği değerinde satılmasıdır.

İlimizde, kooperatifçiliğin verimli, etkin ve sürdürülebilir ekonomik girişimler niteliğini kazanmış bir yapıya ulaşmasıdır. Kooperatifçiliğe daha elverişli bir ortam sağlamak, toplumda olumlu bir kooperatifçilik imajı oluşturmak ve sektöre olan güveni artırmak, verimli ve etkin uygulamaları ortaya çıkarmak, kooperatiflerin ekonomik kalkınmaya ve gelirin daha adil paylaşımına olan katkılarını arttırmaktır.

Kısacası; organize olarak birlikte iş yapma kültürünün sağlanması hedefimizdir.

İlimizde bulunan kooperatiflere ait bilgiler aşağıdadır.

1.3.3. Kooperatif Sayısı

31.12.2020 tarihi itibarıyla ilimizde, Bakanlığımız sorumluluk alanına giren **42** adet kooperatif bulunmaktadır. 2020 Yılında toplam **78** Ortaklı **5** Kooperatifin kuruluşu gerçekleşmiştir.

Tablo 22. 1163 Sayılı Kooperatifler Kanununa Tabi Ticaret Bakanlığı Sorumluluk Alanına Giren Kooperatifler ve Ortak Sayıları

Kooperatif Türü	Sayı	Ortak Sayısı
Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	18	533
Karayolu Yolcu Taşıma Kooperatifi	2	89
Tüketim Kooperatifi	2	1.761
Karayolu Yük Taşıma Kooperatifi	1	28
Esnaf Sanatkârlar Kredi Kefalet Kooperatifi	8	3.943
Küçük Sanat Koop.	1	165
Tarım Satış Koop.	1	19
Esnaf Kefalet Üst Birlik	1	14
Turizm Geliştirme Kooperatifi	4	126
Üretim ve Pazarlama Kooperatifi	2	14
Kadın Girişimi Üretim ve Pazarlama Kooperatifi	2	34
TOPLAM	42	6.726

Tablo 23. Bolu İl ve İlçelerinde Kurulu Bulunan Tüm Kooperatiflerin Ortak Sayıları

Sıra	İl /İlçe	Kooperatif Türü	Koooperatif Adı	Ortak Sayısı
1	Bolu Merkez	Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Koop.	Bolu	2.009
2		Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Koop.	Köroğlu	351
3		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	3 Nolu Bolu Merkez İlçesi	7
4		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Yaka Çele Minibüs	14
5		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Bolu Çaydurt ve Havalisi	53
6		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Karaköy Otobüs	55
7		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Karacasu Bolu Kaplıca	22
8		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Abant Birlik Otobüsçüler	23
9		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Köroğlu Çaydurt	42
10		Karayolu Yolcu Taşıma Kooperatifi	Özek Ondört	57
11		Karayolu Yük Taşıma Kooperatifi	Bolu Ondört Tır ve	28
12		Tüketim Kooperatifi	Ardem Mensupları	1.648
13		Tüketim Kooperatifi	Filiz	113
14		Turizm Geliştirme Kooperatifi	Kızık	54
15		Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet	5. Bölge	14
16		Üretim ve Pazarlama Koop.	Köroğlu Organik ve	7
17	Gerede	Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Koop.	Gerede	406
18		Küçük Sanat Kooperatifi	Teknik Deri	165
19		Kadın Girişimi Üretim ve Pazarlama Koop.	Gerede Üreten Eller	7
20		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Yeşil Gerede Kamyon ve	24
21	Mengen	Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Gerede Kamyonla	169
22		Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Koop.	Mengen	294
23		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Gökçesu Mengen	22
24		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Yedigöller Minibüsle	13
25		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Geyikgölü	10
26	Yeniçağa	Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Mengen Minibüs Otobüs	12
27		Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Koop.	Yeniçağa	166
28	Mudurnu	Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Çağ Taksi	8
29		Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Koop.	Mudurnu	190
30		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Mudurnu	26
31		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Erenler Otobüs	14
32	Göynük	Karayolu Yolcu Taşıma Kooperatifi	Mudurnu Otobüsçüler ve	32
33		Turizm Geliştirme Kooperatifi	Abant	35
34		Abant Yaylası Turizm Geliştirme Koop.	Abant	7
35		Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Koop.	Göynük	412
36	Seben	Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Koop.	Göynük Üreten Eller	27
37		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Kırkpınarlar Otobüs ve	8
38		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Alançayı ve Çevresi	11
39	Seben	Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Koop.	Seben	115
40		Tarım Satış Kooperatifi	Seben Tiftik ve Yapağı	19
41	Seben	Üretim ve Pazarlama Koop.	Seben Merkez ve Köyleri	7
42	Seben	Turizm Geliştirme Koop.	Kozyaka Turizm Gel.	30
TOPLAM				6.726

1.3.4. Birlik Sayısı

İlimizde 1 adet **S.S. 5. Bölge Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Birliği** bulunmaktadır.

Birliğe bağlı İlimizdeki Esnaf ve Sanatkârlar kredi Kefalet Kooperatiflerince 2020 yılı içerisinde **2.841** ortağa **144.934.776,00 TL** Hibe ve Faizsiz kredi Kefaleti verilmiştir.

Tablo 24. İlimiz ve İlçelerindeki Esnaf ve Sanatkârlar Kredi Kefalet Kooperatiflerince 01.01.2020 – 31.12.2020 Tarihleri arasında Kullanılan Kredi ve Miktarları.

Sıra No	Kooperatif Adı	Kredi Kullanan Esnaf Sayısı	İşletme Kredisi	Kredi Takip
1	BOLU	1.022	52.279.500,00	2.078.415,67
2	BOLU KÖROĞLU	548	30.513.000,00	2.792,99
3	GEREDE	280	13.948.400,00	385.664,16
4	GÖYNÜK	455	25.825.876,00	298.889,00
5	MENGEN	195	6.795.500,00	37.366,60
6	MUDURNU	144	5.610.500,00	413.225,87
7	SEBEN	58	1.840.000,00	66.090,43
8	YENİÇAĞA	139	8.122.000,00	8.223,41
TOPLAM		2.841	144.934.776,00	3.290.668,13

1.3.5. Genel Kurul Sayısı

Müdürlüğümüzce, 01.01.2020-31.12.2020 tarihleri arasında **12** adet Kooperatifin Genel Kurul toplantısına Bakanlık Temsilcisi görevlendirilmiş ve Genel Kurul toplantıları yapılmıştır.

1.3.6. Kooperatiflerin Desteklenmesi Programı (KOOP-DES) Hibe Desteği

2020 yılı içerisinde Ticaret Bakanlığı Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü tarafından, kooperatif ve üst kuruluşlarının üretim ve istihdama katkısı olacak yatırım projelerinin desteklenmesi, faaliyetlerinde etkinlik ve verimliliğin sağlanması, teknoloji ve yeni üretim tekniklerinden yararlanmalarına katkıda bulunulması, rekabet güçlerinin artırılması ve bireysel tasarrufların uygun kooperatif girişimcilik modelleri ile ekonomiye kazandırılması hedefleri doğrultusunda Kooperatiflerin Desteklenmesi Programı (KOOP-DES) hayata geçirilmiştir

İlk uygulama olarak kuruluş, işleyiş ve denetim işlemlerine ait hizmetleri Bakanlığımızca yürütülen, ortaklarının çoğunluğunu kadınların oluşturduğu ve kadın emeğini değerlendirme amacı güden kooperatif ve üst kuruluşlarının; faaliyet konularına uygun, üretim ve istihdama katkı sağlayacak ve sürdürülebilir nitelikteki projelerinin KOOP-DES kapsamında desteklenmesi uygun görülmüştür.

Program kapsamında, 2020 yılında İl Proje Yürütme Birimince kontrol edilerek İl Proje Komisyonlarından geçmiş ve ilimizde faaliyet gösteren 2 Kadın Girişimi ve İşletme Kooperatifinin 2 projesine, Ticaret Bakanlığı Merkez Proje Komisyonu Kararları doğrultusunda hibe desteği verilmesi uygun görülmüştür. İlimizde hibe desteği alması uygun görülen kooperatif bilgileri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 25. Bolu İlinde 2020 yılında KOOP-DES Programı Hibe Desteği için Başvuran Kooperatif Bilgileri

Başvuru Yapan Kooperatif Sayısı	2
Hibe Desteği Almaya Hak Kazanan Kooperatif Sayısı	2
Toplam Yapılan Hibe Ödemesi Miktarı	225.000,00 TL

KOOPERATİFLERİN DESTEKLENMESİ PROGRAMI (KOOP-DES) KAPSAMINDA HİBE DESTEĞİ ALAN KOOPERATİFLER

Tablo 26. 2020 Yılında İlimizde KOOP-DES Programı Hibe Desteği alan Kooperatifler

S.S. Gerede Hünerli Eller Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi	112.500,00 TL
S.S. Göynük Üreten Eller Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi	112.500,00 TL

1.3.7. 2020 Yılında İç Ticaret, Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçiliğe Yönelik Seminer ve Toplantılar

İkinci El Motorlu Kara Taşıtı Yönetmeliği Bilgilendirme Toplantısı

Bolu Ticaret ve Sanayi Odası Konferans Salonunda Pandemi tedbirlerine uyumlu olarak gerçekleştirilen ve Ticaret İl Müdürü **Ersin TERZİ**, Zabıta Müdürü **Fikret ER**, Şoförler Esnaf Odası Başkanı **Orhan FIRAT** ile Ticaret Odası ve Esnaf Odalarına kayıtlı Esnaf ve İşletme temsilcilerinin katılım sağladığı İkinci El Motorlu Kara Taşıtı Yönetmeliği hakkındaki toplantıda, Ticaret İl Müdürü **Ersin TERZİ** tarafından Yönetmelik hükümleri ile uygulama usul ve esasları hakkında bilgiler verildi.

Kadın Kooperatiflerine Yönelik (Koop-Des) Bilgilendirme Toplantısı

Bakanlığımız faaliyet alanında bulunan Kooperatif ve üst kuruluşlarının üretim ve istihdama katkısı olacak yatırım projelerinin desteklenmesi, faaliyetlerinde etkinlik ve verimliliğin sağlanması, teknoloji ve yeni üretim tekniklerinden yararlanmalarına katkıda bulunulması ve bireysel tasarrufların uygun kooperatif girişimcilik modelleri ile ekonomiye kazandırılması amacıyla Bakanlığımızca uygulamaya konulan Kooperatiflerin Desteklenmesi Programı (KOOP-DES) kapsamında ilimizde faaliyette bulunan Kadın Kooperatiflerine yönelik Ticaret İl Müdürlüğümüz toplantı salonunda 2 Temmuz 2020 tarihinde bilgilendirme toplantısı düzenlendi.

Düzenlenen toplantıya, Ticaret İl Müdürü **Ersin TERZİ**, Göynük Belediye Başkanı **Ahmet ÇANKAYA**, Göynük Üreten Eller Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi Başkanı **İlknur ÖLMEZ** ve Yönetim Kurulu ile Gerede Hünerli Eller Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifinin Başkanı **Nedret BAŞDEMİR** ve Yönetim Kurulu üyesi kadınlar katıldı.

✚ Mudurnu İlçesindeki Kadınlarımıza Yönelik “Kadın Kooperatifleri” Konulu Bilgilendirme Toplantısı

İlimiz Mudurnu ilçesinde, Ticaret İl Müdürü **Ersin TERZİ**, Şube Müdürü **Metin BAKIRCIOĞLU** ve girişimci Mudurnulu kadınlarımızın katılım sağladığı bilgilendirme toplantısı düzenlendi.

Düzenlenen toplantıda Ticaret İl Müdürü **Ersin TERZİ** tarafından, İlçede kurulması düşünülen Kadın Girişim Kooperatifinin kuruluşu, işleyişi ve Ticaret Bakanlığımızın Kadın Kooperatiflerine sağladığı destekler hakkında bilgilendirme yapıldı.

2020 Yılı Ahilik Haftası Kutlamaları

İlimizde gerçekleştirilmesi planlanan 2020 yılı Ahilik Haftası Kutlama Programı COVID-19 (korona virüs) salgını nedeniyle "**Ahilik İl Kutlama Komitesi'nin**" 03.09.2020 tarihli kararı ile iptal edilmiştir. Ahilik Haftası kapsamında, 16.09.2020 tarihinde Bolu Valisi Sayın **Ahmet ÜMİT** Makamında ziyaret edilmiş olup, İlin Ahisi, Kalfası ve Çırağına plaket ve Ticaret Bakanımız Sayın **Ruhsar PEKCAN** tarafından imzalanmış tebrik belgeleri takdim edilmiştir.

1.4. TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİNE İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER

1.4.1. Bolu İl Tüketici Hakem Heyeti

31.12.2020 tarihi itibarıyla İl Müdürlüğümüzün kuruluşundan bugüne kadar Müdürlüğümüze yapılan toplam başvuru sayısı **40.172**, toplam karara bağlanan dosya sayısı **39.708**'dir.

2020 yılında; 2019 yılından devir eden **503** başvuruya ilave olarak **2.606** Tüketici başvurusu yapılmış olup, **2.645** dosya karara bağlanmıştır.

En fazla Tüketici Şikâyeti; Bankacılık İşlemleri ile Ayıplı Mal ve Hizmetlerden gelmiştir. Bankacılık şikâyetlerinde **%44' ü**, Ayıplı Mal ve Hizmetlerde ise **%70' i** Tüketici lehine olmak üzere Toplamda tüm şikâyetlerin **%57' si** tüketici lehine sonuçlandırılmıştır.

Tablo 27. Bolu İl Tüketici Hakem Heyeti 2020 Yılı İstatistiklerini Gösterir Tablo

ŞİKÂyetİN KONUSU	DÖNEM İÇİNDE YAPILAN TOPLAM BAŞVURU (2018 YILI)	SONUÇLANAN			İLGİSİ NEDENİYLE BAŞKA KURUMA SEVK EDİLENLER	BİLİRKİŞİ İNCELEMESİ YAPTIRILAN BAŞVURULAR
		TÜKETİCİ LEHİNE	TÜKETİCİ ALEYHİNE	SONUÇLANAN TOPLAM		
MESAFELİ SÖZLEŞMELER ABONELİK SÖZLEŞMELERİ	323	99	206	320	15	-
TÜKETİCİ KRED. KREDİ KARTI KONUT FİNANSM. SÖZLEŞM.	743	279	407	720	34	-
TAKSİTLİ, KAMPANYALI, KAPIDAN SATIŞLAR	60	55	36	92	1	-
TURİSTİK DEVRE TATİL, PAKET TUR	118	74	17	93	2	-
AYIPLI MAL VE HİZMETLER	1.362	996	390	1.420	34	284
TOPLAM	2.606	1.503	1.056	2.645	86	284

1.4.2. Tüketicinin Korunmasına İlişkin Faaliyetler

“TÜKETİCİ HAKLARI” KONULU RESİM YARIŞMASI

Ticaret Bakanlığı Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü tarafından 2019-2020 Eğitim-Öğretim yılında düzenlenen "**Tüketici Hakları**" konulu Türkiye Geneli Ortaokullar arası Resim Yarışmasında **Bolu İl 1.ncisi** olan İlimiz Merkez İlçe **Milli Egemenlik Ortaokulu** 7. sınıf öğrencesi **Elanur ELİK**'e ödülü ve Başarı Belgesi, Mart ayında Tüketici Haftası kutlama programlarının iptal edilmesi ve Pandemi sürecinden dolayı gecikmeli de olsa İl Müdürlüğümüzde düzenlenen törenle takdim edildi.

“KOOPERATİFÇİLİK” TEMALI RESİM YARIŞMASI

Ticaret Bakanlığı Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü tarafından ilk kez düzenlenen "Kooperatifçilik" temalı Türkiye Geneli Ortaokullar arası Resim yarışmasında ilimizde dereceye giren öğrencilerimize Ödülleri, Milli Egemenlik Ortaokulunda düzenlenen törenle teslim edildi.

Yarışmada Milli Egemenlik Ortaokulu öğrencilerinden:

Buse UNAN İl 1.ncisi,

Sude Naz TOK İl 2.ncisi,

Rümeysa DÜZGÜN İl 3.ncüsü

olarak hediye almaya hak kazandı.

1.4.3. Piyasa Gözetimi Denetim Faaliyetleri

6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun, Ürünlerin Piyasa Gözetimi ve Denetimine Dair Yönetmelik ve Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Piyasa Gözetimi ve Denetimi Yönetmeliği hükümlerine göre tüketici ürünlerinin piyasa gözetimi ve denetimi yapılmakta, tüketicilerin ekonomik çıkarlarının, sağlık ve güvenliklerinin korunması görevi Bakanlığımız sorumluluğunda bulunmaktadır.

Son zamanlarda dünyayı etkileyen “Korona Virüs (Kovit-19)” nedeniyle koruyucu maske, dezenfektan ve gıda fiyatlarına dair fahiş fiyat artışlarının olduğu iddialarına ilişkin olarak Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar Yönetmeliği kapsamında, haksız ticari uygulamaların önüne geçilebilmesi ve tespiti amacıyla, Bolu Ticaret İl Müdürlüğü koordinasyonunda Defterdarlık ve Bolu Belediyesi Zabıta Personeli tarafından koordineli olarak ilimizde hizmet veren Eczaneler, Ecza depoları, Medikaller, Market, Pazar yerleri ve diğer satış noktalarında Cerrahi Maske, 3M Maske ve diğer tıbbi ürünler ile ilimizdeki Pazar yerleri, yerel ve ulusal Marketlerde, Gıda ürünleri, Kozmetik Ürünleri (kolonya, ıslak mendil, sıvı sabun vb.) ve Temizlik Malzemeleri hakkında haksız fiyat artışı denetimleri gerçekleştirilmiştir.

Bolu Valiliğinin görevlendirmeleri ile Kovid-19 tedbirlerinin uygulanıp uygulanmadığının tespitinin yapılması amacıyla, ilimizdeki Alışveriş Merkezlerinin (AVM) denetim faaliyetlerine de İl Müdürlüğümüzce devam edilmektedir.

 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamında Yapılan Denetim Bilgileri

(Fiyat Etiket – Garanti Belgesi – Kullanma Kılavuzu – Yerli Üretim Logosu Uygulaması – Haksız Fiyat Artışı vb. Denetimler)

Tablo 28. Bolu İlinde 6502 Sayılı Kanun Kapsamında 2020 Yılında Yapılan Denetim Tablosu

01.01.2020 - 31.12.2020 Tarihleri Arasında Müdürlüğümüz Tarafından 6502 Sayılı Kanun Kapsamında Yapılan Denetimlere İlişkin İstatistik Tablosu	
Denetlenen Toplam Firma Sayısı:	648
Denetlenen Toplam Ürün Sayısı:	4915
Aykırlık Tespit Edilen Firma Sayısı	36
Aykırlık Tespit Edilen Ürün ve Hizmet Sayısı	49
Toplam İdari Para Cezası Tutarı	26.525,00 TL
Haksız Fiyat Artışı Şikâyet Sistemine Yapılan Başvuru Sayısı	214
Haksız Ticari Uygulamalar Kapsamında Aykırılık Tespit Edilen Firma Sayısı	29

İl Müdürlüğümüzce, **6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ve 6585 Sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Kapsamında** yapılan denetimler neticesinde, toplam **26.525,00 TL** idari para cezası uygulanmıştır.

Haksız Ticari Fiyat Artışı kapsamında tespit edilen aykırı hususlar için **29 Firma** idari para cezası uygulanmak üzere Ticaret Bakanlığına bildirilmiştir.

Bolu Ticaret İl Müdürlüğümüz tarafından, 6502 sayılı Tüketicinin Korunması hakkında Kanun, Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar, Fiyat Etiket Yönetmeliği ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun kapsamında denetimlerimiz devam etmektedir.

2. DIŞ TİCARET

Ticaret, lke ekonomilerinin hacmini belirleyen önemli etkenlerden bir tanesidir. Bu kapsamda, dış ticaret hacmini artırırken, dış ticaret açığını azaltmak ve hedeflenen büyüme rakamlarına ulaőmak, bütün ülke ekonomilerinin öncelikli hedefidir.

Ticaret bu nedenle kalkınma planlarında yer alan baőlıklardan birisini oluşturmaktadır.

2.1. İhracat Yapılan İlk On lke İle İhracata Konu İlk On rn Kalemi Hakkında Bilgiler

Tablo 29. Bolu İl Gümrük Müdürlüğünden 2020 Yılında İhracat Yapılan lke ve rn Tablosu

	lke Adı	Eşyanın Tanımı
1	AZERBAYCAN	Dondurulmuő Tavuk rnleri, Dondurulmuő Hindi rnleri, Etlik Kuluçkalık Yumurta
2	GÜRCİSTAN-ZBEKSTAN	1-Dondurulmuő Tavuk rnleri 2-Ctp Komple Boru, Flanő
3	IRAK	1-Dondurulmuő Tavuk rnleri, Etlik Kuluçkalık Yumurta, Ctp Boru(Cam Elyaf Takviyeli Polyester Boru), 2-Ctp Komple Boru, Flanő
4	İRAN-IRAK	Mobilya (Mdf Kaplamalı Panel)
5	ÖZBEKİSTAN	Tel Izgara
6	SURİYE	Dondurulmuő Tavuk rnleri, Etlik Kuluçkalık Yumurta, Cıvcıv
7	TACİKİSTAN	1-Dondurulmuő Tavuk rnleri 2-Ctp Komple Boru, Flanő
8	İRAN	Akrilik (Elyaf)
9	ÖZBEKİSTAN	Kule Vinç Demonte Halde Aksesuarları Ve Parçaları
10	İRAN-IRAK-ÖZBEKİSTAN	Kimyevi rn

(Kaynak: Bolu Gümrük Müdürlüğü)

2.2. İthalat Yapılan İlk On Ülke İle İthalata Konu İlk On Ürün Kalemi Hakkında Bilgiler

Tablo 30. 2020 Yılında Bolu İl Gümrük Müd. İthalat Yapılan Ülke ve Ürün Tablosu

	Ülke Adı	Eşyanın Tanımı
1	Fransa-İtalya	Kumaş
2	Almanya-Fransa-Çin-İngiltere	Silikon-Polietilen Kompaundları
3	Almanya-Danimarka	Melıflex (Polıpropılen Kompaundları)
4	İran	Potasyum Silikat-Sodyum Silikat
5	A.B.D	Etilen - Vinil Asetat Kopolimerleri
6	Azerbaycan	Polypropylen Copolymer Cb 6000 Mo
7	Ukrayna	Kayın Kaplama
8	Bosna Hersek	Ham Tuzlanmış Sığır Derisi
9	Macaristan-Makedonya	Hava Nemlendirici Yedek Filtre-Kumaş
10	Hindistan-Çin	Evye - Ceramik Heater

(Kaynak: Bolu Gümrük Müdürlüğü)

Tablo 31. Bolu İli 2020 İhracat-İthalat Rakamlarını Gösterir Tablo * (Bin \$)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020*
İhracat	155.946	177.563	122.311	148.405	141.399	143.151	122.652	101.328
İthalat	214.136	195.212	186.009	153.815	201.527	180.605	157.832	152.406

* Veriler Türkiye İstatistik Kurumu(TÜİK)'ndan alınmış olup, Ocak-Kasım 2020 ayları arasını kapsamaktadır.

2.3. Dış Ticaret Dengesine Yönelik Görüş ve Değerlendirmeler

- Komşu ülkelerdeki siyasi istikrarsızlık, terör ve iç savaş konuları bu bölgede yapılan ihracatımızı olumsuz etkilemektedir.
- Dış ticaret dengesine yönelik ihracatın, ithalatı karşılama oranı ne kadar yüksek olursa dış ticaret hacmi yüksek olacaktır.
- Bolu Gümrük Müdürlüğü bünyesinde yapılan ihracatların büyük bir çoğunluğu 3151 (Dahilde İşleme Kapsamında ihracat) rejim kodu ile işlem görmekte olup, daha önce ithalatı yapılan ürünlerin ihracat taahhüdü ile kapatılması şeklinde tesis edilmektedir.
- Yurt içinde uygulanmakta olan tarım politikalarının revize edilerek ithalata bağımlı olmadan serbest dolaşımdan elde edilen ürünlerin hammadde olarak kullanılıp 1000 (kat-i ihracat) rejim kodu ile işlem yapıldığında dış ticaret dengesini arttırmış olacaktır.

3. ÜRETİM

3.1. TARIM SEKTÖRÜ

3.1.1. Tarım Sektörünün Yapısı ve Gelişimine Yönelik Görüş ve Değerlendirmesi

Tarım sektörü, üretim faaliyetleri ve toprak mülkiyeti açısından günümüze kadar birçok kez evrim geçirmiştir. Toplayıcılık ve avcılık ile başlayan tarımsal faaliyetler teknoloji ve bilginin kullanıldığı uzmanlaşmış planlı işletmeciliğe kadar gelişme göstermiştir. Son yıllarda ekonomilerin sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşabilmeleri rekabetçi ekonomi kavramının öne çıkmasına neden olmuştur. Ülkelerin rekabetçi ekonomi şartlarına sahip olabilmeleri için tüm sektörlerin en üst düzeyde üretim sürecine dâhil edilmeleri gerekmektedir. Gelişmişlik düzeylerine bakmaksızın ülkeler açısından stratejik bir sektör konumuna gelen tarım sektörü son yıllarda yaşanan iklim değişikliğine bağlı olarak ortaya çıkan kuraklık vb. sorunlardan dolayı politik ve ekonomik tartışmaların odağı haline gelmiştir. Diğer taraftan tarım sektörü ülkelerin gıda güvenliğini sağlama noktasında da kilit bir rol oynamaktadır. Bu nedenle tarım sektörünün stratejik bakış açısıyla değerlendirilerek, üretim yapısının ele alınması ve sektörün ekonomiye katkısının yanı sıra, diğer sektörler ile oluşturduğu sinerjisinin de analiz edilmesi, bu konuda uygulamaya konulacak politikalar açısından önem arz etmektedir. Tarım sektörü, ekonomik açıdan milli gelire özellikle sanayi sektörüne sağlamış olduğu hammadde yönünden önem taşımaktadır.

Sürdürülebilir tarımsal üretim ile gıda güvencesini sağlamak, çiftçilerin refah düzeyini artırmak, küresel rekabette daha fazla söz sahibi olmak, gelecek kuşaklar için daha yaşanabilir bir ülke bırakmak için Milli Tarım Projesi hayata geçirilmiştir. Milli Tarım Projesi, **“Havza Bazlı Destekleme Modeli”** ve **“Hayvancılıkta Yerli Üretimi Destekleme Modeli”** olmak üzere iki ana başlıktan oluşmaktadır. Ülkemiz için stratejik öneme sahip tarımsal ürünlerde ihtiyacımızı kendi kaynaklarımızdan karşılayarak kendi kendine yeter hale gelmek ve planlı üretime geçmek amacıyla “Havza Bazlı Destekleme Modeli” uygulamaya konulmuştur.

Tarımsal faaliyet yapılan her ilçe, bir tarım havzası olarak kabul edilerek 941 tarım havzası belirlenmiştir. Arz açığı bulunan, stratejik açıdan önemli, insan sağlığı ve beslenmesi, hayvan sağlığı ve beslemesi için önem arz eden 21 ürün saptanarak ekolojik ve ekonomik olarak hangi havzalarda destekleneceği belirlenmiştir.

Kullanılmayan tarım arazilerinin tarımsal üretime ve ülke ekonomisine kazandırılması amacıyla yeni düzenlemeler yapılmaktadır. Yeni destekleme modelinin uygulamaya geçmesiyle üreticilerimiz; hangi ürünün havzasında desteklendiğini ve destekleme tutarını üretime karar vermeden önce bilecek ve arz fazlasından kaynaklanan fiyat dalgalanmalarından en az düzeyde etkilenecektir.

Milli Tarım Projesi kapsamında hayata geçirilen “Hayvancılıkta Yerli Üretimi Destekleme Modeli” ile artan kırmızı et talebini karşılamak, damızlık üretimini geliştirmek, yetiştirici bölgelerini belirlemek, meraları rasyonel kullanmak, hayvan hastalıklarıyla etkin mücadele etmek, buzağı kayıplarını azaltmak, süt üretiminde sürdürülebilirliği sağlayarak ihracat bazlı büyümek stratejik hedef olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda; mera hayvancılığı yetiştirici bölgeleri ilan edilmiştir. Proje ile iklim değişiklikleri takip edilerek buna göre tarımsal politikalar belirlenecektir. Toprak ve su kaynaklarımızı koruyarak sürdürülebilir kullanımını sağlamak amacıyla havza ve ürün bazlı gübreleme ve kimyasal ilaç rehberi ile bitki bazında su tüketim rehberleri hazırlanmış olup gereksiz gübre ve ilaç kullanımının önüne geçilecektir.

Tarımda sektörel sorunların çözülmesi, kırsalda yaşam standardının yükseltilmesi, kadın ve genç nüfusun üretime teşvik edilmesi, Ar-Ge çalışmalarına ağırlık verilmesi ve sonuçlarının sektöre aktarılması için çalışmalarımıza aralıksız devam etmektedir.

İlimizde kanatlı sektörü entegreler üzerinden sözleşmeli üretim yapmaktadır. Diğer hayvancılık kollarında (büyükbaş, küçükbaş, arıcılık, su ürünleri) aile tipi işletmelerde faaliyet gösterilmektedir.

Kanatlı işletmelerindeki kapasite ve üretim potansiyeli oldukça yüksek orandadır. Bolu İli olarak ticari kanatlı faaliyetleri konusunda ilk sıralarda yer alınmaktadır. İlimizde 2.122 etlik tavuk kümesi, 162 ticari etlik hindi kümesi, 191 adet sofralık yumurta kümesi, 128 bin büyükbaş hayvan, 122 bin küçükbaş hayvan, 13.800 arılı kovan, 34 adet alabalık işletmesi bulunmaktadır.

(Kaynak: Bolu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü)

3.1.2. EN FAZLA ÜRETİMİ YAPILAN TARIMSAL VE HAYVANSAL İLK BEŞ ÜRÜN KALEMİ

Tablo 32. Bolu İlinde 2020 Yılında En Fazla Üretimi Yapılan İlk Beş **Hayvansal Ürün** Kalemini Gösterir Tablo

Ürün	Üretim Miktarı
Tavuk Eti	483.000 Ton
Sofralık Yumurta	450 Milyon Adet
Kırmızı Et	2.512 Ton
Kültür Balıkçılığı	310 Ton
Bal	86 Ton

(Kaynak: Bolu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü)

Tablo 33. Bolu İlinde 2020 Yılı sonu itibariyle İlimizde En Çok Ekilen İlk Beş **Tarımsal Ürün** Kalemini Gösterir Tablo

Ürün	Ekilen Alan (dekar)	Üretim Miktarı (Ton)
Mısır (Silajlık)	35.000	140.000
Yemelik Patates	35.300	98.840
Buğday	112.000	61.400
Yonca	15.000	45.000
Arpa	67.000	34.200

(Kaynak: Bolu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü)

3.1.3. CİRO BÜYÜKLÜĞÜNE GÖRE KANATLI SEKTÖRÜ İLK DÖRT İŞLETMEYE İLİŞKİN BİLGİLER

Tablo 34. Üretim Kapasitesi En Fazla İlk Beş Gıda İşletmesi (Ciro Büyüklüğü verileri mevcut değildir)

Sıra No	İşletme Adı	Faaliyet Alanı	Adresi
1	Erpiliç A.Ş.	Kanatlı	Mudurnu Yolu Üzeri 7. Km Merkez/BOLU
2	Beypiliç A.Ş.	Kanatlı	Geçitveren Köyü Merkez/BOLU
3	Akpiliç A.Ş.	Kanatlı	Taşbaşı Mevki No:3 Yeniakçakavak Merkez/BOLU
4	Bolca Hindi A.Ş.	Kanatlı	Doğancı Mah. Mudurnu/Bolu
5	Bestpiliç A.Ş.	Kanatlı	Dedeler Köyü Göynük/BOLU

(Kaynak: Bolu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü)

3.1.4. ÜRETİCİ ÖRGÜTLERİNE YÖNELİK BİLGİ VE İSTATİSTİKLER

3.1.4.1. Kooperatifler

Tablo 35. Tarımsal Kalkınma Kooperatiflerinin Ortak Sayısını Gösterir Tablo

	Kooperatifin Adı	Ortak Sayısı	Kooperatif Sayısı	Koop. Birliğine Bağlı Toplam Kooperatif Sayısı
1	Tarımsal Kalkınma Kooperatifi	13.451	180	186
2	Sulama Kooperatifi	563	4	0
3	Su Ürünleri Kooperatifi	42	2	0
Toplam		14.056	186	186

(Kaynak: Bolu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü)

Tablo 36. Bolu İl ve İlçelerdeki Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri ve ortak Sayılarını gösterir Tablo

	T. K. K.		Sulama Kooperatifi		Su Ürünleri Kooperatifi		Toplam Koop.	Toplam Ortak
	Koop. Sayısı 1	Ortak Sayısı	Koop. Sayısı	Ortak Sayısı	Koop. Sayısı	Ortak Sayısı		
Merkez	65	5.670	0	0	0	0	65	5.670
Dörtdivan	11	681	0	0	0	0	11	681
Gerede	5	518	0	0	0	0	5	518
Göynük	5	302	1	130	0	0	6	432
Mengen	38	2.025	0	0	0	0	38	2.025
Mudurnu	28	2.320	0	0	0	0	28	2.320
Kıbrıscık	10	693	0	0	0	0	10	693
Seben	12	795	3	433	1	21	16	1.249
Yeniçağa	6	447	0	0	1	21	7	468
TOPLAM	180	13.451	4	563	2	42	186	14.056

(Kaynak: Bolu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü)

3.1.4.2. Tarımsal Birlikler

Tablo 37. Bolu İli 2020 Yılı **Üretici Birliklerini** Gösterir Tablo

Sıra	Birlik Adı	Üye Sayısı
1	Bolu Bölgesi Ormancılık Kooperatifleri Birliği	17.760
2	Bolu İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği	1.396
3	Bolu İli Arı Yetiştiricileri Birliği	200(150 Aday)
4	Bolu İli Damızlık Koyun-Keçi Yetiştiricileri Birliği	48 Asil (1.130Asil)
5	Bolu İli Yumurta Üreticileri Birliği	16
6	Bolu İli Göynük İlçesi Süt Ürünleri Tarımsal Üreticiler Birliği	1.157
7	Bolu İli Süt Üreticiler Birliği	1.067
8	Bolu İli Mudurnu İlçesi Süt Üreticiler Birliği	830
9	Bolu İli Fidan Üreticileri Birliği	43
10	Bolu İli ve İlçeleri Kırmızı Et Üreticileri Birliği	97
11	Bolu İli Kanatlı Hayvan Eti Üreticiler Birliği	122
12	Bolu ili ve İlçeleri Manda Yetiştiricileri Birliği	33
TOPLAM		22.759

(Kaynak: Bolu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü)

3.1.5. TARIMSAL KREDİLERE YÖNELİK BİLGİ VE İSTATİSTİKLER

İl Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından herhangi bir kredi verilmemektedir. Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından belirlenen, İş ve işlemleri İl/İlçe Müdürlükleri tarafından yürütülen, bitkisel ve hayvansal üretime yönelik hibe ve desteklemeler verilmektedir.

3.1.6. SEKTÖRÜN SORUNLARINA YÖNELİK GÖRÜŞ VE DEĞERLENDİRMELER

(Kaynak: Bolu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü)

- Dönem kapasitesi 10.000 ve daha az olan kümesler bulunmaktadır. İşletme maliyetleri, karlılık, hizmetlerin götürülmesindeki zorluklar gibi çok sayıda etken düşük kapasiteli kümeslerin faaliyetini sürdürmesine engel teşkil etmekte ve entegreler tarafından üretim programlarına alınmamaktadır. Bu durumdaki kümeslerin kapasitelerinin artırılması, bu mümkün değilse rehabilite edilerek başka hayvancılık alanlarında değerlendirilmeleri gerekmektedir.

- Büyükbaş hayvancılık yapan işletmelerde kapasiteler düşüktür. Ahırların büyük bir çoğunluğunda fiziki şartlar hayvan sağlığı ve hayvan refahı yönünden yetersizdir. Bu durumda verimliliği ve kaliteyi olumsuz etkilemektedir. Aile tipi işletmelerin tesis edilmesinde kapasite ve kalite olarak planlı ve programlı modern barınaklar inşa edilmesine öncelik verilmelidir.
- Hayvancılık işletmelerinde karlılığı etkileyen en önemli kalem yem giderleridir. Yem maliyetinin düşürülmesine yönelik tedbirler alınmalıdır. İşletme sahiplerinin kendi yem hammaddelerini üretmeleri hem de yemlerini kendileri hazırlamaları hedeflenmelidir.

3.2. SANAYİ SEKTÖRÜ

3.2.1. Sanayi Sektörünün Yapısı ve Gelişimine Yönelik Görüş Ve Değerlendirmeler

Bolu; Ankara ve İstanbul gibi sanayileşmiş bölgelerin ortasında, ülkemizin en önemli yatırım aksı üzerinde yer alan ve kişi başına düşen milli gelirde Türkiye genelinde orta sıralarda olan bir İl'dir.

Bolu ili mevcut coğrafi konumu ve ana pazarlara yakınlığı, Bolu Dağı Tünelinin açılmasıyla ulaşım olanaklarının daha da artması, şehir içi dağıtım altyapı çalışmaları yıllık programlar dâhilinde sürdürülen doğalgaz kullanımının giderek yaygınlaşması, zengin turizm potansiyelini değerlendirmeye yönelik çalışmalar, su kaynaklarının yeterli, toprak verimliliğinin yüksek olması, ülkenin önemli kanatlı hayvancılık merkezlerinden biri olması, İlde otuz binden fazla öğrencisi bulunan bir üniversitenin bulunması, eğitim ve sağlık altyapısının büyük ölçüde tamamlanmış olması gibi avantajlara sahiptir.

Bolu'da; tarım, ticaret, sanayi ve hizmetler sektörü İl ekonomisini ayakta tutan önemli sektörler olarak sıralanmaktadır.

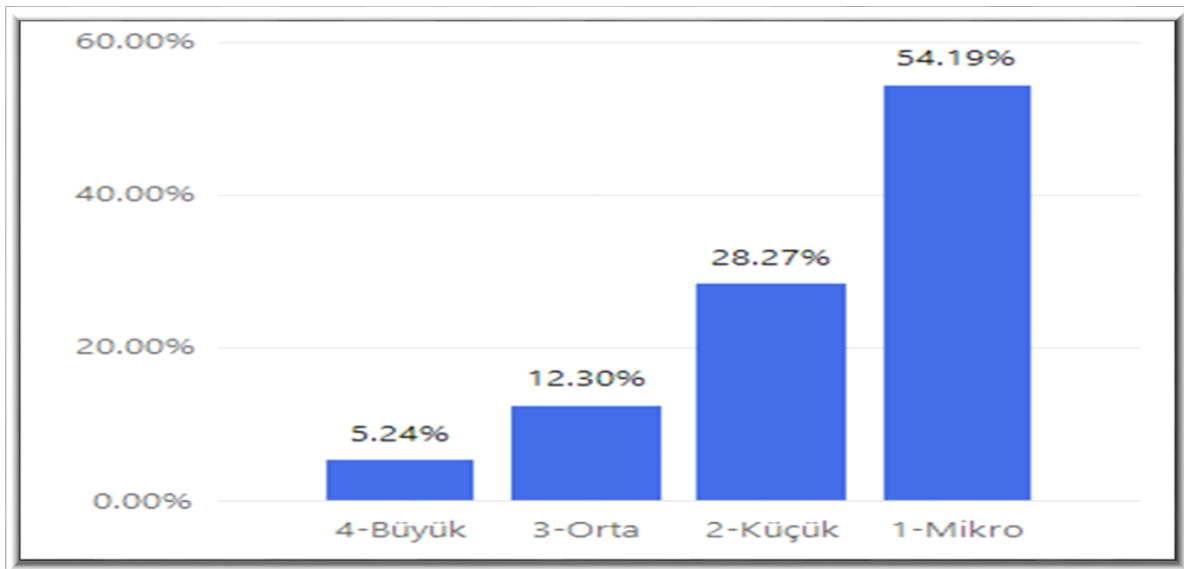
Tarımsal faaliyetlerin büyük bir bölümünü hayvancılık teşkil etmekte, hayvansal üretim içerisinde kanatlı hayvancılık sektörü çok önemli bir ekonomik faaliyet alanı olarak belirmektedir. Ülkemizde beyaz et üretiminin yaklaşık % 30'u Bolu'dan sağlanmaktadır. Sektörde 4 firma entegre üretim yapmaktadır. Bunlardan 2'si Avrupa Birliği'ne ihracat için ön izin belgesi almış olup, diğer firmalarca da ön izin belgesi alınması yönünde çalışmalar devam etmektedir.

Sanayinin büyük ölçüde küçük ve orta ölçekli işletmelerden oluştuğu Bolu'da, faaliyette bulunan önemli sanayi dalları; Gıda, Orman ürünleri ve Mobilya, Deri Ürünleri, Isı Cam ve Temperli Cam Sanayi, Elektrik Cihazları Üretimi, Kömür ve Linyit, Dokuma-Giyim Eşyası, Çimento sektörleridir. İlimizde mevcut Sanayi tesisleri merkezde yoğunlaşmıştır.

Bolu'nun ilçelerinden Seben, Dörtdivan, Kıbrısık ve Göynük ilçelerinin ekonomisi genelde tarım ve hayvancılığa dayalıdır. Bu ilçelerde birkaç istisna dışında ciddi anlamda sanayi tesisi yapılanması mevcut değildir. Gerede ilçemizin ana geçim kaynağı dericilik olup; vidalı deri imalatında ülkemizde önemli bir yere sahiptir. Mudurnu'da sunta, gıda (tahin, helva) ve tavukçuluk tesisleri mevcuttur. Mengen'in sanayisi ise genelde orman ürünlerine dayanmaktadır. Yeniçağa ekonomisinin önemli bir bölümünü nakliyatçılık oluşturmaktadır.

Sanayi Sicil Bilgi sistemine kayıtlı işletmelerin ölçek, sektör ve çalışan sayısına göre dağılımı aşağıdaki gibidir.

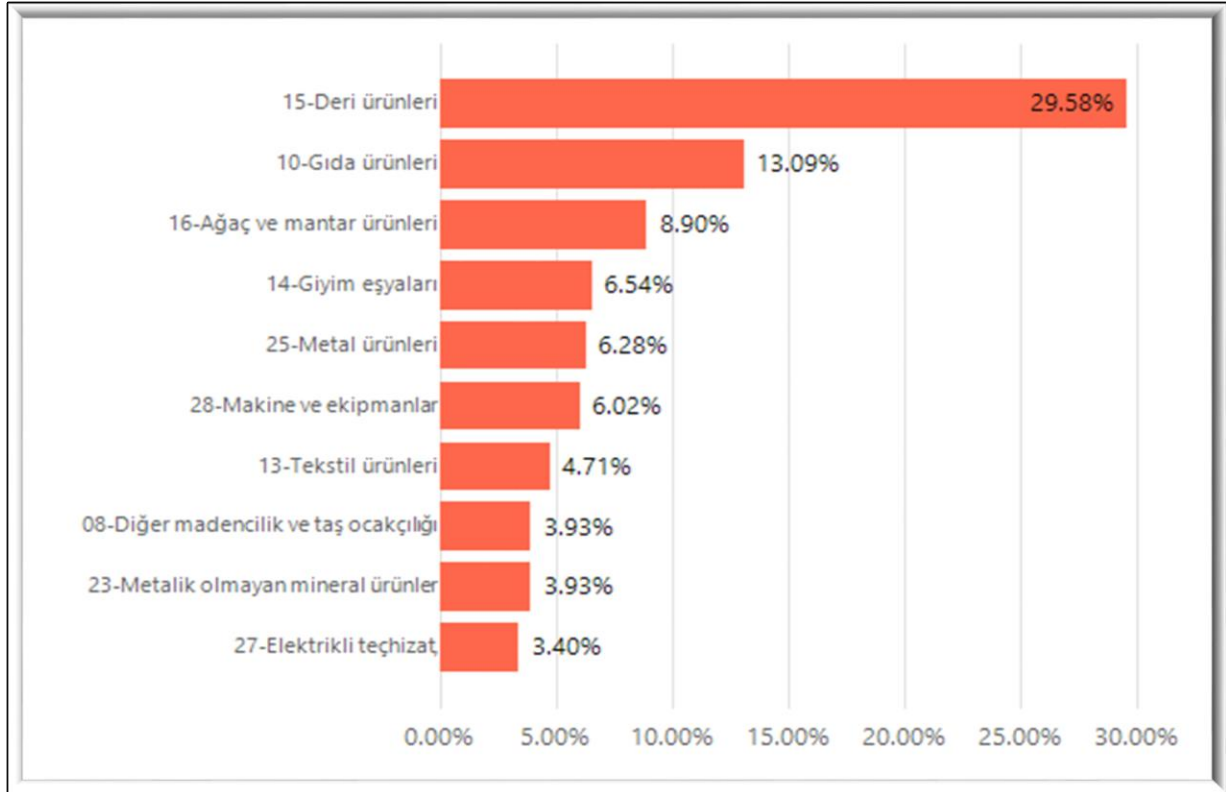
Bolu ilinde bulunan sanayi işletmeler;
% 54.19 MİKRO,
% 28.27 KÜÇÜK ,
% 12.30 ORTA ve
% 5.24 oranında BÜYÜK ölçekli işletmelerdir.

(Kaynak: Bolu Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü)

3.2.2. Sanayi İşletmelerine İlişkin Bilgi Ve İstatistikler

Tablo 38. Bolu İlinde 31.12.2020 Tarihi İtibarıyla Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı (İlk 10 Sektör) (%) Gösterir Tablo

(Kaynak: Bolu Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü)

3.2.3. Organize Sanayi Bölgelerine İlişkin Bilgi Ve İstatistikler

Tablo 39. Bolu İlinde 31.12.2020 Tarihi İtibarıyla Kurulu Bulunan Organize Sanayi Bölgeleri

Bölge Adı	Sayısı
Bolu Karma ve Tekstil İhtisas Organize Sanayi Bölgesi	1
Gerede Organize Sanayi Bölgesi	1
Gerede Deri İhtisas Organize Sanayi Bölgesi	1
Yeniçağa Organize Sanayi Bölgesi	1

(Kaynak: Bolu Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü)

3.2.4. Küçük Sanayi Sitelerine İlişkin Bilgi ve İstatistikler

Tablo 40. Bolu İlinde 31.12.2020 Tarihi itibariyle kurulu bulunan Küçük Sanayi Siteleri

Küçük Sanayi Sitesi Adı	Sayısı
Bolu Küçük Sanayi Sitesi	1
Bolu Yeni Küçük Sanayi Sitesi	1
Yeniçağa Küçük Sanayi Sitesi	1
S.S. Toplu İşyeri Kooperatifi (Gerede)	1
S.S. Toplu İşyeri Yapı Kooperatifi (Mudurnu)	1
S.S. Mengen Toplu İşyeri ve Konut Yapı Kooperatifi	1
Ata Küçük Sanayi Sitesi (Bolu)	1

(Kaynak: Bolu Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü)

Tablo 41. Bolu İlinde 31.12.2020 Tarihi itibariyle Kurulu Bulunan Küçük Sanayi Sitelerinde Faaliyet Gösteren İşyeri Sayıları

Sıra No	Küçük Sanayi Sitesinin Adı	İş Yeri Sayısı
1	Bolu Küçük Sanayi Sitesi	503
2	Bolu Yeni Küçük Sanayi Sitesi	205
3	Yeniçağa Küçük Sanayi Sitesi	298
4	S.S.Toplu İşyeri Kooperatifi(Gerede)	160
5	S.S.Toplu İşyeri Yapı Kooperatifi(Mudurnu)	30
6	S.S.Mengen Toplu İşyeri ve Konut Yapı Kooperatifi	45
7	Ata Küçük Sanayi Sitesi (Bolu)	51

(Kaynak: Bolu Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü)

3.2.5. Sanayi Sektöründe İstihdam Bilgi ve İstatistikleri

Tablo 42. Bolu İlinde 2020 Yılında Sanayi Sektöründe İstihdamın Dağılımı (İlk 10 sektör)

Sektör Adı	Çalışan Sayısı	İl Payı %
10 - Gıda ürünleri	5.212	25.10
27 - Elektrikli teçhizat,	2.901	13.97
14 - Giyim eşyaları	2.347	11.30
15 - Deri ürünleri	1.740	8.38
16 - Ağaç ve mantar ürünleri	1.737	8.36
22 - Kauçuk ve plastik	1.520	7.32
25 - Metal ürünleri	1.089	5.24
23 - Metalik olmayan mineral ürünler	1.012	4.87
05 - Kömür ve linyit	757	3.64
13 - Tekstil ürünleri	620	2.99
TOPLAM	20.769	

(Kaynak: Bolu Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü)

Tablo 43. Bolu İlinde 2020 Yılında Çalışan Sayısına Göre İlk 5 Büyük İşletme

	FİRMA ADI
1	Er Piliç Entegre Tavukçuluk Üretim Pazarlama Ve Ticaret A.Ş.
2	Beypi Beypazarı Tarımsal Üretim Pazarlama Sanayi Ve Ticaret A.Ş.
3	Arçelik A.Ş.Bolu Pişirici Ve Isıtıcı Cihazlar İşletmesi
4	Tayeks Dış Ticaret Ve Tekstil Sanayi A.Ş. Bolu Şubesi
5	Gentaş Dekoratif Yüzeyler Sanayi ve Ticaret A.Ş.

(Kaynak: Bolu Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü)

Tablo 44. Bolu İlinde 31.12.2020 Tarihi İtibarıyla Organize Sanayi Bölgelerinde Faaliyet Gösteren Firmaların Sektörel Dağılımını Gösterir Tablo

Sıra No	Firmanın Adı	Sektörü
1	Bolu Soya Ticaret Ve Sanayi	10.41 Sıvı Ve Katı Yağ İmalatı
2	Şan Tarım Ürünleri Sanayi Ve Ticaret	10.41 Sıvı Ve Katı Yağ İmalatı
3	Linter Tekstil Gerede Şubesi	13.30 Tekstil Ürünlerinin Bitirilmesi
4	Has-Ek Et Ve Et Ürünleri Sanayi Ve Ticaret	10.13 Et ve kümse hayvanları etlerinden üretilen ürünlerin imalatı
5	Gentuğ Tekstil Ürünleri Sanayi Ve Ticaret Gerede Fabrikası	13.96 Diğer Teknik Ve Endüstriyel Tekstillerin İmalatı
6	Hasan Hüseyin Akdede	15.11 Derinin Tabaklanması Ve İşlenmesi; Kürkün İşlenmesi Ve Boyanması
7	Gezer Ayakkabı Deri Sanayi Ve Ticaret Bolu Şubesi	15.20 Ayakkabı, Bot, Terlik Vb. İmalatı
8	Keşçioğlu Kerestecilik İnşaat Otomotiv Akaryakıt Emlak Turizm Nakliyecilik Hayvancılık Ve Zirai Ürünler Sanayi Ve Ticaret	16.10 Ağaçların Biçilmesi Ve Planyalanması
9	Seas Ahşap Sanayi Ve Ticaret Ltd. Şti.	16.10 Ağaçların Biçilmesi Ve Planyalanması
10	Atılım İnşaat Mimarlık Mühendislik Ticaret Ve Sanayi	16.10 Ağaçların Biçilmesi Ve Planyalanması
11	Norm İnşaat Turizm Ve Ticaret	16.10 Ağaçların Biçilmesi Ve Planyalanması
12	Nova Orman Ürünleri Sanayi Ticaret	16.10 Ağaçların Biçilmesi Ve Planyalanması
13	Özbolu Orman Ürünleri Nakliyat İnşaat Hayvancılık Sanayi Ticaret	16.10 Ağaçların Biçilmesi Ve Planyalanması
14	Kayış Kerestecilik Nakliyat	16.10 Ağaçların Biçilmesi Ve Planyalanması
15	Ankersan Orman Ürünleri İnşaat Nakliyat Sanayi Ve Ticaret	16.10 Ağaçların Biçilmesi Ve Planyalanması
16	Er Palet Ve Kereste İmalat Sanayi Turizm Ticaret	16.10 Ağaçların Biçilmesi Ve Planyalanması
17	Ziya Akman	16.21 Ahşap Kaplama Paneli Ve Ağaç Esaslı Panel İmalatı

18	Flopal Teknik Yapı Endüstri Ve Ticaret Aş. Bolu Fabrikası	16.22 Birleştirilmiş Parke Yer Döşemelerinin İmalatı
19	Abant Parke Sanayi Ve Ticaret	16.22 Birleştirilmiş Parke Yer Döşemelerinin İmalatı
20	Selena Yapı Malzemeleri Sanayi Ve Ticaret Bolu Şubesi	20.16 Birincil Formda Plastik Hammaddelerin İmalatı
21	M Salem Alhayek Avizeler Üretim Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi Gerede Şubesi	27.40 Elektrikli aydınlatma ekipmanlarının imalatı
22	Sukay Kimya Akaryakıt Ambalaj Turizm Ve Orman Ürünleri San. Tic. A.Ş. Gerede Şubesi	22.21 Plastik Tabaka, Levha, Tüp Ve Profil İmalatı
23	Çakır Kardeşler Deri Kimyevi Maddeler İnşaat Otomotiv Sanayi Ve Ticaret	15.11 Derinin tabaklanması ve işlenmesi; kürkün işlenmesi ve boyanması
24	Pakform Plastik Ambalaj Sanayi Ve Ticaret	22.29 Diğer Plastik Ürünlerin İmalatı
25	Schott Orim Cam Sanayi Ve Ticaret	23.19 Diğer Camların İmalatı Ve İşlenmesi (Teknik Amaçlı Cam Eşyalar Dâhil)
26	Alptek İnşaat Enerji Maden Makine Sanayi Ticaret	23.61 İnşaat Amaçlı Beton Ürünlerin İmalatı
27	Arifoğulları Grup Deri Sanayi Ve Ticaret Osb Şubesi	15.11 Derinin tabaklanması ve işlenmesi; kürkün işlenmesi ve boyanması
28	İlamet Metal Nakliye Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi Gerede Şubesi	24.10 Ana Demir Ve Çelik Ürünleri İle Ferro Alaşımların İmalatı
29	Ortadoğu Türk Endüstriyel Enerji Kapı Ve Otomasyon Sistemleri Sanayi Ve Ticaret	25.12 Metalden Kapı Ve Pencere İmalatı
30	Armetal Yüzey İşlem Sanayi Ve Ticaret	25.61 Metallerin İşlenmesi Ve Kaplanması
31	Ekol Makina Kalıp Sanayi Ve Ticaret	25.73 El Aletleri, Takım Tezgâhı Uçları, Testere Ağızları Vb. İmalatı
32	Sem-Mak Makina İmalat San.Tic.Organize Sanayi Bölgesi Şubesi	25.73 El Aletleri, Takım Tezgâhı Uçları, Testere Ağızları Vb. İmalatı
33	Başıoğlu Kablo Ve Profil Sanayi Ve Ticaret	27.32 Diğer Elektronik Ve Elektrik Telleri Ve Kablolarının İmalatı
34	Başkar Kablo Ve Boru İmalat Sanayi Ticaret	27.32 Diğer Elektronik Ve Elektrik Telleri Ve Kablolarının İmalatı

35	Boltek Plastik Ve Elektrik Kontrol Cihazları Sanayi Ve Ticaret	27.33 Kablolamada Kullanılan Gereçlerin İmalatı
36	Tansel Elektrik Malzemeleri Sanayi Ve Ticaret	27.51 Elektrikli Ev Aletlerinin İmalatı
37	Petek Metal Plastik Endüstriyel Tasarım Baskı Sanayi Ve Ticaret	27.52 Elektriksiz Ev Aletlerinin İmalatı
38	Sazak Tavukçuluk Ve Hayvansal Ürünler Ticaret Ve Sanayi	28.30 Tarım Ve Ormancılık Makinelerinin İmalatı
39	Haştarmak Silobas Dorse Damper Nakliye Tarım Ürünleri Sanayi	28.92 Maden, Taş Ocağı Ve İnşaat Makineleri İmalatı
40	Fatih Treyler Otomotiv Nakliye İnşaat Petrol Sanayi Ve Ticaret	29.10 Motorlu Kara Taşıtlarının İmalatı
41	Koyuncuoğlu İnvest Deri İnşaat Sanayi Ve Ticaret	15.11 Derinin tabaklanması ve işlenmesi; kürkün işlenmesi ve boyanması
42	Esa Elektrik Sanayi Ve Ticaret.	29.31 Motorlu Kara Taşıtları İçin Elektrik Ve Elektronik Donanımların İmalatı
43	Mepak Makine Elektrik Sanayi İç Dış Ticaret	29.32 Motorlu Kara Taşıtları İçin Diğer Parça Ve Aksesuarların İmalatı
44	Fpn Yangın Koruma Sistemleri Ve Üretim A.Ş. Gerede Şubesi	20.59 Başka yerde sınıflandırılmamış diğer kimyasal ürünler
45	Bos Yenilenebilir Enerji Geri Kazanım Ürünleri Üretim Nakliyat Kimya Sanayi Ve Ticaret	38.21 Tehlikesiz Atıkların Islahı Ve Bertaraf Edilmesi
46	Selami Engin Gerede Şubesi	38.22 Tehlikeli Atıkların Islahı Ve Bertaraf Edilmesi
47	Balorman Orman Ürünleri Sanayi Ve Ticaret A.Ş. Bolu Şubesi	46.73 Ağaç, İnşaat Malzemesi Ve Sıhhi Teçhizat Toptan Ticareti
48	Özkimsan Kimya Taşımacılık Maden İnşaat Makine Orman Ürünleri Dış Ticaret Ve Sanayi	20.13 Diğer inorganik temel kimyasal maddelerin imalatı
49	Keşçioğlu Kerestecilik İnşaat Otomotiv Akaryakıt Emlak Turizm Nakliyecilik Hayvancılık Ve Zirai Ürünler Sanayi Ve Ticaret	16.10 Ağaçların biçilmesi ve planyalanması
50	Alsa Brode Tekstil Sanayi Ve Ticaret	13.92 Giyim eşyası dışındaki tamamlanmış tekstil ürünlerinin imalatı
51	Modelsan Dekorasyon Mobilya Sanayi Ticaret	31.09 Diğer mobilyaların imalatı
52	Bolçi Çikolata	10.82 Kakao, çikolata ve şekerleme imalatı

53	Yeni Öztürk Kalıp Parça Makina Metal İnşaat Gıda Hayvancılık Sanayi Ve Ticaret	25.62 Metallerin makinede işlenmesi ve şekil verilmesi
54	Ema Tesisat Ve Endüstriyel Cihazlar Sanayi Ve Ticaret Anonim Şirketi Bolu Şubesi	27.40 Elektrikli aydınlatma ekipmanlarının imalatı
55	Yorglass Cam Merkezi Sanayi Ve Ticaret A.Ş. Bolu Şubesi	23.12 Düz camın şekillendirilmesi ve işlenmesi
56	Çetinkaya İlaç Sanayi Ve Ticaret	21.20 Eczacılığa ilişkin ilaçların imalatı
57	Bocci Mobilya Sanayi Ve Ticaret	31.09 Diğer Mobilyaların İmalatı
58	Alfa Kalıp Sanayi Ve Ticaret	25.73 El aletleri, takım tezgâhı uçları, testere ağızları vb. imalatı
59	Tayeks Dış Ticaret Ve Tekstil Sanayi Anonim Şirketi Bolu Şubesi	14.13 Diğer dış giyim eşyaları imalatı
60	Appriva Tekstil Giyim Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	14.13 Diğer dış giyim eşyaları imalatı
61	Yorglass Cam Sanayi Ve Ticaret Anonim Şirketi Bolu 2 Beyaz Eşya Şubesi	23.19 Diğer camların imalatı ve işlenmesi (teknik amaçlı cam eşyalar dâhil)
62	Elite Gaz Teknolojileri İnşaat Turizm Sanayi Ve Ticaret Ltd. Şti. Bolu Şubesi	20.11 Sanayi gazları imalatı
63	Rıdvan Tekstil Konfeksiyon Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi Bolu Şubesi	13.92 Giyim eşyası dışındaki tamamlanmış tekstil ürünlerinin imalatı
64	Serra Hazır Giyim Sanayi Ve Ticaret	14.13 Diğer dış giyim eşyaları imalatı
65	Ens Lamine Ahşap Sanayi Ve Ticaret	16.21 Ahşap kaplama paneli ve ağaç esaslı panel imalatı
66	Aşuroğulları Endüstriyel Atık Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi Gerede Şubesi	25.91 Çelik varil ve benzer muhafazaların imalatı
67	Balorman Orman Ürünleri Sanayi Ve Ticaret Anonim Şirketi Bolu Osb. Şubesi	25.73 El aletleri takım tezgâhı uçları testere ağızları mengeneler kısıkaçlar sıkıştırma anahtarları vb. imalatı
68	Ataplast Plastik Kalıp Sanayi Ticaret	32.99 Başka yerde sınıflandırılmamış diğer imalatlar
69	Erhan Özdemir	16.10 Ağaçların biçilmesi ve planyalanması
70	Ottis Ambalaj Üretim Sanayi Ve Ticaret	17.22 Kâğıttan yapılan ev eşyası, sıhhi malzemeler ve tuvalet malzemeleri imalatı

71	Öztabak Kalıp Makina İnşaat Nakliyat Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi Organize Sanayi Şubesi	28.41 Metal işleme makinelerinin imalatı
----	---	--

(Kaynak: Bolu Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü)

3.2.6. BOLU İL SANAYİNİN GÜNCEL SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ (Bolu Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü'nün Raporundan Alınmıştır.)

Sorun - 1 : İlimizin 2. Derece teşvik kapsamında olması.

Çözüm Önerisi : Bolu Yatırım Teşvik Sisteminin Bölgesel Teşvik Rejimi uygulamasına göre 2. Derece iller arasın- da yer almaktadır. Bu durum, faiz desteği gibi teşviklerden istifade edememe sonucuna neden olmakta ve İl'deki yatırım ortamını olumsuz etkilemektedir. Kapasite artırımı, modernizasyon vb. gibi yatırım yapmak isteyen KOBİ işletmelerimizin finansmana erişimde yaşadığı zorluklar yapılacak ve yapılmakta olan yatırım süreçlerini yavaşlatmaktadır.

Sorun - 2 : İlimizde yüksek oranda ithal girdi kullanılan sektörlerle teşvik uygulanmaması

Çözüm Önerisi : İlimiz sanayisinde yüksek paya sahip olan ve üretimlerinde yüksek oranda ithal girdi ürün kullanan sektörlerdeki yatırımlara (orman ürünleri imalatı vb..) daha alt bölge teşviklerinin uygulanması, ara malı olarak ithal edilen girdi ürünlerin yerlileştirilmesi için projelerin ürün bazında desteklenmesi.

Sorun - 3 : Karayolu dışında alternatif lojistik erişimi bulunmaması.

Çözüm Önerisi : Karayolu ulaşımına ilave olarak demiryolu hattının entegrasyonu, işletme sahiplerinin ve yatırımcıların maliyetlerine olumlu katkı sağlayacaktır.

Sorun - 4 : Tarıma dayalı sanayi

Çözüm Önerisi : Bolu ilinde tarım ürünlerinden ekonomik anlamda gelir sağlanamamaktadır. İlın tarım potansiyeli sadece kendi ihtiyacını karşılayacak biçimde organize olmuştur. Tarımsal sınai bitkiler ve orman örtüsü açısından zengin olan Bolu'da tarıma dayalı sanayi sektörlerinin teşvik edilmesi ve tarım reorganizasyonunun yapılması gerekmektedir. Seben ilçemize Tarım İhtisas OSB kurulması.

Sorun - 5 : Mesleki ve teknik eğitim yetersizliği.

Çözüm Önerisi : Mesleki ve teknik eğitim geliştirilmeli, sanayinin taleplerini karşılamaya yönelik yeni eğitim programları tasarlanmalıdır. Mesleki ve teknik eğitim kurumlarında öğretim gören öğrenciler özendirilmelidir. Üniversite-Milli Eğitim Müdürlüğü-OSB arasında protokol imzalanması.

Sorun - 6 : Faaliyete geçmeyen Organize Sanayi Bölgesi

Çözüm Önerisi : Yeniçağa ilçesinde kamulaştırması tamamlanan OSB'nin bir an evvel faaliyete geçirilmesi için çalışmaların hızlandırılması beklenmektedir.

3.2.7. BOLU İLİNİN SANAYİ – TİCARET ALANINDA GÜÇLÜ VE ZAYIF YÖNLERİ, FIRSATLAR, TEHDİTLER VE İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

GÜÇLÜ YÖNLER

- İlin iki büyük metropol (İstanbul – Ankara) arasında bulunması ve coğrafi konum itibarıyla pazarlara yakınlık dolayısıyla ulaşım ve nakliye kolaylığı, limanlara yakınlık,
- Kanatlı hayvancılık sektöründe Türkiye üretiminin % 30'unu karşılayan bir yapıya sahip olması,
- Orman ürünleri sanayinin gelişimi için elverişli bir ortam sunması,
- Gerede ilçesinde deri ve deri ürünleri sanayisinde gelişmiş yapı,
- Eğitimli ve dinamik bir nüfusun varlığı,
- Nitelik itibarıyla sanayi sektörünün doğaya fazla zarar vermeyen bir sanayi olması,
- İhracat-ithalat oranının ihracat lehine fazla vermesi,
- Kent merkezinde 1, Gerede İlçesinde 2, Yeniçağa ilçesinde 1 olmak üzere 4 adet Organize Sanayi Bölgesi'nin varlığı,
- Sanayi yapılanmasının kent merkezine girmeden çevre alanlarda yerleşmiş bulunması,
- Yaşanan ekonomik krize rağmen kapanan işletme sayısının yok denecek kadar az olması,
- Yeni teşvik paketinin getirdiği olanaklara rağmen İlin sanayi yapısını koruması, yatırımını taşıyan işletme bulunmaması,
- Doğalgaz kullanımının başlamasıyla birlikte enerji maliyetlerinde yaşanan iyileşme,
- Abant İzzet Baysal Üniversitesi bünyesinde TEKMER'in faaliyete geçirilmesi ve ayrıca Teknopark'ın kurulmuş olması.

ZAYIF YÖNLER

- İlin Doğu Marmara Bölgesi'nde gelişmiş sanayi kentlerinin uzantısında olmasına karşın paralel bir gelişmişlik sağlayamamış olması,
- Bugüne dek sağlanan yatırım teşviklerinden istenilen ölçüde yararlanılamaması,
- İlde girişimci özelliğe sahip kişilerin azlığı,
- Ortaklık kültürü ve bilincinin gelişmemiş olması,
- İşletmelerin çoğunluğunun küçük işletme niteliğinde olması, büyük sanayi yatırımının azlığı,
- İşletmelerin daha ziyade aile şirketleri niteliğinde olması, kurumsallaşmada görülen zayıflık,
- Ar-Ge, dış ticaret vb. konular ile üretim safhasında istihdam edilecek yeterli düzeyde teknik ve nitelikli eleman bulunamaması,
- Vasıfsız işgücünün çokluğu,
- Organize Sanayi Bölgesi'nin Türkiye'nin en küçük OSB'lerinden olması ve yeterli verimlilikte çalışmaması,
- Kent merkezinde büyük yatırımlar için tahsis edilecek yer bulunmaması,

- İlçelerde sanayi yatırımlarının azlığı,
- İlçelerden merkeze doğru gelen göç,
- İldeki büyük işletmelerin merkezlerinin il dışında olması nedeniyle gelirin il dışına çıkması, yeni yatırımlara ve girişimlere dönüşmemesi,
- Kanatlı hayvancılık sektöründe bazı girdilerde (mısır, soya vb.) yerli üretim eksikliği nedeniyle bu girdilerin ithal yoldan temin edilmesi,
- Sektörel atıkların çevresel rahatsızlıklara sebebiyet vermesi,
- Sınai üretim sürecinde düşük teknoloji kullanan veya hiç teknoloji kullanmayan işletmelerin çokluğu,
- Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, TÜBİTAK vb. kurum ve kuruluşlarca sağlanan Ar-Ge ve teknoloji desteklerinden yararlanma oranındaki düşüklük,
- İşkur'un sağladığı mesleki eğitim olanaklarından gerektiği ölçüde yararlanılamaması.

FIRSATLAR

Coğrafi konum nedeniyle, ideal bir teşvik sistemi içinde büyük sanayi atılımı yapılabilecek oluşu.

TEHDİTLER

- İlin teşvik bölgeleri arasında en gelişmiş birinci bölgede yer alması nedeniyle yatırımcı çekememe ve yatırımcıların daha avantajlı diğer teşvik bölgelerine kayması riski,
- Reel sektörün mali kuruluşlar nezdinde yaşadığı sorunların son dönemde artış göstermesi; kredi kartları, tüketici kredileri, KOBİ ve küçük işletmelerin kredi borçlarında takibe düşmüş alacaklar ile protesto edilen senetlerde yaşanan önemli artışlar.

İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

- Jeo-Termal Seracılık, Jeo-Termal Enerji Kaynaklarından yararlanma,
- Torf Üretimi,
- Mantar yetiştiriciliği,
- Tavuk Besi Çiftliklerinin Modernizasyonu,
- Meyve ve Sebze Paketleme tesisi,
- Dağ ve Yayla turizmi,
- Kongre Turizmi,
- Termal ve Sağlık Turizmi,
- Eğitim Sektörü Yatırımları,

3.3. HİZMET SEKTÖRÜ

3.3.1. Hizmet Sektörünün Yapısı Ve Gelişimine Yönelik Görüş Ve Değerlendirmeler

Bolu yöresinin tarihi ve turistik zenginliklerinin yanı sıra yemekleri çok zengindir. Özellikle Bolulu ve Mengen’li aşçılar dünyaca tanınmışlardır. Günümüzde turistik tesislerin birçoğunda Bolulu aşçılara rastlamak mümkündür. Aşçılık sanatı Mengen İlçesinin ata mesleğidir. Ayrıca her yıl Mengen’de Aşçılar Festivali kutlanmaktadır. Aşçılık mesleğinin yaygınlaştırılması ve bilimsel olarak geliştirilmesi amacıyla Bolu, Mengen, Gerede ve Yeniçağa’da açılan aşçılık liseleri ile Mengen’de bulunan Aşçılık Yüksek Okulu ve Gastronomi Fakültesi yoğun ilgi görmektedir.

Bolu'ya özgü yemekler

Kızılıklık tarhana çorbası, ovmaç çorbası, düğün, yoğurtlu bakla, balkabağı, imaret çorbaları, çiğ börek, kabaklı gözleme, acı su bazlamacı, çantıklı pide, etli mantı, ekmek aş, kedi batmaz, mantarlı orman kebabı, kaldırık dolması, kaşık sapı, Mengen pilavı, Kıbrıscık pilavı, hoşmerim, Mengen kuzu güveç, katık, kaşık atmaç, bakla çullaması, paşa pilavı, kabak hoşafı, çeleşöş, karavul şerbeti, Mudurnu

baklavası, kara kabak tatlısı, saray helvası, uğut tatlısı, kızılıklık şurubu sayılabilir.

Bolu'nun neleri ünlüdür?

- **Bolu'nun** çam kolonyası, fındık şekeri, Bolu çikolatası, çam balı, manda kaymağı, köy ekmeği, tereyağı, keşi, patatesi, kozalak reçeli, alıç sirkesi, kabaklı gözlemesi,
- **Göynük**'ün şeker fasulyesi, uğut tatlısı, tokalı örtüleri, tahta oyma eserleri ve el dokumaları,

- **Mudurnu**'nun saray helvası, köpük helvası, ipek oyaları,
- **Gerede**'nin şak şak helvası ve deri ürünleri,
- **Seben**'in elması, üzümü, sebze ve meyveleri,
- **Kıbrıscık**'ın pirinci ve el dokuması kilimleri,
- **Mengen**'in peyniri ve kabak tatlısı,
- **Dörtdivan**'ın peyniri,
- **Yeniçağa**'nın torf toprağı ve kolonyası.

3.3.2. KONAKLAMA

3.3.2.1 TURİZM BELGELİ- BELEDİYE BELGELİ İŞLETME SAYISI, YATAK KAPASİTESİ, TURİST SAYISI

- İl genelinde **26** turizm işletme belgeli, **105** adet mahalli idare belgeli ve **12** kamu misafirhanesi olmak üzere toplam **143** tesis bulunmaktadır. Bu tesislerin toplam yatak kapasitesi **4244**'ü turizm belgeli olmak üzere toplam 9310 'dur. **6** adet yatırım belgeli konaklama tesisi tamamlandığında **2.044** adet ilave yatak kapasitesi sağlanmış olacaktır.
- 2020** yılında tüm konaklama tesislerinde **35.208 yabancı, 645.917 yerli** olmak üzere **toplam 681.125** konaklama sayısı gerçekleşmiş olup, 2019 yılına göre yaklaşık % 25 azalma olmuştur
- İlimizde **2** adet turizm işletme belgeli lokanta, 1 belgeli Türk Hamamı ile **25** adet belgeli seyahat acentesi faaliyetlerini sürdürmektedir.

2020 yılında İlimizin önemli korunan alanları olan;

- Yedigöller Milli Parkı** : 179.275
- Abant Tabiat Parkı** : 658.865
- Gölcük Tabiat Parkı** : 367.604

Diğer korunan alanlar olan Sünnet Gölü, Sülüklü göl, Aladağ Göksu ve Kıbrıscık Karagöl'ü toplam **19.667** kişi olmak üzere, İlimiz geneli korunan alanlarda toplam **1.225.411** günübirlik ziyaret gerçekleşmiştir.

3.3.3. KÜLTÜR VARLIKLARI

İlimizde Tescilli Kültür ve Tabiat Varlıkları

- 442** adet Sivil Mimari Örneği
- 170** adet Dini Kültürel Yapı
- 5** adet İdari Yapı
- 7** adet Askeri Yapı
- 2** adet Endüstri yapısı
- 14** adet Doğal Anıt (Ağaç)

olmak üzere toplam **640** adet koruma altında **taşınmaz kültür varlığı** ile,

- 122** adet Arkeolojik Sit Alanı
- 4** adet Kentsel Sit Alanı
- 7** adet Doğal Sit Alanı

olmak üzere **133** adet **sit alanı** bulunmaktadır.

Büyük Cami - Taşhan / BOLU

Bolu Müzesi / BOLU

Bolu Müzesinde arkeolojik, etnoğrafik ve sikke olmak üzere toplam 17.184 eser bulunmakta olup bu eserlerden 8.461'i müze teşhir salonları ile büyük boyutlu taş eserler müze bahçesinde sergilenmektedir.

3.3.2.2. Sektörün Sorunlarına Yönelik Görüş Ve Değerlendirmeler

İlimizde özellikle yemek kültürünün il hudutları dışına açılabilmesi için İlimiz Mengen ilçesinde kurulu bulunan Aşçılık Lisesi ile fakültesinin başlı başına bir üniversite olarak kurulması yemek sanatlarında İlimizin ve ülkemizin dünya çapında tanınmasına imkân sağlayacaktır. Ayrıca bu sektörde hizmet veren işletmelerin kalifiye eleman ihtiyaçları giderilerek markalaşmaya gidilmesi yönünde firmaların önü açılacaktır.

Ayrıca, Bakanlıkça hizmet sektöründe faaliyet gösteren işletmelere (restoran, otel, termal tesisler vb.) kredi/hibe desteği sağlanması da büyük ölçüde ilin ekonomisine katkı sağlayacaktır.

3.4. TURİZM SEKTÖRÜ

3.4.1. TURİZM SEKTÖRÜNÜN YAPISI VE GELİŞİMİNE YÖNELİK GÖRÜŞ VE DEĞERLENDİRMELER

Bolu coğrafi olarak iki büyük merkezin, Ankara ve İstanbul'un ortasında yer alan, topraklarının %65'i ormanlarla kaplı bir İl'dir. Başta Abant, Yedigöller, Gölcük, Sünnet Gölü, Sülüklü Göl ve Seben Gölü olmak üzere irili ufaklı birçok doğal ve yapay gölü bulunan doğa harikası Bolu, bütün yıl boyunca ziyaretçilerine yeşil ve mavinin kucaklaştığı doğal güzellikler içerisinde büyüleyici ortamlar sunmaktadır. İlimiz, deniz turizmi dışında tüm turizm türlerinin yapılabildiği ender yerlerden biridir.

Abant / BOLU

Başta doğa turizmi olmak üzere kış, termal, kültür, inanç, gençlik, spor, av, kongre, toplantı, gastronomi ve alternatif turizm gibi birçok turizm türleri İlimizde yapılmaktadır.

Kartalkaya / BOLU

Kış turizmi açısından ülke çapında bilinen hatta son yıllarda yabancı turistlerin de ilgisini çeken **Kartalkaya Kış Turizm Merkezi** unutulmaz kayak keyfi yaşatmaktadır. Gerede'deki Arkut Dağı da önemli bir kayak potansiyeli taşımakta olup, bölgede her yıl mukavemet dalında ulusal ve uluslararası kayak yarışmaları ile milli takım kampları yapılmaktadır.

Bolu'nun termal turizm potansiyelini **Karacasu, Mudurnu Babas ve Sarot, Seben Kesenözü-Pavlu, Göynük-Çatak kaplıcaları** oluşturmaktadır.

Bolu Köroğlu Dağı Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi sınırları içinde olan Karacasu'da termal ve sağlık turizmine uygun nitelikte hizmet veren tesisler bulunmaktadır. Karacasu'da 526 yataklı bir termal tesis inşaa halindedir. Ayrıca İlimiz son yıllarda termal amaçlı devre mülk tesisleri açısından büyük bir gelişme göstermiştir. İlimizin 6 ayrı bölgesinde 8 adet devre mülk tesis projesi bulunmaktadır. Tesislerden 1.293 birimde 6.680 yatak faaliyete geçmiş olup, 2.667 birimde 13.320 yatak proje ve inşaat aşamasındadır.

Gölcük / BOLU

Mudurnu / BOLU

Doğal güzellikleri ile bilinen Bolu aynı zamanda bir tarih ve kültür şehridir. Başta Bolu Müzesi olmak üzere İlimiz genelinde görülmeye değer tarihi eserler bulunmaktadır. Tarihi **“İpek Yolu”** güzergahı üzerinde yer alan ve **“Kentsel Sit”** alanı ilan edilen Mudurnu ve Göynük, eski Türk evleri ile çeşitli tarihi yapılar bakımından oldukça zengin olup, kültür turizmi açısından önemlidir.

Ayrıca **Mudurnu** ve **Göynük** İlçeleri “Citta-Slow” “sakin şehir” unvanına sahiptir.

Göynük / BOLU

İlimiz kongre, toplantı ve seminer turizmi konusunda da ideal bir konumda olup, her türlü ekipmana sahip yüksek kapasiteli tesislerimiz bulunmaktadır. Abant Gölü, Karacasu ve Bolu merkezde bulunan otellerimiz yıl boyu seminer ve toplantılar için talep görmektedir.

Karacasu / BOLU

Başta futbol olmak üzere özellikle yerli ve yabancı spor takımlarının tercih ettiği yerler arasında olan İlimiz, spor turizmi açısından da talep edilmekte ve çeşitli dallarda pek çok spor takımı hazırlık çalışmalarını Bolu’daki tesislerde yapmaktadır.

Aynı zamanda İlimiz genelinde doğa yürüyüşü, kampçılık, doğa ve kuş gözlemciliği, avcılık, sportif balıkçılık, dağ bisikleti, off-road gibi çeşitli dallarda alternatif turizm parkurları bulunmaktadır. Bu parkurlardan en önemli 32 doğa yürüyüşü parkuru Müdürlüğümüzce kitap haline getirilerek ilgililerin istifadesine sunulmuştur. Bu bağlamda İlimiz, yılın tüm dönemleri için misafirlerine çok çeşitli turizm olanağı sunmaktadır.

Doğa Yürüyüşü/BOLU

3.4.2. TURİZM

Ankara-İstanbul gibi iki büyük metropol ile 2-3 saatlik mesafe içerisinde yaklaşık 23 milyon kişinin yaşadığı bir konumda yer alan İlimizin gerek ulaşım kolaylığı, gerekse zengin bitki örtüsü, doğal ve suni gölleri, kaplıcaları, yaz ve kış sporları için elverişli çeşitli dinlenme tesisleri ile yerli ve yabancı ziyaretçiler için çekici bir İl konumundadır. Bolu'da başta doğa turizmi olmak üzere kış turizmi, sağlık turizmi, spor turizmi, gençlik turizmi, kültür ve inanç turizmi, av turizmi, yayla turizmi ile kongre turizmi dallarında potansiyel mevcuttur.

Yüzölçümünün büyük bir bölümü %64'ü ormanlarla kaplı olan Bolu ili, Abant, Yedigöller, Gölcük, Sünnet Gölü gibi 14 doğal göl ve irili ufaklı 147 gölete, 320 yaylaya, 1 milli parka, 9 tabiat parkına, 3 tabiatı koruma alanına, 2 orman içi dinlenme alanına, 3 yaban hayatı geliştirme sahasına, 2 önemli sulak alana, 3 örnek av sahasına ve 1 devlet avlağına sahip bulunan Bolu, gerçek anlamda bir doğa turizm cazibe merkezidir.

Termal - Karacasu / BOLU

3.4.2.1. TERMAL TURİZM

İlimiz termal sıcak su kaynakları açısından oldukça zengin olup, Bolu'da Karacasu, Mudurnu'da Sarot ve Babas, Seben'de Pavlu ve Göynük'te Çatak kaplıcaları bulunmaktadır.

3.4.2.2. BOLU KAPLICALARI

Şehir merkezine 5 km. mesafede, Karacasu mevkiinde bulunan kaplıcalar, çevresi ormanlarla kaplı nezih bir dinlenme yeridir. 44 °C sıcaklıktaki, mineral bakımından zengin olan kaplıca suyu, romatizmal hastalıklara, deri, dolaşım, kalp, kadın, solunum yolu, sindirim sistemi hastalıklarına, kemik ve kireçlenme rahatsızlıklarına, metabolizma bozukluklarına iyi gelmektedir. Doğal güzellikler içinde dinlenmek, huzur ve sağlık bulmak için ideal olan bu bölgede; 4 ve 5 yıldızlı termal oteller, Küçük Kaplıca Özel İdare Tesisleri ve Fizik Tedavi Hastaneleri ile aile pansiyonları hizmet sunmaktadır.

Mudurnu / BOLU

Bolu Kaplıcalarına yakın mesafede yapılan tesislerle birlikte Mudurnu'da Sarot ve Babas Kaplıcaları bölgesinde yapılan ve yeni yapılmakta olan modern termal tesisleriyle İlimizin termal turizm alanında hak ettiği yere gelmesi beklenmektedir.

Karacasu / BOLU

3.4.2.3. SPOR TURİZMİ

Spor turizmi açısından da oldukça yoğun olarak tercih edilen İlimizde her yıl 200'ün üzerinde takım, başta futbol olmak üzere çeşitli spor dallarında İlimizi tercih ederek kamplarını, sahası bulunan tesislerimizde yapmaktadırlar. Ayrıca başta göller, yaylalar ve ormanlar olmak üzere İlimiz genelinde doğa yürüyüşü, kampçılık, dağcılık, kayaklı koşu, su sporları, foto safari, yamaç paraşütü, off-road, dağ bisikleti gibi çeşitli spor aktiviteleri gerçekleştirilmektedir.

3.4.2.4. KÜLTÜR ve İNANÇ TURİZMİ

İlimiz aynı zamanda bir tarih ve kültür şehridir. İlimizde tescil edilerek koruma altına alınmış 99 arkeolojik sit, 7 doğal sit ve 4 kentsel sit (Bolu, Merkez, Mudurnu ve Göynük İlçe Merkezi, Gerede Arastası Kentsel Sit Alanları) olmak üzere toplam 106 adet sit alanı; 7 tarihi askeri yapı, 5 idari yapı, 14 doğal anıt; cami, türbe, han, hamam, köprü, çeşme gibi 158 dini kültürel yapı ile 411 sivil mimari ev olmak üzere toplam 592 adet tescilli kültür ve tabiat varlığı mevcuttur. Bolu çevresinde çeşitli kazılarda elde edilen eserler Bolu Müzesinde sergilenmektedir.

Yıldırım Bayezit Cami /BOLU

Taşhan / BOLU

Bolu şehir merkezinde Yıldırım Bayezit Camii, Taşhan, Tarihi Sultan Hamamı, Orta Hamam, Tabaklar Hamamı, Kadı, Saraçhane ve İmaret Camileri, Aktaş ve Tokad-i Hayrettin Türbeleri ziyaret edilebilecek tarihi mekânlardır.

Tarihi “İpek Yolu” güzergâhı üzerinde yer alan ve “Kentsel Sit” alanı ilan edilen Mudurnu ve Göynük, eski Türk evleri ile çeşitli tarihi yapılar bakımından oldukça zengin olup kültür turizmi açısından önemlidir. Mudurnu’da 215 adet, Göynük’te 136 adet sivil mimari konut koruma altındadır. Tarihi Kentler Birliği üyesi olan her iki ilçemizde Bakanlığımız desteğiyle onarılan evlerden bir kısmı turizmde hizmet vermektedir. Mudurnu ilçemizde ise sürdürülen yoğun bir çalışmanın ardından Nisan ayı itibarıyla UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesine kabul edilmiştir.

Saat Kulesi - Göynük Evleri - Göynük / BOLU

Müze / BOLU

3.4.2.5. BOLU MÜZESİ

Bolu şehir merkezinde Kültür Sitesi içinde bulunan müzede sergilenen eserler, yörede çeşitli zamanlarda yapılan kazılarda bulunmuştur. Müzede arkeolojik ve etnoğrafik eserler ile sikkeler, açık hava müzesi görünümündeki müze bahçesinde de büyük boyutlu taş eserler, orijinal Türkçe ve İngilizce açıklamalı tabelalarıyla birlikte sergilenmektedir.

Kaya Evleri Seben / BOLU

3.4.2.6. SEBEN KAYA EVLERİ

Bolu'nun 52 km. güneyinde bulunan Seben ilçesinin çeşitli köylerinde kayalara oyularak yapılmış kaya evlerine rastlanmaktadır. En önemlileri Solaklar ve Muslar kaya evleridir. Solaklar kaya evleri yakınında konaklama tesisi bulunmaktadır.

3.4.2.7. AKŞEMSETTİN TÜRBESİ

Fatih Sultan Mehmet'in hocası olan Akşemsettin'in türbesi, Bolu'ya 95 km mesafedeki Göynük ilçesinde, Gazi Süleyman Paşa Camiinin avlusunda bulunur. Osmanlı ilim dünyasının bu büyük şahsının adına yapılmış olan türbe, her yıl binlerce kişi tarafından ziyaret edilmektedir. Ayrıca Göynük'te bulunan Ömer Sekkin Türbesi de yoğun ziyaretçi almaktadır.

Akşemsettin Türbesi Göynük / BOLU

3.4.3. GELİŞTİRİLMESİ VE DESTEKLENMESİ GEREKEN TURİZM ALANLARI

Bolu'nun turizm sektöründe önemli ölçüde yatırım potansiyeli bulunmaktadır. Söz konusu potansiyelin değerlendirilebilmesi için; 22.08.2015 tarih ve 29453 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile 51023 hektarlık alan, "Bolu Köroğlu Dağı Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi" olarak ilan edilmişti.

30.01.2021 tarih ve 31380 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararı ile Karacasu Termal Turizm Merkezi iptal edilmiş olup, Karacasu Beldesi ve çevre köylerde bulunan yerleşim ve tarım alanları ile bölgenin doğu kısmında yer alan ormanlık alanlar yargı kararıyla bölge sınırları dışında kalarak bölgenin alanı 38848 hektar olmuştur.

Köroğlu Dağı Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesinde tüm planlama yetkisi Kültür ve Turizm Bakanlığına ait olup, bölge içinde yapılacak her türlü alt ve üst yapı çalışması, imar planı, satış, kiralama, tahsis vb. işlemlerinden önce Bakanlığımızca uygun görüş verilmesi gerekmektedir.

Önümüzdeki süreçte başta termal ve kış turizmi ile doğa turizmi gibi birçok turizm çeşidinin entegrasyonunun sağlanarak yatırımların bölgeye kazandırılması amacıyla, koruma-kullanma dengesi ve sürdürülebilirlik ilkeleri çerçevesinde bir master planının hazırlanması ve bu plana uygun olarak hazırlanacak çevre düzeni ve imar planlarının onaylanması ile planlama sürecinin tamamlanması hedeflenmektedir.

3.4.4. TURİZM SEKTÖRÜNÜN SORUNLARINA YÖNELİK GÖRÜŞ VE DEĞERLENDİRMELER

"**Bolu Köroğlu Dağı Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi**" sınırlarının revize edilmesi ile birlikte Bakanlığımızca yapılacak olan geniş kapsamlı planlama çalışmaları tamamlandıktan sonra turizm yatırımlarına uygun alanlar belirlenerek, Kültür ve Turizm Bakanlığınca ilanı ve turizm yatırımcılarına tahsisi gerekmektedir.

İlimiz kış turizmi bakımından önemli bir potansiyele sahiptir. Bolu il merkezine 38 km. mesafede bulunan **Kartalkaya Kayak Merkezi** ülkemizin en önemli kayak merkezlerinden biridir. Toplam 1.568 yataklı 5 otel, Aralık- Mart ayları arasında sezonluk olarak hizmet vermekte olup, her yıl on binlerce ziyaretçi bu tesislerden istifade ederek İlimiz ekonomisine önemli katkı sağlanmaktadır. Tesislerde toplam 1000 civarında personel sezonluk çalışmaktadır. Ancak söz konusu tesisler yılın sadece 3-4 ayı açık olup, diğer aylar kapalıdır. Tesislerin yıl boyu açık kalması için çalışmalar yapılmalıdır.

İlimizin önemli turistik yerleri olan Yedigöller Milli Parkı, Abant ve Gölcük Tabiat Parkları ile diğer korunan alanların gelişim planlarında yapılması gereken alt ve üst yapı çalışmalarının Milli Parklarca tamamlanması,

Abant Tabiat Parkı sınırı dışında Gençlik ve Spor Bakanlığına tahsis edilen alanda önceki yıllarda planlanan açık spor sahalarının yapılması,

Bolu – Yedigöller, Mengen -Yedigöller yollarında gerekli bakım ve onarımların yapılması. Yedigöller Milli Parkı içi alternatif yol güzergâhının tamamlanması,

Kızık Yaylası – Aladağ Gölet'i, Gerede – Arkut Dağı ve Taşkesti - Sülüklügöl yollarının yapılması gerekmektedir.

Ülkemizin en önemli ulaşım aksları üzerinde bulunan İlimizin tek ulaşım imkanı olan karayolu dışında demiryolu ve havayolu ulaşım imkanlarının da sağlanması halinde İlimizin ticaret ve turizmde hak ettiği yere ulaşacağı değerlendirilmektedir. Mevcut bulunan Bolu Askeri Havaalanının sivil havacılığa açılması gerekmektedir.

İstanbul – Ankara Yüksek Hızlı Tren hattının TEM otoyoluna paralel olarak inşa edilmesi halinde Ankara'dan itibaren Bolu, Düzce, Sakarya ve Kocaeli ile Orta ve Batı Karadeniz illeri bu hattan yararlanabilecektir.

(Kaynak : Bolu İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü)

4. İSTİHDAM

4.1. Çalışan Sayısına (Sigorta Türlerine Göre) İlişkin Bilgi Ve İstatistikler

4.1.2. SOSYAL GÜVENLİK GÖSTERGELERİ

Tablo 45. Bolu İl SGK kayıtlarına göre Bolu İlnde Çalışan Sayısına İlişkin Tablo

GÖSTERGE		KİŞİ SAYISI	NÜFUSA ORANI %
BOLU İL NÜFUSU		314.802	100
Aktif Çalışan Kişi Sayısı (4a+4b+4c)		101.589	32,27
	SSK (4a)	75.103	23,86
	BAĞKUR (4b)	10.094	3,21
	EMEKLİ SANDIĞI (4c)	16.382	5,20
Sosyal Güvenlik Kapsamındaki Kişilerin Bakmakla Yükümlü Olduğu Kişiler (Yararlanıcılar)		138,568	44,01
Sosyal Güvenlik Kapsamında Aylık Alan (Emekli) Kişiler		60.239	19,15
Genel Sağlık Sigortası Kapsamında Tescil Edilen Kişiler		14.406	4,57

Tablo 46. Bolu İli Aktif Nüfusun Kır-Kent Dağılımı Tablosu (TÜİK)

İlin Adı	Kır Nüfusu			Kent Nüfusu			Toplam Nüfus		
	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam
BOLU	44.265	42.813	87.078	114.197	113.527	227.724	158.462	156.340	314.802

4.2. İstihdamın Sektörel Dağılımına İlişkin Bilgi Ve İstatistikler

Tablo 47. İşe Yerleştirilenlerin Sektörel Dağılımını Gösterir Tablo

Sektörler	Kadın	Erkek	Toplam
Bilgi ve İletişim	4	4	8
Diğer Hizmet Faaliyetleri	33	94	127
Eğitim Faaliyetleri	17	14	21
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım	2	13	15
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	1	2	3
Gayrimenkul Faaliyetleri	3	114	117
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	63	124	187
İmalat	1.799	2.967	4.766
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	102	26	128
İnşaat	8	164	172
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	110	182	292
Kültür, Sanat, Eğlence ve Spor Faaliyetleri	8	23	31
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0	9	9
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	13	15	28
Su Temini, Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	53	64	117
Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık	40	40	80
Toptan ve Perakende Ticaret	328	267	595
Ulaştırma ve Depolama Faaliyetleri	16	49	65
TOPLAM	2.630	4.161	6.791

(Kaynak : Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü)

4.3. Aktif Nüfus İşgücüne Katılım Oranı Ve İşsizlik Oranına İlişkin İstatistikler

4.3.1. İlin İşgücü Piyasası

Tablo 48. TÜİK Verilerine Göre Bolu İli Temel Göstergeler Tablosu

Genel İşsizlik Oranı TÜİK	İlin Adı	İşgücüne Katılım Oranı	İşsizlik Oranı	İstihdam Oranı
Ekim - 2020 % 20,70	(TR42 Doğu Marmara Bölgesi) Kocaeli Sakarya Düzce Yalova Bolu	% 53,54	% 12,06	% 45,69

5. DEVLET YATIRIMLARI

5.1. Tamamlanan veya Halihazırda Devam Eden Önemli Devlet Yatırımları ve Bu Yatırımlar İle Elde Edilen/Edilecek Olan Ekonomik Değerlere Ve Sosyal Kazanımlara İlişkin Görüş Ve Değerlendirmeler

5.1.2. Bolu Orman Bölge Müdürlüğü Yatırımları

2020 Yılında Programa Alınan Yatırımlar

2020 Yılı içerisinde ilimizde 21.898 ha sahada Orman Kadastro çalışmaları yapılmış olup bu sayede orman - köylü vatandaşımız arasında doğabilecek mülkiyet sorunu çözülmüştür. Ayrıca ormanların korunması ve devamlılığının sağlanması kapsamında ağaçlandırma, yeni tesis ve bakımları yapılmış olup ihtiyaç duyulan fidanların üretilmesi kapsamında Bolu Fidanlığında 800.000 adet fidan üretilmiştir. Gelecek nesillere bırakabileceğimiz en büyük miras iyi planlanmış, fonksiyonları belirlenmiş sağlıklı ormanlar olacaktır.

Bu amaç doğrultusunda 2020 yılında Mengen Müdürlüğü'nde 12 İşletme Şefliği'nde ormanlık alanlarımızın Amenajman Planları fonksiyonlarına uygun olarak, önümüzdeki 20 yıla

yön verecek şekilde yeniden yapılmıştır. Orman Köylülerinin desteklenmesi amacıyla toplam 346 aileye Süt Koyuncululuğu ve Sığırcılığı, Fenni Arıcılık, Dış Cephe Mantolama kredisi verilmiştir. Orman yollarımızın standartını arttırmak amacıyla 135 km yeni yol, 75 km büyük onarım, 94 km üst yapı ve 73 km sanat yapısı yapılmıştır.

Yukarıda bahsedilen yatırımlar 2021 yılında da yapılmaya devam edilecektir. Bu sayede ormanlarımızın devamlılığı sağlanarak halkımızın ihtiyaçlarının maksimum seviyede karşılanması sağlanacaktır.

5.1.3. Bolu İl Milli Eğitim Müdürlüğü Yatırımları

- İlimizde tamamlanan Bilim ve Sanat Merkezi, devam eden Spor Lisesi, İmam Hatip Lisesi, Merkez Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, 7 adet Atölye ile Gerede Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi önemli devlet yatırımlarımızdır. Bu yatırımlarla öğretmen ve çalışan istihdamı arttırılmakta, yeni yapılan okulların olduğu bölgeye yatırımcılar tarafından yeni iş alanları açılmaktadır. Ayrıca; derslik başına öğrenci sayısı düşürülmekte olup, fiziki imkanların iyileştirilmesiyle Bolu ilinde eğitim kalitesinin yükseltilmesi planlanmıştır. Spor Lisesi yapımı ile ilimizin ihtiyacı olan akademik becerileri gelişmiş sporcu yetiştirmek sosyal yönden ilimize artı değer katacaktır. Yıpranmış olan eski binaların can güvenliği riskinin ortadan kaldırılması için yenilenmesi, inşaat sektöründe de istihdama katkı sağlayacaktır. Ayrıca İlimizde Bilim ve Sanat Merkezinde üstün yetenekli öğrencilerin tespiti yapılarak, bilim alanında gelişimleri sağlanmaktadır.
- Gerede Spor Salonu ilçede bağımsız olarak yapılacak olan tek spor salonudur. Eğitimin kalitesini artırmak, öğrencilerin boş zamanlarını da verimli bir şekilde geçirmelerini sağlayarak zinde bir gençlik oluşturmak.

- İlimizde bitirilerek hizmete girmiş olan devlet yatırımlarımız 16 derslikli eğitim binasıdır.

- Bakanlığımız 2023 Vizyonu kapsamında; Tüm temel eğitim kurumlarında çocukların düşünsel, duygusal ve fiziksel ihtiyaçlarını destekleyen “Tasarım-Beceri Atölyeleri” kurulacak ve ulusal standartları oluşturulacaktır. İlimiz genelinde 144 tasarım beceri atölyesi kurulmuş olup bu sayının 2023 yılına kadar 200’ e kadar çıkartılması hedeflenmektedir.

5.1.4. Ulaştırma ve Altyapı 13. Bölge Müdürlüğü Yatırımları

5.1.4.1. Yapımı Tamamlanan Yatırımlar

Yeniçağa Ağırlık Ve Boyut Kontrol İstasyonu İdari Bina Ve Müteferrik İşler İnşaatı

Karayolu taşımacılığında yüklerin emniyetli bir şekilde nakli ve gerekli denetimlerin yapılabilmesi amacıyla D100 Karayolu üzerinde Bolu-Ankara istikameti Yeniçağa çıkışında, Ankara-Bolu istikameti Yeniçağa girişinde olmak üzere karşılıklı (2) adet Ağırlık ve Boyut Kontrol İstasyonu inşa edilmiştir.

Yol Kenarı Denetim İstasyonları Bakanlığımız Müsteşarlık Makamının 15.12.2016 tarih ve 94490 sayılı Olur’u gereğince Karayolları Genel Müdürlüğüne devredilmiştir.

Yeniçağa Yol Kenarı Denetim İstasyonu

2010 yılında yapımı tamamlanan “Yeniçağa ABKİ İdari Bina ve Müteferrik İşler İnşaatı” işinde ödenek yetersizliği nedeniyle eksik kalan, istinat duvarı, saha betonu, menfez uzatılması, dolgu işleri ve (9) ad. aydınlatma direği montajı yapılmıştır.

Yeniçağa Gölü Yüzer İskele İnşaatı

Turizmin canlandırılması amacıyla Bolu İli, Yeniçağa İlçesinde bulunan Yeniçağa Gölü’nde 2018 yılında $22 \times 2,5 = 55$ m² yürüme yolu + $12 \times 12,50 = 150$ m² platform olmak üzere toplam 205 m² yüzer iskele inşa edilmiştir.

Yeniçağa Gölü – Yüzer İskele İnşaatı

5.1.4.2. Yapımı Planlanan Yatırımlar

Bolu İli, Merkez İlçesi, Karamanlı Mahallesi'nde yer alan 268 Ada, 27 Parsel no.lu taşınmaz üzerine Bölge Müdürlüğümüz Hizmet Binası yapımıyla ilgili;

Proje ve keşif işlemleri bitmiş olup, Bakanlığımızca İhale yapılması beklenmektedir.

Bolu Hizmet Binası

5.1.5. Karayolları Genel Müdürlüğü 4. Bölge Müdürlüğü Yatırımları

Bölge Müdürlüğümüzün sorumluluk alanı içerisine giren Bolu hudutları dâhilinde **113 Km Otoyol, 365 Km Devlet Yolu, 309 Km İl Yolu** olmak üzere **Toplam 787 Km yol ağı** bulunmaktadır.

Bolu İlimizdeki **19 Adet Projenin** toplam bedeli **2 Milyar 416 Milyon 930 Bin TL** ' dir. Önceki yıllar harcaması **1 Milyar 549 Milyon 264 Bin TL** ' dir.

2020 yılı sene başı yatırım ödeneği 52 Milyon 719 Bin TL olup, 2020 yılı revize yatırım ödeneği 99 Milyon 984 Bin TL 'dir. 2020 yılı Aralık ayı sonu itibarı ile **79 Milyon 717 Bin TL** yatırım harcaması yapılmıştır. (2020 yılı bütçesinden yapılan bu harcamanın 77 Milyon 727 Bin TL 'si 2019 yılı imalatlarına harcanmıştır.)

Yatırım programı dışında kalan yapım, bakım ve onarım çalışmaları dâhil Bolu iline **198 Milyon 795 Bin TL** harcama yapılmıştır.

5.1.5.1. Bölge Müdürlüğümüz bünyesinde tamamlanan ve hâlihazırda yapımına devam eden projeler

○ ÇATAKÖREN KÖPRÜSÜ ve BAĞLANTI YOLLARI YAPIMI

2020 yılında 1 Km TY BSK ve 1 Adet 68 m. uzunluğundaki köprü tamamlanmış ve trafiğe açılmıştır.

Bu proje, Çaydurt Köprüsünün Bağlantı yolunu tamamlayarak D100 Karayolundan Çatakören Köyüne giriş ve çıkışı güvenli hale getirip Çatakören Köprüsü ile birlikte Çaydurt –

Gökçesu - Mengen Yolunun Km: 0+000 - 6+000 kısmını yüksek standartlı, konforlu ve güvenli bir yol haline getirilmiştir.

ÇATAKÖREN KÖPRÜSÜ VE BAĞLANTI YOLLARI YAPIMI

- **İSTANBUL-ANKARA OTOYOLU (GEREDE KAVŞAĞI-KARAYOLLARI 1. BÖL. MÜD. HUD. ARASI)**

İhale uzunluğu 19 Km olup 10 Km'si Düzce ilinde 9 Km'si Bolu ilinde yer almaktadır.

2020 yılı sonuna kadar 19 Km (9 Km BOLU, 10 Km DÜZCE) OY BSK Onarımı tamamlanmıştır.

2020 yılında 3 Km OY BSK Onarım olmak üzere bugüne kadar toplam 19 Km OY BSK onarım yapılarak proje tamamlanmıştır.

- **HEYELAN ÖNLEME PROJESİ**

2020 yılsonu itibariyle Bolu-Mudurnu(Tepe Karakolu), Bolu-Gerede(İbricak) ve Bolu Düzce Yolu Tokad-i Hayrettin Heyelan ıslah çalışmaları tamamlanmıştır.

(Bolu-İstanbul) Ayrımı-Abant ve Yeniçağa-Mengen heyelan ıslah çalışmalarına devam edilmektedir.

Bölge Müdürlüğümüz sınırlarındaki muhtelif heyelanların bulunduğu kesimlerde trafik ve yol güvenliğinin sağlanarak can ve mal kaybının önüne geçilebilmesi için ihale edilmiştir.

- **ANADOLU OTOYOLUNUN O4/29 KK NO VE 2+200 - 3+200 KM'LERİ ARASINDA BULUNAN HEYELAN ISLAHI VE ÜSTYAPI ONARIM İŞİ**

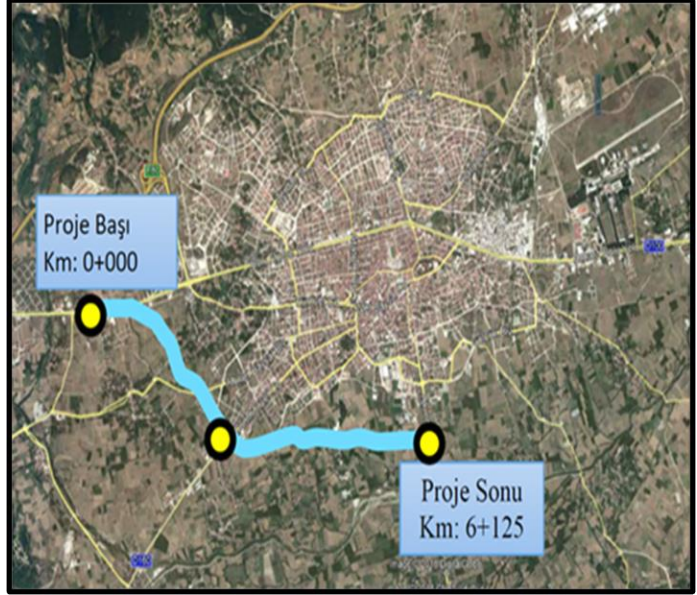
06.11.2020 tarihinde işe başlanılmış olup ihale kapsamında O-4/09 KM: 2+200 - O-4/09 KM:3+200 arasındaki kesimde heyelan ıslah çalışması ve 1 Km OY-BSK onarımı bulunmaktadır.

○ **BOLU GÜNEY ÇEVRE YOLU**

Proje uzunluğu 13 Km olan yolun, 6,1 Km'lik kesimi ihale edilmiş olup Km:3+000-6+125 arasında kalan yol koridorunun terk işleminin yapılamaması nedeni ile 0+000-3+000 arasındaki kesimde proje revizyonuna göre çalışmalar tamamlanarak ihale sonlandırılacaktır.

İhale bünyesinde; 2,9 Km BY BSK, 1 Adet Köprü (90 m DSİ köprüsü) ve 2 adet hemzemin kavşak (Mudurnu ve Üniversite) yapılacaktır.

Düşey hat proje revizyonu nedeni ile çalışmalara ara verilmiş olup, revize proje onaylanmıştır. Çalışmalara başlanacaktır.

○ **BOLU-MUDURNU YOLU**

Proje uzunluğu 50 Km olan yolun, önceki ihaleler kapsamında 22 Km'si (6 Km BY, 10 Km TY-SK, 6 Km TY BSK) olarak tamamlanmıştır.

Bu ihale kapsamında 28 Km TY BSK ve önceki yıllarda tamamlanmış olan 16+000 – 32+000 km arasında 10 Km'lik kesimin TY SK>BSK yapılması yer almaktadır.

2020 yılında 8,8 km olmak üzere bugüne kadar toplam 24,8 km TY BSK tamamlanmıştır.

Toprak işleri ve sanat yapılarında çalışmalar devam etmektedir.

Bolu yöresinde tavukçuluğun çok gelişmiş olması sebebiyle de ağır taşıt trafik güvenliğinin sağlanması amaçlanmıştır.

○ **KAHRAMANKAZAN-KIZILCAHAMAM-GEREDE YOLU BSK ONARIMI**

Toplam proje uzunluğu 91 Km olup, 31,5 Km'lik kesimin BSK onarımı (Ankara) önceki yıllarda tamamlanmıştır. Bu ihale kapsamında kalan 59,5 Km'lik kesimin Bolu ilindeki uzunluğu 30,5 Km, Ankara ilindeki uzunluğu 29 Km 'dir.

2020 yılında 5,9 Km BY-BSK Onarımı ve 2,3 km BY-Aşınma seviyesinde olmak üzere bugüne kadar toplam 61,7 km BY-BSK tamamlanmıştır. Gerede şehir geçişinde çalışmalar devam etmektedir.

○ **BOLU-SEBEN YOLU VE (NALLIHAN-MUDURNU) AYR.-SEBEN YOLU**

Proje uzunluğu 61,8 Km olan yolun, önceki yıllarda 33,8 km'si tamamlanmıştır. Yeni ihale uzunluğu 28 Km'dir. (16,5 Km Bolu+ 11,5 Km Ankara)

Proje bünyesinde; 28 Km TY SK yapılacaktır. 2020 yılında 1 Km TY SK olmak üzere bugüne kadar toplam 35,3 Km TY SK tamamlanmıştır.

Bolu-Seben-Nallıhan yol güzergâhının fiziki standardının çok düşük olması nedeniyle standartlarının iyileştirilmesi ve trafik güvenliğinin sağlanması amacıyla ihale edilmiştir.

○ **(NALLIHAN-GÖYNÜK)AYR.-(NALLIHAN-MUDURNU) AYR. YOLU (AT YAYLASI)**

Proje bünyesinde; 15,4 Km TY SK yapılacaktır.

2020 yılında 2 Km TY SK olmak üzere bugüne kadar toplam 2 Km TY SK tamamlanmıştır.

Bu proje ile 170-01 ve 655-02 KK Nolu yollar arasında kalan yerleşim birimlerin ulaşım standardı yükselecektir.

○ **(MUDURNU-DOKURCUN) AYR -GÖYNÜK DEVLET YOLU VE GÖYNÜK ÇEVRE YOLU**

Proje uzunluğu ve ihale uzunluğu 8 Km'dir.

2019 yılsonu itibari ile 1,5 Km TY SK ve 1 Adet Köprülü Kavşak tamamlanmıştır.

İşin geçici kabulü yapılmıştır. 29.09.2020 tarihinde İkmal ihalesi yapılmış olup, süreç devam etmektedir.

Bu proje; Mudurnu-Göynük Devlet yolunu Nallıhan-Taraklı Devlet Yoluna bağlamaktadır. Çevre Yolu vasfı taşıyan bu projenin tamamlanması ile birlikte Mudurnu – Göynük Devlet Yolunun Şehir Merkezinden geçmesi nedeniyle özellikle bayram, özel ve tatil günlerinde şehir içinde yaşanan trafik yoğunluğunu azaltacaktır. Trafik yükünün azalmasıyla trafik güvenliği artmış ve can ve mal kayıpları da önemli ölçüde azalmış olacaktır.

Ayrıca bu Yol güzergâhı yeni imar planları yapılmış olan ilçenin yeni yerleşim yeri üzerinde bulunmakta ve Göynük Devlet Hastanesine de Şehir içi trafiğine girmeden direkt ulaşım imkânı sağlamaktadır.

5.1.5.2. İlimizde Bitirilerek Hizmete Girmiş Olan Devlet Yatırımları

YENİÇAĞA AYR.-MENGEN YOLU

DÜZCE İL SN.-BOLU-YENİÇAĞA-GEREDE YOLU

ÇATAKÖREN KÖPRÜSÜ VE BAĞLANTI YOLLARI YAPIMI

Yapımı Bolu ili sınırlarında devam etmekte olan yukarıda bahsi geçen projelerin tamamlanması ile Trafik Güvenliği ve konforunun artırılması, yol bakım maliyetlerinin düşürülmesi, Taşıt İşletme Giderleri ve Kaza sayılarında azalma ve hıza bağlı zamandan tasarruf sağlanması planlanmaktadır.

5.1.6. Devlet Su İşleri 5. Bölge Müdürlüğü 53. Şube Müdürlüğü Yatırımları

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından **2003-2021** yılları arasında **Bolu** iline toplam **903.587.705 TL** yatırım yapılarak, **55** adet tesis hizmete alınmıştır.

Bu tesislerin;

- 1 adedi İçmesuyu Tesisi, 3 adedi Baraj, 1 adedi Gölet, 2 adedi Sulama Tesisi, 39 adedi Taşkın Koruma Tesisi, 7 adedi Hes Tesisi
- Yıllık 20,50 milyon m³ içme ve kullanma suyu temin edilerek 311.810 kişiye içme ve kullanma suyu sağlanmıştır.
- Baraj depolama kapasitesi 245,90 milyon m³ hacmine ulaşmıştır
- Gölet depolama kapasitesi 0,10 milyon m³ hacmine ulaşmıştır.
- Toplam 8.340 dekar arazi sulamaya açılmış ve yıllık 5.499.000 TL zirai gelir artışı sağlanmıştır.
- 47 yerleşim yeri ve 1.350 dekar arazi taşkınlardan korunmuştur.
- Hidroelektrik enerji üretimi yıllık 0,37 milyar kWh'tir.
- Günlük arıtma kapasitesi 8.200 m³ olan tesis ile atık suların arıtılması sağlanmaktadır.

5.1.6.1. İÇMESUYU TESİSLERİ

2003 yılından bugüne kadar tamamladığımız içmesuyu tesisleri ile 311.810 kişinin ihtiyacını karşılayacak olan, yıllık 20,50 milyon m³ içmesuyu temin ediyoruz.

İşletme Safhasındaki İçme Suyu Tesisleri (1 Adet)

Bolu Merkez İçme suyu Ham Su Pompa İstasyonu Arıtma Tesisi Arası Terfi Hattı

Gölköy kaynağından alınan su 10,50 km uzunluğundaki isale hattı vasıtasıyla Bolu şehir merkezine yıllık 20,50 milyon m³ içmesuyu verilmektedir. Tesis 2017 yılında hizmete alınmıştır.

✚ İnşaat ve İhale Safhasındaki İçme Suyu Tesisleri (1 Adet)

Bolu Karadere İçmesuyu Tesisleri

Karadere kaynağından alınacak su 12,70 km uzunluğundaki isale hattı vasıtasıyla Bolu şehir merkezine yıllık 7,88 milyon m³ içmesuyu verilecektir. %65 fiziki gerçekleştirme sağlanmıştır.

Toplam Maliyet : 35.631.786 TL

Tekke Barajı İçme Suyu Arıtma Tesis

Günlük arıtma kapasitesi 20.000,00 m³ olan tesis ile Yeniçağa, Dörtdivan ve Gerede ilçelerine menba kalitesinde su verilecektir.(Yatırım programındadır ihalesi yıl içerisinde yapılacaktır.)

İşin Maliyeti : **30.200.000 TL.**

Tekke Barajı İçme Suyu Tesisleri

Tekke Barajı kaynağından alınacak su 70,00 km uzunluğundaki isale hattı vasıtasıyla Yeniçağa, Dörtdivan ve Gerede ilçelerine yıllık 9,21 milyon m³ içme suyu verilecektir. (Yatırım programındadır ihalesi yıl içerisinde yapılacaktır.)

İşin Maliyeti : **75.000.000 TL.**

5.1.6.2. ATIKSU ARITMA TESİSLERİ

İşletme Safhasındaki Atık Su Arıtma Tesisleri (1 Adet)

Ankara İçme Suyu 2.Merhale (Gerede Sistemi) Işıklı Regülatör Havzası Atık Su Toplama Kolektör Yapımı

71 adet yerleşim yeri atık sularının arıtmaya iletilmesi sağlanmıştır. Tesis 2019 yılında hizmete alınmıştır.

Ankara İçme suyu 2.Merhale (Gerede Sistemi) Işıklı Regülatör Havzası Atık su Toplama ve Arıtma Tesis

Günlük arıtma kapasitesi 8.200 m³ olan tesis ile 71 yerleşim yerinin atıksularının arıtılması sağlanacaktır. Tesis 2020 yılında hizmete alınmıştır.

5.1.6.3. BARAJLAR, GÖLETLER ve YERALTİ DEPOLAMALARI

2003 yılından bugüne kadar **3 baraj ve 1 gölet** tamamlanmış olup, toplamda **246 milyon m³** biriktirme hacmine ulaşılmıştır.

Barajlar

İşletme Safhasındaki Barajlar (3 Adet)

Göynük Gökçesaray Barajı

Barajın temelden yüksekliği 42,83 metredir. 1,25 milyon m³ su biriktirme hacmine sahip baraj, 3.960 dekar arazinin sulanmasına hizmet etmektedir. 2017 yılında hizmete alınmıştır.

Kıbrıscık Alan Himmetler Barajı

Barajın temelden yüksekliği 44 metredir. 1,73 milyon m³ su biriktirme hacmine sahip baraj, 4.380 dekar arazinin sulanmasına hizmet etmektedir. 2017 yılında hizmete alınmıştır.

Köprübaşı Barajı

Barajın temelden yüksekliği 108 metredir. Baraj, 242,92 milyon m³ su biriktirme hacmine sahiptir. 2011 yılında hizmete alınmıştır.

İnşaat Safhasındaki Barajlar (3 Adet)

Göynük Dedeler Barajı

Barajın temelden yüksekliği 48,20 metredir. 2,45 milyon m³ su biriktirme hacmine sahip baraj, 2.460 dekar arazinin sulanmasına hizmet edecektir. %3 fiziki gerçekleşme sağlanmıştır.

Toplam Maliyet : 14.501.118 TL

Göynük Hasanlar Barajı

Barajın temelden yüksekliği 48,20 metredir. 2,45 milyon m³ su biriktirme hacmine sahip baraj, 65.830 dekar arazinin sulanmasına hizmet edecektir. %3 fiziki gerçekleşme sağlanmıştır.

Toplam Maliyet : 33.835.943 TL

Tekke Barajı

Barajın temelden yüksekliği 76,50 metredir. 52,91 milyon m³ su biriktirme hacmine sahip baraj, 155.230 dekar arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Yeniçağa, Dörtdivan ve Gerede ilçelerine yıllık 9,21 milyon m³ içme suyu sağlayacaktır.

Toplam Maliyet : **419.767.417 TL**

Proje ve Planlama Safhasındaki Barajlar (4 Adet)

Bolu Çele Barajı

Barajın temelden yüksekliği 65 metredir. Baraj, 10,72 milyon m³ su biriktirme hacmine sahip olacaktır. Proje hazırlama çalışmaları devam etmektedir. Muhtemel İnşaat Maliyet : **120.000.000,00 TL**

Bolu Merkez Sultanköy Barajı

Barajın temelden yüksekliği 45,80 metredir. 2,22 milyon m³ su biriktirme hacmine sahip baraj, 9.250 dekar arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır. Muhtemel İnşaat Maliyet : **15.000.000 TL,**

Göynük Kaşıkçışeyhler Barajı

Barajın temelden yüksekliği 38 metredir. 920.000 m³ su biriktirme hacmine sahip baraj, 3.100 dekar arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Planlama çalışmaları tamamlanmıştır. Muhtemel İnşaat Maliyet : **25.000.000 TL,**

Göynük Yeniceşeyhler Barajı

Barajın temelden yüksekliği 38 metredir. 820.000 m³ su biriktirme hacmine sahip baraj, 2.750 dekar arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır.

Muhtemel İnşaat Maliyet : **15.000.000 TL,**

Göletler

- İşletme Safhasındaki Göletler (1 Adet)
- Proje ve Planlama Safhasındaki Göletler (5 Adet)

5.1.6.4. SULAMA TESİSLERİ

2003 yılından bugüne kadar 2 sulama tesisi tamamlanmış olup, toplamda **8.340 dekar** arazi sulamaya açılmıştır. Böylece çiftçilere yıllık **5 milyon TL** zirai gelir artışı sağlanmıştır.

İşletme Safhasındaki Sulama Tesisleri (2 Adet)

Göynük Gökcesaray Barajı Sulaması

3.960 dekar zirai arazinin sulanması sağlanmıştır. 2017 yılında hizmete alınmıştır.

Kıbrısık Alanhimmeler Barajı Sulaması

4.380 dekar zirai arazinin sulanması sağlanmıştır. 2017 yılında hizmete alınmıştır.

İnşaat Safhasındaki Sulama Tesisleri (1 Adet)

1. Seben Taşhyayla Göleti Sulaması

32.800 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. %6 fiziki gerçekleşme sağlanmıştır. **Toplam Maliyet : 292.771.766 TL.**

Proje ve Planlama Safhasındaki Sulama Tesisleri (13 Adet)

1. Bolu Merkez Demirciler Göleti Sulaması: 40 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Planlama çalışmaları tamamlanmıştır. Muhtemel İnşaat Maliyet : 2.500.000 TL.

2.Bolu Merkez Ömerler Göleti Sulaması: 1.760 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Planlama çalışmaları tamamlanmıştır. Muhtemel İnşaat Maliyet : 5.500.000 TL.

3.Bolu Merkez Sultanköy Barajı Sulaması: 9.250 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır. Muhtemel İnşaat Maliyet : 29.000.000 TL.

4.Bolu Merkez Yeşilköy Barajı Sulaması: 4.580 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Planlama çalışmaları tamamlanmıştır. Muhtemel İnşaat Maliyet : 14.200.000 TL.

5.Bolu Ovası Sulaması Şebeke Rehabilitasyonu: 58.730 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır. Muhtemel İnşaat Maliyet : 182.000.000 TL.

6.Göynük Dedeler Barajı Sulaması: 2.460 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır. Muhtemel İnşaat Maliyet : 8.000.000 TL.

7.Göynük Hasanlar Barajı Sulaması: 7.100 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır. Muhtemel İnşaat Maliyet : 22.000.000 TL.

8.Göynük İbrahimözü Göleti Sulaması: 1.970 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Planlama çalışmaları devam etmektedir. Muhtemel İnşaat Maliyet : 6.000.000 TL.

9.Göynük Kaşıkçışeyhler Barajı Sulaması: 3.100 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Planlama çalışmaları tamamlanmıştır. Muhtemel İnşaat Maliyet : 9.700.000 TL.

10.Göynük Yeniceşeyhler Barajı Sulaması: 2.750 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır. Muhtemel İnşaat Maliyet : 8.500.000 TL.

11.Kıbrısık Alanhimmetler Barajı Sulaması Ek Saha: 2.080 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır. Muhtemel İnşaat Maliyet : 120.000.000 TL.

12.Mudurnu Dodurga Göleti Sulaması: 140 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır. Muhtemel İnşaat Maliyet : 500.000 TL.

13.Tekke Barajı Sulaması: 155.230 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Proje hazırlama çalışmaları devam etmektedir. Muhtemel İnşaat Maliyet : 485.000.000 TL.

5.1.6.5. ARAZİ TOPLULAŞTIRMA ve TİGH

Arazi Toplulaştırma ve Tarla İçi Geliştirme Hizmetleri kapsamında 1 adet iş tamamlanarak 275.550 dekar alanda arazi toplulaştırma tescili yapılacaktır. Bolu ilinde 66 adet yerleşim birimi, arazi toplulaştırmasından faydalananacaktır. **İşin Maliyeti 26.101.744 TL**

5.1.6.6. DERE ISLAHLARI

İşletme Safhasındaki Dere Islahları (39 Adet)

2003 yılından bugüne kadar tamamlanan 39 dere ıslahı ile;

- Bolu şehir merkezi,
- 41 adet yerleşim yeri ve
- 1.350 dekar arazi, taşkınlardan korunmuştur.

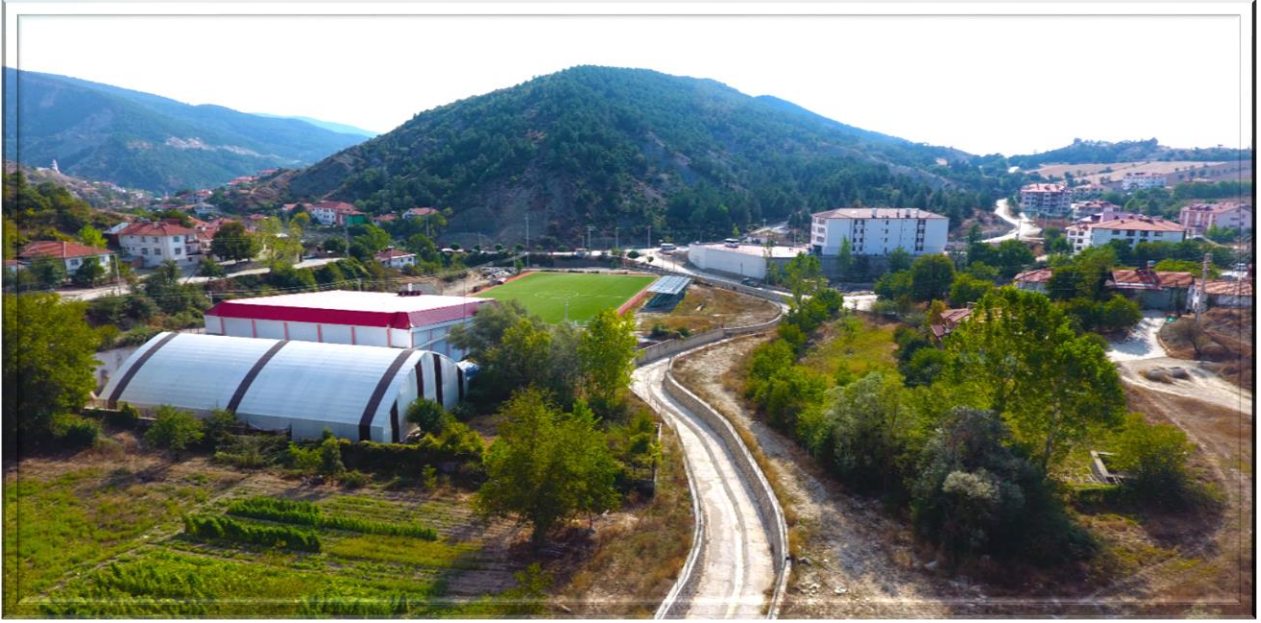

Bolu Mudurnu Taşkesti Beldesi
Mudurnu Çayı Islahı

Bolu İl Merkezi Büyüksu 1.Kısım Rehabilitasyonu
Göynük İlçe Merkezi Çaybahçe, Kemer ve Göynük Dereleri Islahı

- ✚ Proje ve Planlaması Devam Eden Dere Islahları (19 Adet)
- ✚ Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır.
- ✚ Muhtemel İnşaat Toplam Maliyeti : 62.188.000 TL.

5.1.6.7. HES

İşletme Safhasındaki HES'ler (7 Adet)

7 HES'in kurulu gücü 124,05 MW, yıllık enerji üretimi ise 367,17 milyon kiloWatt.saat'tir.

Planlama ve Proje Safhasındaki HES'ler (17 Adet)

17 HES'in kurulu gücü 69,08 MW, yıllık enerji üretimi ise 225,40 milyon kiloWatt.saat'tir.

5.1.7. Bolu İl Özel İdaresi Yatırımları

5.1.7.1. Tamamlanan Veya Hali Hazırda Devam Eden Önemli Devlet Yatırımları ve Bu Yatırımlar İle Elde Edilen/Edilecek Olan Ekonomik Değerlere ve Sosyal Kazanımlara İlişkin Görüş ve Değerlendirmeler

Tablo 49. Bolu İlinde devam eden İl Özel İdaresi Projeleri Tablosu

SIRA NO	PROJENİN ADI	PROJENİN FİZİKİ GERÇEKLEŞME DURUMU	PROJENİN TOPLAM ÖDENEĞİ
1	Bolu-Merkez İlçesi Sazakiçi Grup Yolu Sıcak Asfalt Yapım İşİ	% 100 TAMAMLANDI	5.392,997,07 TL (KDV Hariç)

Bolu-Merkez İlçesi Sazakiçi Grup Köy Yolu Sıcak Asfalt Yapım İşi

Köy yollarının sürüş konforunu artırmak, trafik akışını hızlandırmak, sürüş güvenliğini artırarak kaza riskini azaltmak için sıcak asfalt karışım (BSK) yapımı gerçekleştirilmiştir.

Köy halkının tarımsal ve hayvansal faaliyetlerinde ulaşımı kolaylaştırmak, köylerde yaşam standartlarını geliştirmek, eğitim, sağlık yönünden Merkez İlçeye hızlı bir ulaşım sağlamak için grup yolunda bulunan Yuva, Tarakçı, Yukarıçamlı, Sazakşeyhler, Karamanlar, Kandamış, Muratlar, Yayladınlar, Ulumescit, Bünüş köylerine ulaşımı sağlayan 12,5 km'lik yol, sıcak asfaltla kaplanmış ve kullanıma açılmıştır.

Bolu İl Özel İdaresi Ek Hizmet Binası Yapım İşi

SIRA NO	PROJENİN ADI	TOPLAM MALİYET BEDELİ	FİZİKİ GERÇ. (%)	PROJENİN SON DURUMU
2	Bolu İl Özel İdaresi Ek Hizmet Binası Yapım İşi	11.744.540,00	97	Devam Ediyor.

5.1.7.2. Yapılması Planlanan Önemli Devlet Yatırımları İle Bu Yatırımlardan Beklenen Ekonomik Değerlere Ve Sosyal Kazanımlara İlişkin Görüş Ve Değerlendirmeler

Köylerin Ulaşım Servis Ağını Kolaylaştırmak Adına Sıcak Asfalt Yapımı

Kent yaşam standardının köylere de ulaştırılmasına, sosyal refahın artırılmasına, yaşam standartlarının yükseltilmesine ve hizmet kalitesinin artırılması, tarım ve hayvansal faaliyetlerin kolaylaştırılması, köy yollarının toz ve kirlilikten arındırılması amacıyla tüm köylere bu projenin uygulanması hedeflenmektedir.

5.1.7.3. Önümüzdeki Dönemde Yatırım Yapılmasında Fayda Görülen Alanlara İlişkin Görüş, Öneri Ve Değerlendirmeler

- İl Özel İdaresi taşınır-taşınmaz tüm mallarının tespiti ile bunların rantabl kullanımına yönelik uzman komisyonca değerlendirme yapıp, il genelinde gelir-gider tabloları ile envanterlerin karşılaştırılması ve Kurumun atıl durumda bulunan değerlerinin güncellenerek yeniden il ekonomisine kazandırılması,
- Bölge iklimine uygun tarımsal ürünlerin yetiştirileceği alanların tespit edilmesine müteakip bu alanlara yapılacak baraj, gölet vb. sulama projelerinin uygulamaya alınması ile bitki desenine bağlı ürün artışının olacağı ve akabinde yöresel kalkınmanın sağlanacağı,
- İl Özel İdaresi Tarımsal Hizmetler Müdürlüğünce inşaatları yapılarak işletmeye açılan HİS ve KÖS göletlerinin amacı dışında kullanılmasına yönelik (regreasyon, mesire yeri, alternatif balıkçılık, yengeç, kerevit yetiştiriciliği vs.) gelir getirici faaliyetler için Tarım ve Orman Bakanlığının “**Su Ürünleri Üretim Yerlerinin Kiraya Verilmesine Dair Yönetmelik**” ve ilgili Tebliğler çerçevesinde yapılacak mevzuat değişikliği ile göletlerde kiralama yapılması izninin verilmesi,
- Özellikle kırsal alanda mera hayvancılığının geliştirilmesi ve bölge dinamiklerinin ön plana çıkarılması kapsamında, büyük ve küçükbaş hayvanların et ve süt ürünlerine yönelik **bölgesel işletme tesisleri** kurularak pazarlama olanaklarının dikkate alınması ve ülke ekonomisine katkının sağlanması,
- Tarımsal amaçlı oldukça değerli ürünlerden olan; ceviz, badem, gojiberi vs. gibi **alternatif tarım ürünleri** yanında merkez ve ilçelerimizde iklim şartları çerçevesinde sert çekirdekli meyveler (kiraz, vişne, badem vs.), üzüksü meyveler (çilek, ahududu, böğürtlen vs.) ile birlikte karpuz, enginar, fasulye gibi tarımsal getirisi yüksek yöresel ürünlere (kooperatifçilik vb. birlikler çerçevesinde) öncelik ve destekleme yapılarak bölgesel kalkınmanın önünün açılması,
- İlimiz Merkez Sarıalan ve Seben Taşlıyayla gibi göletlerinin ilgili Bakanlıklar tarafından; **turizm, spor vs. amaçlı yatırıma yönelik** değerlendirilmesi,
- İlimiz Seben Taşlıyayla göletine ait sulama projesinin DSİ tarafından işletmeye açılmasına müteakip, ileride **HES (hidroelektrik santrali) projesi** olarak da değerlendirilerek mevcut potansiyelden enerji getirisi olarak faydalanılması,
- İlimiz Merkez Sarıalan bölgesinin “**Köroğlu Turizm Gelişim Alanı**” olarak ilan edilmesi kapsamında, Kurumumuz tarafından yapılan mevcut göletin bölge rekreasyon projesine dahil edilmesi ile Bolu turizmi gelişmesi ve ileride yapılabilecek sportif faaliyetlere öncülük yapabileceği,

- Küresel ısınmanın günden güne hızla arttığı düşünülerek ileriki zaman diliminde susuzluk yaşanmaması adına HİS+KÖS gölet yapımına yönelik çalışmalara önem verilmesi halinde, ileriki zamanlarda içme ve kullanma suyu olarak ihtiyaçların karşılanacağı, aynı zamanda vatandaşların bilinçli su kullanımı konusunda bilinçlendirilmesi gerekmektedir.

6. DEVLET YARDIMLARI

6.1. Esnaf ve Sanatkârların İstifadesine Sunulan Hibe Ve Faizsiz Kredi Desteklerine İlişkin Bilgi Değerlendirme Ve Öneriler

6.1.1. Bolu Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği Başkanlığı'ndan alınan bilgiler

Ülkemizin kalkınması açısından büyük önem arz eden, üretimin artması ve imalat sektörünün gelişmesi için tasarrufların yatırımlara dönüşmesi çok önemlidir. Bu husus küçük esnaf ve sanatkârlarımızın tasarrufları oldukça sınırlı olduğundan, Devlet tarafından esnaf ve sanatkârlarımıza sunulan, KOSGEB tarafından hibe projeleri ve Esnaf ve Sanatkârlar Kredi Kefalet Kooperatifleri aracılığı ile verilen faizsiz geri ödemeli krediler piyasanın canlanması, üretimin artması ve dolayısıyla ülkenin ekonomik büyüme oranı ile istihdamın gelişmesi açısından oldukça yararlı olmaktadır.

Çeşitli kurumlarca verilen hibe, destek ve teşviklerin uzmanlarca iş ortamında esnaf ve sanatkârlar bilgilendirilmeli, rehberlik yapılmalıdır.

6.1.2. Bolu Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Bölge Birliği Başkanlığı'ndan alınan Bilgiler

Tablo 50. S.S. 5. Bölge Birliğimize bağlı Kooperatiflerimizce 2020 yılında kullandırılan krediler.

İL /İLÇE	ORTAK SAYISI	KULLANDIRILAN KREDİ(TL)
BOLU	1.022	52.279.500,00
BOLU KÖROĞLU	548	30.513.000,00
GEREDE	280	13.948.400,00
GÖYNÜK	455	25.825.876,00
MENGEN	195	6.795.500,00
MUDURNU	144	5.610.500,00
SEBEN	58	1.840.000,00
YENİÇAĞA	139	8.122.000,00
TOPLAM	2.841	144.934.776,00

5. Bölge Birliğine bağlı, İlimizdeki Esnaf ve Sanatkarlar kredi Kefalet Kooperatiflerine **01.01.2020 – 31.12.2020** tarihleri arasında **2.841** ortağa **144.934.776,00 TL** kredi kefaleti kullandırılmıştır.

7. DESTEKLENEN SEKTÖRLER

7.1. Halihazırda Devlet Tarafından Desteklenen Sektörler İle Bu Desteklerin İl Ekonomisine Katkısı

7.1.2. Bolu KOSGEB İl Müdürlüğü Bilgileri

KOSGEB olarak; 18.09.2009 tarih ve 2009/15431 sayılı "KOSGEB Tarafından Verilecek Hizmetler ve Desteklerden Yararlanacak KOBİ'lere İlişkin Sektörel ve Bölgesel Önceliklerin Belirlenmesi Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı" nda belirtilen tüm sektörler desteklenmektedir. KOSGEB destekleriyle birlikte İlimizde, yeni KOBİ'ler faaliyet göstermeye başlamıştır. Yeni açılan ve KOSGEB desteklerinden faydalanan işletmelerin, işletme sürdürülebilirliğini daha iyi bir şekilde sağladıkları gözlemlenmiştir. Bunun yanında hali hazırda faaliyetlerine devam eden KOBİ'lerin ise; KOSGEB destekleriyle işletme faaliyetlerini geliştirdikleri, kapasiteleri arttırarak, ilimiz istihdam rakamlarına, ciddi bir şekilde katkı yaptığı belirlenmiştir.

Tablo 51. Bolu İli 2020 Yılı KOSGEB Destek Gerçekleşmelerine İlişkin Bilgiler

31.12.2020 TARİHİ İTİBARIYLA İLİMİZDE DESTEK PROGRAMLARINDAN YARARLANAN FİRMALARA AİT BİLGİLER*		
Destek Kullanım Şartları ve Süreci	Destek Programından Yararlanan İşletme Sayısı (adet)	Sağlanan Toplam Destek Miktarı (TL)
18.11.2005 tarih ve 2005/9617 no'lu Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik" kapsamında yer alan ve belirlenen sektörlerde faaliyet gösteren tüm KOBİ'lere destek verilmektedir. Destek Programları Uygulama Esaslarında ve açıklanan destek programı çağrılarında belirtilen şartları sağlayan tüm KOBİ'ler, Destek Programlarına başvurma hakkına sahiptir. Yine Destek Programları kapsamında farklı program sürelerine göre proje yürütmektedirler.	407	10.786.365,11
*KOSGEB olarak, KOBİ'lere geri ödemeli ve geri ödemesiz şekilde destek ödemesi yapılmaktadır. Kredi sağlama şeklinde bir destek programımız mevcut değildir.		

Yukarıda yer alan destek programlarından hizmet ve imalat sektöründe yer alan işletmeler faydalanmakta olup, imalat sektörüne daha fazla önem verilmesi durumunda ekonomik gelişmeye katkı sunacağı düşünülmektedir.

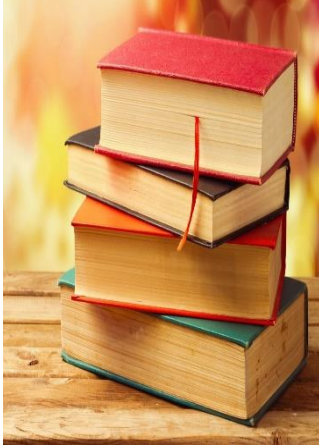
7.2. Devlet tarafından desteklenmesi durumunda ekonomik gelişmeye katkı sunacağı değerlendirilen ve bu nedenle öne çıkarılması gereken sektörler ile bu sektörlerin desteklenmesi halinde ele edilecek ekonomik değerlere ve sosyal kazanımlara ilişkin görüş ve değerlendirmeler

Ekonomik anlamda katkı sağlanacak birçok sektör çeşitli devlet teşvikleri kapsamında desteklenmektedir. Bu nedenle desteklenmesi gerekli görülen belirli bir sektör bulunmamaktadır. Ancak il dinamiklerine göre belirli sektörlerin, il veya bölge bazında öne çıkarılması değerlendirilebilir.

7.3. İktisadi ve ticari gelişimin önündeki engeller ile bu engellerin ortadan kaldırılmasına yönelik görüş, değerlendirme ve öneriler

- İşletme içi dinamikler düşünüldüğünde; yönetim anlayışının hala geleneksel olarak devam ettirilmesi ve aile şirketi yönetim anlayışının değişmiyor olması işletme gelişimi anlamında engel teşkil etmektedir. Bunun yanı sıra işletmeler, yatırım yapmak için genel olarak işletme sermayesi eksikliği ve öz kaynak eksikliği yaşamaktadır.
- Yatırımların gerçekleşebilmesi ve iktisadi gelişim sağlanabilmesi için işletmelerin kaynaklara erişimi kolaylaştırılmalıdır. Bu durum, finans kuruluşlarından kolay ve esnek kaynak temin edilmesiyle çözülebilir.
- Bu noktada Ticaret ve Sanayi odaları gibi Sivil Toplum Kuruluşlarının daha aktif çalışmalar yapması çözüme katkı sağlayabilir. İşletmelerin finansal ihtiyaçlarına devlet destekleriyle katkı sağlanabilir. Mevcut destekler geliştirilmeli ve işletme ihtiyaçlarına yönelik yeni destek modelleri oluşturulmalıdır.

8. KAYNAKÇA

- Bolu Ticaret ve Sanayi Odası
- Gerede Ticaret ve Sanayi Odası
- Bolu Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği
- S.S. 5. Bölge Esnaf Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifi
- Bolu Gümrük Müdürlüğü
- Bolu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
- Bolu Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü
- Bolu İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
- Bolu İl Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü (SGK)
- Bolu Çalışma ve İŞKUR İl Müdürlüğü
- Bolu Orman Bölge Müdürlüğü
- Bolu İl Milli Eğitim Müdürlüğü
- Ulaştırma ve Altyapı 13. Bölge Müdürlüğü
- Karayolları Genel Müdürlüğü 4. Bölge Müdürlüğü
- Devlet Su İşleri 5. Bölge Müdürlüğü 53. Şube Müdürlüğü
- Bolu İl Özel İdaresi
- Bolu KOSGEB İl Müdürlüğü
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)
- Alışveriş Merkezleri
- Ticaret Bakanlığı, Merkezi Sicil Kayıt Sistemi (MERSİS)
- Ticaret Bakanlığı, Esnaf ve Sanatkarlar Bilgi Sistemi (ESBİS)
- Ticaret Bakanlığı, Koop. Bilgi Sistemi (KOOP-BİS)
- Ticaret Bakanlığı, Hal Kayıt Sistemi
- Ticaret Bakanlığı, Taşınmaz Ticareti Bilgi Sistemi (TTBS)
- Ticaret Bakanlığı, İkinci El Motorlu Kara Taşıtları Ticareti (İETTS)
- Ticaret Bakanlığı, Ticari İletişim ve Ticari Elektronik İletim Sistemi
- Ticaret Bakanlığı, Tüketici Bilgi Sistemi

Tabiatın Kalbi Bolu

**T.C. BOLU VALİLİĞİ
TİCARET İL MÜDÜRLÜĞÜ**

Karaçayır Mah. Çizmecioğlu Sok. No.8/18 - BOLU

Tel. + 90 (374) 220 19 18 – 19

Faks + 90 (374) 220 19 20

www.ticaret.gov.tr

www.bolu.ticaret.gov.tr

e-mail : bolu.tim@ticaret.gov.tr